

Załącznik
do uchwały nr 61/319/22
Zarządu Województwa Pomorskiego
z dnia 20 stycznia 2022 r.

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

CCI	
Tytuł ENG	
Tytuł POL	Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027
Wersja	
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	
Kwalifikowalny do	
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcia inne niż istotne (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	nie
Regiony NUTS objęte Programem	PL63
Dany fundusz	✓ EFRR ✓ EFS+

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i rozwiązania polityczne	4
2. Priorytety	44
2.1. Bardziej konkurencyjne i inteligentne Pomorze (CP 1)	44
2.2. Bardziej zielone Pomorze (CP 2)	58
2.3. Lepiej połączone Pomorze (CP 3)	84
2.4. Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (CP 4 EFS+)	88
2.5. Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (CP 4 EFRR)	120
2.6. Pomorze bliżej obywateli (CP 5)	134
2.7. Priorytet pomocy technicznej – EFS+	138
2.8. Priorytet pomocy technicznej – EFRR	139
3. Plan finansowania	142
3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	142
3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	143
4. Warunki podstawowe	144
5. Instytucje Programu	207
6. Partnerstwo	208
7. Komunikacja i widoczność	210

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i rozwiązania polityczne

Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 będzie jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP). Tematyczny zakres oraz logika interwencji FEP są zdeterminowane m.in. zapisami pięciu Regionalnych Programów Strategicznych (RPS) w zakresie: bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego, bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej, edukacji i kapitału społecznego, gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego oraz mobilności i komunikacji, które operacjonalizując zapisy SRWP, określają sposób realizacji polityk rozwojowych Samorządu Województwa Pomorskiego do 2030 r.

FEP jest współfinansowany z dwóch funduszy: EFRR i EFS+. Program jest realizowany na obszarze województwa pomorskiego zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Stojące przed województwem pomorskim wyzwania wyznaczają zakres interwencji FEP, który skupia się na sferze gospodarczej, cyfryzacji, energetyce, środowisku, transporcie oraz edukacji, rynku pracy, włączeniu społecznym, a także synergicznemu wykorzystaniu specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów.

GOSPODARKA

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Gospodarka regionu jest średnią pod względem wielkości i siły, o relatywnie stabilnej pozycji w stosunku do innych województw.
- Sektor MŚP cechuje stosunkowo niski poziom produktywności, odbiegający od pozostałych europejskich gospodarek.
- Efekt niedoskonałości rynku, którym jest luka finansowa, jest nadal przesłanką do tworzenia wsparcia publicznego, które jest ukierunkowane na redukcję niezaspokojonego popytu na zewnętrzne finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych, które są uzasadnione ekonomicznie.
- Poziom innowacyjności w województwie pomorskim - relatywnie wysoki w odniesieniu do polskich regionów - jest dalece niezadowalający na tle UE.
- Pomorskie posiada wysoką pozycję w kraju pod względem poziomu nakładów na badania i rozwój, w tym znaczny jest udział nakładów sektora przedsiębiorstw.
- Inteligentne Specjalizacje Pomorza pozostają kluczowymi dla rozwoju gospodarczego regionu branżami technologicznymi, które potrzebują pogłębienia współpracy oraz dalszej animacji w obszarach o wysokim potencjale B+R przy aktywnym udziale klastrów oraz zaangażowaniu pomorskich uczelni badawczych oraz instytucji otoczenia biznesu.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WP 2014-2020 istotne znaczenie ma koncentracja wsparcia na obszarach Inteligentnych Specjalizacji Pomorza, które będą uzupełnione branżami kluczowymi mającymi istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa. Zarówno Inteligentne Specjalizacje Pomorza, jak i branże kluczowe wskazują priorytetowe dziedziny gospodarki regionu identyfikowane w oddolnym procesie przedsiębiorczego odkrywania. Będą one podlegały cyklicznej weryfikacji oraz monitorowaniu pod kątem rekomendacji dotyczących perspektyw ich rozwoju oraz sposobu i zakresu ich wsparcia w ramach FEP.
- Kontynuacja wsparcia rozwoju i transformacji przedsiębiorstw w ramach instrumentów finansowych, uzupełniona przez skoordynowane przedsięwzięcia strategiczne w zakresie

kompleksowego wsparcia inwestorów, rozwoju eksportu oraz usług informacyjno-doradczych dla MŚP przyczyni się do zwiększenia produktywności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Dodatkowo kontynuacja interwencji w obszarze B+R w przedsiębiorstwach zwiększy elastyczność interwencji oraz pozwoli na skuteczny rozwój i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych pomorskich przedsiębiorców.

- Interwencja FEP w zakresie wsparcia gospodarki jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki Priorytet „Wsparcie dla przedsiębiorców”, cel szczegółowy 1, Priorytet „Środowisko sprzyjające innowacjom”, cele szczegółowe 1, 3, 4, Priorytet „Zazielenienie przedsiębiorstw”, cele szczegółowe 1, 6 oraz z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności, Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”.

Wyzwania

- Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki regionu poprzez wzmacnianie produktywności i innowacyjności (w tym wdrażanie wyników prac B+R do praktyki gospodarczej) oraz adaptacyjności pomorskich przedsiębiorstw, wzrost ich ekspansji oraz rozpoznawalności na arenie międzynarodowej, podejmowanie współpracy biznesu, sektora naukowo-badawczego oraz publicznego w celu budowania przewagi technologicznej i wdrażania nowoczesnych rozwiązań.
- Wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 dotyczą konieczności zapewnienia długoterminowego trwałego wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, w szczególności opartych na innowacjach i nauce oraz podejmowania natychmiastowych działań w celu zniwelowania i złagodzenia społeczno-gospodarczych skutków pandemii, jak i działań służących zwiększeniu odporności działalności gospodarczej.
- Nowa Strategia Przemysłowa przedstawiona przez KE w 2020 r., wraz z aktualizacją w 2021 r., jako kluczowe wyzwanie wskazuje konieczność podwójnej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej oraz przywództwa cyfrowego, uzupełnionej o działania mające na celu wzmocnienie odporności jednolitego rynku europejskiego na ewentualne kryzysy. Strategii Przemysłowej towarzyszy Strategia dla MŚP, której celem jest ograniczenie biurokracji i wsparcie MŚP w prowadzeniu działalności gospodarczej na jednolitym rynku oraz poza nim, zwiększenie dostępu do finansowania oraz wsparcie cyfrowej i zielonej transformacji przedsiębiorstw. Europejski Zielony Ład do największych wyzwań w najbliższym czasie zalicza transformację w kierunku niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Na poziomie krajowym Strategia Produktywności 2030 określa kluczowe wyzwania związane z prawidłowym funkcjonowaniem dyfuzji innowacji w Polsce, w tym deficyt wiedzy i umiejętności oraz niski poziom interdyscyplinarności, określając jednocześnie Krajową Inteligentną Specjalizację.
- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiającego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego zdefiniowano kluczowe wyzwania dla pomorskiej gospodarki, które dotyczą konieczności transformacji przedsiębiorstw w kierunku innowacyjnej i zrównoważonej gospodarki. Istotne znaczenie będą miały ukierunkowanie na innowacje, cyfryzacja, korzystne oddziaływanie na klimat i środowisko oraz transformacja w kierunku GOZ i Przemysłu 4.0.

Interwencja FEP

Wyzwania w obszarze gospodarki przekładają się na EFRR w ramach CP 1 tj. CS (i), (iii) i (iv).

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Transformacja cyfrowa stanowi kluczowe wyzwanie dla regionu. Gospodarka oparta o dane oraz współpraca w tym zakresie sektorów publicznego, prywatnego i naukowego może być w większym niż dotychczas stopniu motorem rozwoju Pomorza.
- W województwie występują duże dysproporcje terytorialne w zakresie średniej penetracji lokalowej zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30 Mb/s.
- Postępująca cyfryzacja powoduje rosnące zapotrzebowanie na e-usługi, ale wywołuje wzrost skali zagrożeń związanych z cyberprzestępczością.
- W regionie zauważa się niewystarczający stopień interoperacyjności systemów informatycznych między podmiotami pomorskiego systemu zdrowia oraz deficyty w zakresie ich dostępu do sieci szerokopasmowych. Brakuje również nowoczesnych rozwiązań z zakresu telemedycyny i teleopieki.
- Interwencja w ramach FEP jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, Priorytet II Zaawansowane usługi cyfrowe, cele szczegółowe 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5 oraz z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności, Komponent C „Transformacja cyfrowa”.

Wyzwania

- Wykorzystanie cyfryzacji i zachodzących zmian technologicznych jako stymulantów rozwoju i przełamywania wykluczenia z uwzględnieniem potencjału instytucjonalnego oraz kompetencji administracji publicznej, biznesu, podmiotów systemu zdrowia, sektora pozarządowego oraz mieszkańców.
- Wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 obejmują konieczność promowania transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i administracji publicznej, podnoszenia umiejętności cyfrowych, przyspieszenia wdrażania usług e-zdrowia oraz ukierunkowania inwestycji na transformację cyfrową.
- Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie przedstawiony przez KE w 2021 r. jako kluczowe wyzwania wskazuje konieczność podnoszenia kompetencji cyfrowych obywateli, cyfryzację usług publicznych, bezpieczną i zrównoważoną infrastrukturę cyfrową oraz transformację cyfrową przedsiębiorstw.
- Na poziomie krajowym Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 określa kluczowe wyzwanie jakim jest konieczność tworzenia warunków dla efektywnej, dostępnej cyfrowo i bezpiecznej e-administracji. Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa wskazuje na konieczność poprawy relacji państwa z obywatelem, usprawnienia zaplecza elektronicznej administracji, zwiększenia dostępności i jakości zasobów informacyjnych państwa oraz rozwoju kompetencji cyfrowych.
- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiającego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji zdefiniowano kluczowe wyzwania dotyczące bezpieczeństwa cyfrowego, które obejmują upowszechnienie technologii cyfrowych w administracji, podniesienie kompetencji cyfrowych oraz zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa.

Interwencja FEP

Wyzwania w obszarze cyfryzacji przekładają się na EFRR w ramach CP 1 tj. CS (ii).

ENERGETYKA

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Wysoka energochłonność gospodarki regionu jest jednym z hamulców jego rozwoju, przy czym bardzo istotny jest potencjał oszczędności ciepła, głównie w obiektach użyteczności publicznej i w zabudowie mieszkaniowej.
- Produkcja ciepła pokrywa zapotrzebowanie mieszkańców, ale nadal zbyt duży wolumen ciepła wytwarzany jest z węgla, w rozproszonych źródłach. Sprzyja to występowaniu tzw. niskiej emisji, przekroczeniom standardów jakości powietrza i względnie dużej emisji dwutlenku węgla. Stanowi to nadal silną barierę we wdrażaniu Europejskiego Zielonego Ładu, który wyznacza ramy unijnych polityk w zakresie realizacji celów klimatyczno-energetycznych (redukcja emisji CO₂, rozwijanie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii).
- Region dysponuje znaczącym potencjałem rozwoju energetyki z OZE, zwłaszcza solarnej i wiatrowej. Będzie odgrywał kluczową rolę w realizacji krajowej strategii rozwoju morskiej energetyki wiatrowej. Wysokie są też zasoby biomasy oraz potencjał do produkcji i wykorzystania biogazu w oparciu o zrównoważone źródła (w myśl dyrektywy RED II).
- Zmierzając w kierunku neutralności klimatycznej, pilny jest rozwój i wdrażanie innowacji w sektorze energii. Dotyczy to takich zagadnień jak: rozwój inteligentnych systemów zarządzania energią w budynkach, magazynów energii oraz budynków zero- i plus-energetycznych.
- Występuje relatywnie niska świadomość w zakresie ochrony środowiska i klimatu, co wymaga realizacji skoordynowanych, kompleksowych i skierowanych do wszystkich grup wiekowych działań poszerzających wiedzę oraz powodujących zmianę zachowań i postaw.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WP 2014-2020 niezbędna jest kontynuacja wsparcia w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jak i użyteczności publicznej oraz dalsze wsparcie rozwoju miejskich systemów ciepłowniczych i odnawialnych źródeł energii.
- Pomimo podejmowanych w ostatnich latach wielu działań potrzeby w obszarze poprawy efektywności energetycznej, przebudowy miejskich systemów ciepłowniczych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii są w województwie ciągle bardzo duże. Dalsze interwencje w tych sektorach jest niezbędna, aby w pełni wykorzystać potencjał regionu dla odnawialnych źródeł energii, zmniejszyć emisyjność gospodarki i przyczynić się tym samym do poprawy jakości powietrza. W związku ze spodziewanym rozwojem klastrów energii, spółdzielni energetycznych czy społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej identyfikuje się potrzebę wzmocnienia tego typu podmiotów.
- Interwencja FEP w obszarze energetyki jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027: Priorytet I Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności, Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz Priorytet II Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR, Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych i Cel szczegółowy 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE)

2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju. Jest ona również komplementarna z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”.

Wyzwania

- Zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego, przy jednoczesnym dążeniu do neutralności klimatycznej oraz przekształcenia regionu w krajowego lidera produkcji zielonej energii i technologii ekoefektywnych, przy jednoczesnym zachowaniu walorów krajobrazowych jako wybitnego potencjału regionu.
- Interwencja w FEP w obszarze energetyki wpisuje się wprost w Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. (COM(2020) 521 final) mówiące o ukierunkowaniu inwestycji w szczególności na transformację ekologiczną, czyste i wydajne wytwarzanie oraz wykorzystanie energii, co będzie przyczyniać się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki. Inwestycje dot. poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii będą również przybliżać region do osiągnięcia celu zerowego poziomu emisji gazów cieplarnianych netto w 2050 r. określonego w strategii Europejski Zielony Ład.
- Zakres wsparcia w FEP w obszarze energii będzie wspierał realizację celów określonych w dokumentach strategicznych przyjętych na poziomie krajowym. W Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 w ramach Wymiaru „obniżenie emisyjności” wskazano cele w zakresie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych oraz energii ze źródeł odnawialnych natomiast w ramach Wymiaru „efektywność energetyczna” zawarto cele dotyczące poprawy efektywności energetycznej oraz rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych. Z kolei w Polityce energetycznej Polski do 2040 r. zdefiniowano cele szczegółowe odnoszące się do rozwoju odnawialnych źródeł energii, rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji oraz poprawy efektywności energetycznej.
- Na poziomie regionalnym w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 do strategicznych wyzwań rozwojowych zaliczono zmiany klimatu oraz zwiększanie bezpieczeństwa energetycznego, dążenie do neutralności klimatycznej, poprzez ograniczanie emisji, a także tworzenie warunków do przekształcenia regionu w krajowego lidera produkcji zielonej energii, co w warstwie projekcyjnej SRWP 2030 oraz w uszczegóławiającym jej zapisy Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego oznacza koncentrację działań na rozwoju odnawialnych źródeł energii i gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce oraz przedsiębiorstwach.

Interwencja FEP

Wyzwania w obszarze energetyki przekładają się na EFRR w ramach CP 2 tj. CS (i), (ii).

ŚRODOWISKO

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Pomorskie jest szczególnie zagrożone występowaniem ekstremalnych zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych, do których należą m.in. intensywne opady, silne i porywiste wiatry, burze oraz sztormy i ich konsekwencje, takie jak niebezpieczeństwo powodzi. W wielu miejscach regionu ze względu na susze, a także proces semiurbanizacji przestrzeni wiejskiej skutkujący ubytkiem

powierzchni czynnej (chłonnej), zabudową obszarów źródłkowych rzek, osuszaniem naturalnych zbiorników retencyjnych, likwidacją drobnych cieków wodnych oraz roślinności zatrzymującej wodę, zasoby wód podziemnych nie są odnawiane i obserwuje się spadek poziomu naturalnej retencji wodnej.

- Istnieje potrzeba doskonalenia narzędzi monitorowania zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania oraz wypracowania standardów działań naprawczych.
- Przy konieczności wprowadzania rozwiązań zmierzających do prowadzenia gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) efekty prowadzonych działań są niewystarczające. Wielkość odpadów komunalnych rośnie - stanowią prawie połowę wytwarzanych odpadów, a zdecydowaną większość stanowią odpady zmieszane. Bardzo niski jest udział zebranych odpadów komunalnych przeznaczonych do recyklingu spowodowany m.in. zbyt niską liczbą instalacji do recyklingu materiałowego. Kluczową potrzebą jest zatem wdrażanie koncepcji GOZ opartej na zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich ponownym wykorzystaniu, a także doskonalenie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz rozwój instalacji do recyklingu odpadów.
- Pomorskie utrzymuje się w krajowej czołówce pod względem dostępu do infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Jednakże niedostatecznie skanalizowane są niektóre gminy wiejskie, w tym turystyczne, a na obszarach zurbanizowanych znaczna część kanalizacji ma charakter ogólnospławny. Odsetek aglomeracji ściekowych spełniających wymagania dyrektywy ściekowej jest niewystarczający i w 2020 r. w wyniku podwyższenia wymagań w zakresie wymaganego stopnia skanalizowania aglomeracji wartość wskaźnika zmalała o 10 pp. w porównaniu z 2016 r. Tym samym istnieje konieczność dokończenia inwestycji w obszarze gospodarki ściekowej, poprzez realizację działań zapisanych w aktualnie obowiązującej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- Systematycznie maleje udział ścieków nieoczyszczonych w ogólnej ilości ścieków odprowadzanych do wód lub ziemi. Pomimo znacznych nakładów finansowych i wielu inwestycji w sektorze gospodarki ściekowej, obserwuje się zły stan ogólny wód przybrzeżnych i przejściowych, a także części wód śródlądowych.
- Prawie 1/3 powierzchni regionu stanowią obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody, co powoduje konieczność ochrony ekosystemów, w tym siedlisk wraz z licznymi, cennymi gatunkami zagrożonymi oraz jezior lobeliowych. W najbliższych latach szczególnie istotna będzie potrzeba wdrażania zapisów planów obecnie przygotowywanych planów ochrony parków krajobrazowych.
- Niewystarczający poziom wiedzy i świadomości mieszkańców i turystów w regionie zarówno w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu (w tym w zakresie GOZ) jak też ochrony zasobów przyrodniczych powoduje konieczność silniejszego promowania oraz wzmacniania edukacji w tym zakresie w celu zmiany zachowań i postaw.
- W związku ze spodziewanymi negatywnymi konsekwencjami zmian klimatu niezbędne jest szersze wsparcie dla przedsięwzięć z zakresu adaptacji do zmian klimatu. Istnieje potrzeba promowania i wprowadzania rozwiązań w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności na obszarach zurbanizowanych, przy czym istotną barierą jest tu brak doświadczenia JST w zakresie prowadzenia działań adaptacyjnych do zmian klimatu.
- Nadmorskie położenie, a także ze zróżnicowane i bogate zasoby oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe mają wpływ na ciągle rosnącą atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną regionu.

- Mając na względzie zakres wsparcia udzielonego na inwestycje w obszarze środowiska ze środków RPO WP 2014-2020 w celu poprawy jego stanu, konieczna jest kontynuacja działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz ochrony różnorodności biologicznej, a w sektorach takich jak adaptacja do zmian klimatu oraz transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym rozszerzenie zakresu interwencji.
- Interwencja FEP w zakresie wsparcia środowiska i klimatu jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 Priorytet I Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności, Cel szczegółowy 2.4 Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, Cel szczegółowy 2.5 Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej, Cel szczegółowy 2.6 Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, Cel szczegółowy 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia oraz Priorytet II Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR, Cel szczegółowy 2.4 Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego i Cel szczegółowy 2.5 Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej. Jest ona również komplementarna z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”.

Wyzwania

- Zwiększanie bezpieczeństwa środowiskowego, w tym gotowości na zdarzenia ekstremalne, poprzez działania adaptacyjne do zmian klimatu, przy jednoczesnym dążeniu do neutralności klimatycznej poprzez ograniczanie emisji i wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Interwencja w FEP w obszarze środowiska wpisuje się wprost w Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2020 r. (COM(2020) 521 final) mówiące o ukierunkowaniu inwestycji w szczególności na transformację ekologiczną. Inwestycje dot. adaptacji do zmian klimatu, gospodarki ściekowej, transformacji do gospodarki o obiegu zamkniętym oraz poprawy stanu różnorodności biologicznej będą przyczyniały się również do realizacji jednego z celów strategii Europejski Zielony Ład, którym jest ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem.
- Na poziomie krajowym najważniejszym dokumentem wyznaczającym wyzwania i cele w obszarze środowiska jest Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Cele te dotyczą: poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych, a także rozwijania kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa. Interwencja zaplanowana w ramach FEP będzie przyczyniać się do realizacji tych celów.
- Na poziomie regionalnym w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 do strategicznych wyzwań rozwojowych zaliczono zmiany klimatu oraz zwiększanie bezpieczeństwa środowiskowego, w tym osiągnięcie gotowości na zdarzenia ekstremalne, poprzez działania

adaptacyjne do zmian klimatu, monitorowanie stanu środowiska oraz kształtowanie otoczenia, które ogranicza presję na środowisko i przeciwdziała jego degradacji, poprzez ograniczanie emisji, wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz edukację mieszkańców. W warstwie projekcyjnej SRWP 2030 oraz w uszczegóławiającym jej zapisy Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego oznacza to koncentrację na działaniach zabezpieczających przed powodzią i suszą, w tym chroniących tereny naturalnej retencji wodnej, zagospodarowujących wody opadowe i roztopowe oraz rozwijających błękitno-zieloną infrastrukturę, poprawiających stan zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, zwiększających tereny zieleni, zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zapewniających wodę pitną dobrej jakości, unowocześniających gospodarkę ściekową oraz doskonalących narzędzia monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania.

Interwencja FEP

Wyzwania w obszarze środowiska przekładają się na EFRR w ramach CP 2 tj. CS (iv), (v), (vi) i (vii).

TRANSPORT

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Województwo jest zróżnicowane wewnętrznie pod względem dostępności transportowej, zarówno w odniesieniu do dostępności do publicznego transportu zbiorowego, jak i dostępności drogowej do stolicy regionu. Pod kątem zróżnicowania transportowego można wyróżnić trzy obszary województwa: rdzeń OMG-G-S, pozostałe gminy OMG-G-S oraz pozostałe gminy województwa. Południowo-zachodnie i zachodnie części regionu cechują się skrajnie niską dostępnością transportową do miasta wojewódzkiego.
- Barierą rozwoju transportu zbiorowego w skali województwa stanowi brak integracji różnych podsystemów transportu pasażerskiego - w sferze infrastrukturalnej, organizacyjnej i taryfowo-biletowej.
- Rosnąca kongestia transportowa wywołuje nasilenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko.
- Obserwuje się wzrost zainteresowania mobilnością aktywną, elektromobilnością oraz współdzielonymi środkami transportu. W regionie znajdują się gminy posiadające know-how w zakresie wdrażania działań dot. mobilności aktywnej.
- Województwo charakteryzuje znaczące wykorzystanie kolei w transporcie pasażerskim, jednak stan infrastruktury kolejowej nadal wymaga poprawy. Problemem pozostaje także stan techniczny pasażerskiego taboru kolejowego.
- Jakość infrastruktury drogowej województwa w dalszym ciągu jest niezadowalająca. Pomimo znaczących inwestycji, duża część sieci drogowej znajduje się w niezadowalającym lub złym stanie technicznym i kwalifikuje się do remontu.
- Choć region zyskuje na znaczeniu jako międzynarodowy węzeł transportowo-logistyczny to barierą w integracji z międzynarodowym układem transportowym pozostaje m.in. niedostateczna dostępność do kluczowych węzłów transportowych regionu, w tym węzłów sieci bazowej TEN-T, spowodowana brakiem odpowiednich połączeń drogowych i kolejowych. Ponadto, ważną barierą rozwojową wielu miast jest brak obwodnic.

- Mając na uwadze doświadczenia z realizowanej w ramach mijającej perspektywy finansowej UE, niezbędna jest większa kompleksowość wsparcia. W szerokim katalogu aspektów determinujących zasadność interwencji rośnie znaczenie czynników nie powiązanych bezpośrednio z kosztami inwestycji, w tym w szczególności spojrzenie przez pryzmat regionalnego układu transportowego, uwarunkowań klimatyczno-środowiskowych, jak również aspektów operacyjno-utrzymawczych. Ze względu na dynamicznie zmieniające się otoczenie, w tym uwarunkowania rynkowe, jak również działanie w warunkach niepewności niezbędne jest zachowanie ostrożności w szacowaniu efektów interwencji oraz elastyczne podejście przekładające się na szeroki katalog planowanych rodzajów działań.
- Interwencja FEP w obszarze transportu jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat Środowisko 2021-2027 w obszarze priorytetów: III „Transport miejski”, IV „Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności” oraz V „Wsparcie sektora transportu z EFRR”. Występują również komplementarność działań FEP z Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności, w tym w szczególności z komponentem E „Zielona, inteligentna mobilność”.

Wyzwania

- Osiągnięcie wewnętrznej spójności transportowej regionu, ograniczanie zjawiska wykluczenia transportowego, rozwój zrównoważonej mobilności mieszkańców oraz efektywne połączenie regionalnego układu transportowego z systemem krajowym i europejskim, a także zmniejszenie negatywnego wpływu transportu na środowisko i klimat.
- Wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 przewidują stymulowanie ożywienia gospodarczego przez inwestycje w zrównoważoną infrastrukturę transportową, jak również rozwój sieci połączeń pomiędzy obszarami peryferyjnymi i ośrodkami działalności gospodarczej.
- Interwencja wpisuje się w kluczowe założenie Europejskiego Zielonego Ładu, przewidujące do roku 2050 90% redukcję emisji gazów cieplarnianych związanych z transportem.
- Zakres wsparcia odpowiada wyzwaniom ujętym w dokumentach krajowych w tym w szczególności: w Krajowym Planie na rzecz energii i klimatu zakładającym reedukację emisji gazów cieplarnianych z sektorów nie objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz rozwój elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, a także Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 ukierunkowanej na zwiększenie dostępności transportowej, poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz efektywności sektora transportowego.
- Zakres wsparcia w FEP wynika bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz operacjonalizującego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji.

Interwencja FEP

Wyzwania w obszarze transportu przekładają się na EFRR w ramach CP 2 CS (viii) i CP 3 CS (ii).

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Mimo systematycznej poprawy, dostępność wychowania przedszkolnego jest nadal niesatysfakcjonująca i zróżnicowana przestrzennie, a oferta placówek nie zawsze wspiera rozwój dzieci adekwatnie do ich potrzeb.
- Pomorscy uczniowie reprezentują niesatysfakcjonujący poziom kompetencji kluczowych, w tym w szczególności miękkich. Ponadto, wyzwania współczesnego świata wymuszają zredefiniowanie systemu kształcenia, dokształcania i doskonalenia nauczycieli (m.in. w zakresie nauki przedmiotu, e-edukacji, a także potrzeb uczniów w aspekcie psychologiczno-społecznym) nastawionego na zmianę roli nauczyciela w procesie nauczania.
- Intensywnie rozwijane są działania służące systemowemu wsparciu uzdolnień dzieci i młodzieży. Istotnym problemem pozostaje wsparcie uczniów z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz ich opiekunów. Zarówno w szkołach, jak i poradniach psychologiczno-pedagogicznych brakuje kadr z odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami oraz zaplecza infrastrukturalnego.
- Profil kształcenia zawodowego jest coraz lepiej dopasowany do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej województwa. Mimo to, utrzymują się braki kadrowe, niewystarczająca jest współpraca szkół z pracodawcami, a środki na unowocześnienie bazy dydaktycznej są ograniczone.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WP 2014-2020, w obszarze edukacji właściwe jest kontynuowanie dotychczasowego podejścia bazującego na wsparciu edukacji przedszkolnej (zarówno w wymiarze zwiększania dostępności tej edukacji, jak i jej jakości), kształtowaniu kompetencji kluczowych wśród uczniów oraz rozwijaniu ich uzdolnień, jak również wsparciu kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia gospodarki regionu.
- Niemniej, wymagane są również korekty w stosunku do interwencji prowadzonej w okresie 2014-2020. W szczególności wzmocnienia wymagają: zakres infrastrukturalnych działań w obszarze edukacji przedszkolnej, społeczny wymiar działań edukacyjnych (zarówno pod kątem kształtowania kompetencji „miękkich” u uczniów, jak i rozwoju społecznej roli szkoły), a także jeszcze silniejsza selektywność wsparcia kształcenia zawodowego. Fundamentalną zmianą w prowadzonej interwencji będzie mocniejsze zaakcentowanie działań związanych z edukacją włączającą (m.in. w zakresie wsparcia potencjału poradni psychologiczno-pedagogicznych). Ponadto, dedykowaną interwencją zostaną objęte gminy, które osiągają najniższe wyniki edukacyjne w województwie.
- Interwencja FEP 2021-2027 w zakresie edukacji jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego, cele szczegółowe e) i f), a także z interwencją w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – cele szczegółowe A3 oraz A4.

Wyzwania

- Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości wychowania przedszkolnego oraz edukacji na wszystkich etapach kształcenia, z uwzględnieniem kształtowania kompetencji przyszłości, w powiązaniu z historycznymi tradycjami, dziedzictwem kulturowym, różnorodnością etniczną, narodowościową i światopoglądową mieszkańców.

- Interwencja w ramach FEP 2021-2027 w obszarze edukacji będzie odpowiedzią na wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 dotyczące w szczególności kształcenia kompetencji cyfrowych, włączenia przedsiębiorców w system kształcenia zawodowego oraz zwiększenia atrakcyjności zawodu nauczyciela.
- Interwencja FEP 2021-2027 wspiera także realizację wyzwań określonych w ramach Europejskiego Filaru Praw Socjalnych – w ramach obszaru 1. Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie (Europejski program na rzecz umiejętności) oraz obszaru 11. Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci (Europejska gwarancja dla dzieci).
- Na poziomie krajowym, wyzwania w obszarze edukacji zostały określone w Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. Są to przede wszystkim: zbyt mały nacisk na rozwój umiejętności samodzielnego, twórczego i krytycznego myślenia oraz uczenia się na wszystkich poziomach systemu edukacji, niedopasowanie umiejętności nauczycieli do potrzeb uczniów oraz wymogów nowoczesnego społeczeństwa i gospodarki, wciąż niska atrakcyjność kształcenia zawodowego, ograniczone zaangażowanie pracodawców w opracowanie i wdrażanie kształcenia i szkolenia zawodowego, jak również niewykorzystany w pełni potencjał edukacji pozaformalnej. Interwencja przewidziana w obszarze edukacji w FEP 2021-2027 wpisuje się w sposób kompleksowy w powyższe wyzwania.
- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiającego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie edukacji i kapitału społecznego zdefiniowano kluczowe wyzwania dla pomorskiej edukacji, które dotyczą poprawy jakości usług edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia z uwzględnieniem potrzeb gospodarki i rynku pracy, postępu technologicznego i wyzwań cywilizacyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu równego dostępu dla wszystkich mieszkańców. Zgodnie z modelem polityki rozwoju przyjętym w województwie pomorskim, interwencja FEP 2021-2027 wynika bezpośrednio z zapisów ww. dokumentów.

Interwencja FEP w obszarze edukacji przekłada się na CP 4 realizowany przez dwa fundusze: EFS+ – CS 4 (f) i EFRR – CS 4 (ii).

RYNEK PRACY

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Pomorski rynek pracy jest zróżnicowany wewnątrzregionalnie. Pomimo znacznej poprawy sytuacji w obszarze aktywności zawodowej, zatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, zasadniczym problemem pozostaje niedobór pracowników, niedostosowanie kwalifikacji do szybko zmieniających się potrzeb pracodawców oraz wydajność pracy.
- Maleje zainteresowanie mieszkańców kształceniem ustawicznym.
- W wyniku napływu nowych inwestorów generujących miejsca pracy, a także procesów demograficznych kurczą się dostępne zasoby pracy, co wskazuje na potrzebę bardziej efektywnych działań ukierunkowanych na podnoszenie kwalifikacji pracowników, wydłużanie aktywności zawodowej mieszkańców, aktywizację osób biernych zawodowo, a także pozyskiwanie pracowników spoza regionu.
- Zasoby kadr systemu ochrony zdrowia są niewystarczające, co dodatkowo uwidoczniła pandemia COVID-19. Brakuje lekarzy różnych specjalności, pielęgniarek i położnych, fizjoterapeutów, ratowników medycznych i opiekunów medycznych.

- Niska świadomość zdrowotna mieszkańców skutkuje niezadowalającym poziomem zdrowia oraz wysoką absencją chorobową. Głównymi czynnikami wpływającymi na stan zdrowia Pomorzan pozostają niektóre choroby cywilizacyjne.
- Pomimo podejmowanej dotychczas interwencji w obszarze rynku pracy w ramach RPO WP 2014-2020, bariera rozwoju regionu polegająca na utrzymywaniu się zatrudnienia na niedostatecznym poziomie pozostaje aktualna. Wsparcia wymagają także grupy będące w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które odnoszą korzyści z poprawy sytuacji na rynku pracy w drugiej kolejności, czyli po tym jak rynek wchłonie osoby, które nie doświadczają barier w dostępie do zatrudnienia. Ponadto dotychczas stosowane mechanizmy diagnozowania i prognozowania zmian i potrzeb rynku pracy są niewystarczająco dostosowane do jego dynamicznych zmian.
- Doświadczenia z realizacji działań w obszarze aktywnego i zdrowego starzenia pokazują, że niezwykle istotne jest objęcie tego typu interwencją jak największej populacji osób w wieku aktywności zawodowej, aby ograniczyć negatywne konsekwencje wynikające z absencji i rotacji pracowników oraz pogorszeniem ich wydajności.
- Działania podejmowane w Programie w obszarze rynku pracy będą komplementarne z interwencją realizowaną w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego, cele szczegółowe a), b), d), g) oraz oś IV Zdrowie, cele szczegółowe d), g), a także z interwencją w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – cele szczegółowe A3, A4 oraz D2.

Wyzwania

- Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących, zapewnienie dostępności kadr, poprawa warunków rozwoju zawodowego pracujących i poszukujących pracy mieszkańców Pomorza, w tym osób ze szczególnymi potrzebami i migrantów.
- Zapobieganie rozwojowi chorób w ramach profilaktyki pierwszorzędowej oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców dla lepszego wykorzystania potencjału wynikającego z wydłużania się życia.
- Wzrost adaptacyjności i potencjału rozwojowego pomorskich przedsiębiorstw.
- Interwencja w ramach FEP 2021-2027 w obszarze rynku pracy będzie odpowiedzią na wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 dotyczące w szczególności łagodzenia wpływu kryzysu na zatrudnienie, zwłaszcza przez udoskonalanie elastycznych form organizacji pracy i pracy w zmniejszonym wymiarze czasu.
- Interwencja FEP 2021-2027 wspiera także realizację zadań określonych w ramach Europejskiego Filaru Praw Socjalnych – w ramach obszaru 1. Kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie, obszaru 4. Aktywne wsparcie na rzecz zatrudnienia, obszaru 5. Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie, obszaru 10. Zdrowe, bezpieczne i dobrze dostosowane środowisko pracy oraz obszaru 16. Ochrona zdrowia.
- Na poziomie krajowym, wyzwania w obszarze kształcenia ustawicznego zostały określone w Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030. Jest to przede wszystkim przygotowanie dorosłych do rozwoju umiejętności i podnoszenia kompetencji w celu sprostania wyzwaniom zawodowym, społecznym i osobistym. Podkreślona została potrzeba większej otwartości edukacji formalnej na inne formy uczenia się na różnych etapach życia, integracji krajowego systemu kwalifikacji oraz nowego podejścia do kształcenia dorosłych. Interwencja przewidziana w obszarze edukacji w FEP 2021-2027 wpisuje się w to wyzwanie.

- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiającego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego zdefiniowano kluczowe wyzwania dla pomorskiego rynku pracy, które dotyczą niskiej wydajności pracy, aktywizacji osób biernych zawodowo, wykorzystania potencjału kobiet na rynku pracy, przeciwdziałanie deficytowi pracowników oraz zwiększenie uczestnictwa dorosłych w kształceniu ustawicznym. Zgodnie z modelem polityki rozwoju przyjętym w województwie pomorskim, interwencja FEP 2021-2027 wynika bezpośrednio z zapisów ww. dokumentów.

Interwencja FEP w obszarze rynku pracy przekłada się na EFS+ w ramach CP 4 tj. CS 4 (a), (b), (d) oraz (g).

WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I ZDROWIE

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- Mimo stopniowego obniżania się poziomu ubóstwa i bierności zawodowej, nadal część społeczeństwa zagrożona jest marginalizacją społeczną. Szczególnie widoczne jest przedwczesne rezygnowanie seniorów z aktywności zawodowej, a także wciąż niewykorzystany w pełni potencjał osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie osób niesamodzielnych opiera się w dużej mierze na wsparciu instytucjonalnym, które jest niewystarczające. Brakuje przejścia do wsparcia udzielanego na poziomie społeczności lokalnych (deinstytucjonalizacji). W województwie brak jest ośrodków wsparcia oraz dziennych domów pomocy – form najbardziej sprzyjających opiekunom osób niesamodzielnych i umożliwiających im pełnienie innych ról społecznych i zawodowych, a także mieszkań chronionych i wspomaganych.
- Niewystarczająco zorganizowana jest opieka środowiskowa świadczona na poziomie lokalnych społeczności, w szczególności w przypadku dzieci, osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym.
- Istotnym czynnikiem wspierającym deinstytucjonalizację są działania z zakresu podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy społecznej.
- Istotne wyzwanie stanowi integracja imigrantów ze społecznością lokalną. Widoczny w ostatnich latach coraz większy napływ imigrantów nie powinien być postrzegany wyłącznie w kategoriach zasilania rynku pracy. Niezmiernie ważne jest tworzenie odpowiednich warunków do budowania wspólnej przestrzeni, która umożliwi społecznościom imigrantów nawiązywanie kontaktów i budowanie więzi ze społecznością lokalną.
- Region charakteryzuje nierównomierne rozmieszczenie zasobów (placówek i kadr) i związana z tym nierówność w dostępie do świadczeń zdrowotnych, zwłaszcza specjalistycznych. Świadczenia wysokospecjalistyczne oraz kadra medyczna skoncentrowane są w aglomeracji trójmiejskiej.
- Zauważa się niskie wykorzystanie potencjału podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, co wraz z niewystarczającymi umiejętnościami korzystania mieszkańców z ich zasobów i funkcji w systemie ochrony zdrowia przekłada się na coraz bardziej widoczne nadmierne przeciążenie szpitali.
- Organizacja opieki zdrowotnej w zbyt małym stopniu nastawiona jest na promocję zdrowia, profilaktykę chorób oraz edukację zdrowotną pacjenta. Działania edukacyjne i profilaktyczne w

niewielkim stopniu przyczyniają się do podniesienia świadomości zdrowotnej ogółu społeczeństwa. Choroby przewlekłe wykrywane są w zaawansowanym stadium chorobowym, co skutkuje licznymi powikłaniami, w tym prowadzącymi do niepełnosprawności.

- Duże wyzwanie organizacyjne wiąże się z rozwojem opieki koordynowanej oraz usług telemedycznych.
- Nie wykorzystuje się potencjału wynikającego z trendów związanych ze wzrostem zaangażowania biznesu w zrównoważony rozwój i zaangażowanie lokalne. Poziom profesjonalizacji i ekonomizacji organizacji pozarządowych, jako partnera i lidera społecznego jest niewystarczający.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WP 2014-2020, w obszarze włączenia społecznego i zdrowia właściwe jest kontynuowanie dotychczasowego podejścia bazującego na wsparciu rozwoju szerokiej palety działań aktywizujących skierowanych do osób wykluczonych społecznie, prowadzeniu wszechstronnego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej poprzez sieć ośrodków wsparcia, upowszechnieniu usług społecznych w formule zdeinstytucjonalizowanej, a także inwestycji w bazę diagnostyczną i leczniczą podmiotów leczniczych, co znacząco wpływa na poprawę jakości i warunków udzielania świadczeń oraz możliwość specjalistycznej diagnostyki i leczenia.
- Niemniej, wymagane są również korekty w stosunku do interwencji prowadzonej w okresie 2014-2020. W szczególności wzmocnienia wymagają: zakres infrastrukturalnych działań w obszarze usług społecznych oraz jeszcze silniejsze ukierunkowanie podmiotów ekonomii społecznej na ekonomizację swojej działalności. Fundamentalną zmianą w prowadzonej interwencji będzie wsparcie szerokiego zakresu działań w obszarze usług zdrowotnych, a także zapewnienie interwencji związanej z kompleksową integracją imigrantów.
- Działania podejmowane w Programie w obszarze włączenia społecznego i zdrowia będą komplementarne z interwencją realizowaną w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego, cele szczegółowe h), i), k), oś III Równe szanse dla wszystkich, cel szczegółowy h), oś IV Zdrowie, cele szczegółowe d), k), oś VI Innowacje społeczne, z interwencją realizowaną w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Priorytet VI. Zdrowie, a także z interwencją w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – cele szczegółowe A4 oraz D1.

Wyzwania

- Poprawa dostępności i jakości zindywidualizowanych usług społecznych dla wszystkich mieszkańców województwa, w tym osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
- Aktywizacja i integracja społeczna osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.
- Interwencja w ramach FEP 2021-2027 w obszarze włączenia społecznego będzie odpowiedzią na wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 dotyczące w szczególności lepszego ukierunkowania świadczeń społecznych i zapewnienia dostępu do tych świadczeń osobom potrzebującym oraz poprawy dostępności, odporności i skuteczności systemu ochrony zdrowia, m.in. przez zapewnienie wystarczających zasobów i przyspieszenie wdrażania usług e-zdrowia.
- Interwencja FEP 2021-2027 wspiera także realizację zadań określonych w ramach Europejskiego Filaru Praw Socjalnych – w ramach obszaru 11. Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci (Europejska gwarancja dla dzieci), 16. Ochrona zdrowia, 17. Integracja osób z

niepełnosprawnościami, 18. Opieka długoterminowa oraz 19. Mieszkania i pomoc dla bezdomnych.

- Na poziomie krajowym, wyzwania w obszarze włączenia społecznego zostały określone w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030. Są to przede wszystkim: zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym oraz zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Natomiast wyzwania w obszarze zdrowia zostały określone w dokumencie Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do roku 2030. Są to: reformy systemu ochrony zdrowia w zakresie e-zdrowia, rozwoju POZ, opieki koordynowanej czy zwiększenia finansowania ochrony zdrowia, przedwczesna umieralność Polaków przede wszystkim z powodu chorób układu krążenia oraz nowotworów złośliwych, ograniczenia behawioralnych czynników ryzyka, wzrastająca zachorowalność na choroby układu nerwowego oraz zaburzenia psychiczne, brak kadr medycznych, właściwie we wszystkich zawodach związanych z medycyną oraz niewystarczająca dostępność do świadczeń medycznych. Interwencja przewidziana w obszarze włączenia społecznego i zdrowia w FEP 2021-2027 wpisuje się w sposób kompleksowy w powyższe wyzwania.

- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiającego ją Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej zdefiniowano kluczowe wyzwania dla obszaru zdrowia i włączenia społecznego, które dotyczą zapewnienia równego dostępu do zindywidualizowanych oraz zdeinstytucjonalizowanych usług publicznych w zakresie ochrony zdrowia i włączenia społecznego wpływających na poprawę zdrowia, jakości życia oraz aktywność społeczną i zawodową mieszkańców w krótko i długoterminowej perspektywie. Zgodnie z modelem polityki rozwoju przyjętym w województwie pomorskim, interwencja FEP 2021-2027 wynika bezpośrednio z zapisów ww. dokumentów.
- Ponadto, szczególnym wyzwaniem dla obszaru włączenia społecznego i zdrowia będzie sytuacja demograficzna województwa. Według prognoz demograficznych, Pomorze do 2023 r. utrzyma dodatni przyrost naturalny, a mieszkańcy województwa będą żyć coraz dłużej. Zgodnie z prognozami GUS w 2050 r. województwo pomorskie będzie najmłodszym demograficznie regionem w kraju.

Niemniej, istotnym problemem jest rosnąca liczba osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Zmiany demograficzne prowadzą do coraz większego udziału seniorów w ogólnej populacji mieszkańców Pomorza. Ogólnie grupę tą charakteryzuje niższa aktywność zawodowa i społeczna niż młodszych mieszkańców. Jednak pomorscy seniorzy wyróżniają się na tle kraju większą zatrudnialnością, a także relatywnie wysoką aktywnością edukacyjną.

Z drugiej strony, w regionie rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla seniorów, tymczasem nie wszystkie gminy w województwie zapewniają tego rodzaju wsparcie. Prowadzi to m.in. do wykluczenia społecznego ich opiekunów, często również będących w starszym wieku.

Odpowiedzią na tę sytuację jest interwencja przewidziana w FEP 2021-2027, w szczególności w celach szczegółowych: (h), gdzie zawarto pakiet działań aktywizujących dla seniorów oraz (k), obejmującego m.in. rozwój usług opiekuńczych, szeroką ofertę wsparcia wytchnieniowego dla opiekunów, pakiet usług wsparcia dziennego seniorów oraz działania służące upowszechnianiu opieki koordynowanej.

Interwencja FEP w obszarze włączenia społecznego przekłada się na CP 4 realizowany przez dwa fundusze tj. EFS+ – CS 4 (h), (i), (k) i (l) oraz EFRR – CS 4 (iii) i (v).

SYNERGIA

Punkt wyjścia i wnioski wyciągnięte z przeszłych doświadczeń

- W województwie występują wymagające aktywizacji obszary deprywacji społeczno-gospodarczej o nie w pełni uruchomionych potencjałach społecznych, gospodarczych, kulturowych i krajobrazowych.
- Region charakteryzuje duży potencjał rozwoju turystyki i usług czasu wolnego wynikający ze zróżnicowanego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- Potencjał instytucji kultury jest nadal niewykorzystany, a skala działań w ramach ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb.
- Pomimo wielu inicjatyw w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej, zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich, widoczna jest ograniczona dostępność przestrzeni publicznych dobrej jakości.
- Rosną oczekiwania wobec turystyki i oferty czasu wolnego, a wraz z nimi zwiększa się zapotrzebowanie na zróżnicowaną oraz zindywidualizowaną ofertę czasu wolnego. Nie sprzyja temu niedostateczne wykorzystanie charakterystycznych walorów etnograficznych i przyrodniczych, deficyty w budowie sieciowych produktów turystycznych oraz niewystarczające zagospodarowanie infrastrukturalne atrakcyjnej turystycznie przestrzeni publicznej.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WP 2014-2020, w obszarze synergii właściwe jest kontynuowanie dotychczasowego podejścia bazującego m.in. na rozwoju funkcji instytucji kultury, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, wykorzystaniu potencjału województwa do rozwijania i tworzenia produktów turystycznych oraz realizacji kompleksowych działań rewitalizacyjnych.
- Niemniej, wymagane są również korekty w stosunku do interwencji prowadzonej w okresie 2014-2020. W szczególności wzmocnienia wymaga wymiar społeczny i cyfrowy działań prowadzonych w zakresie kultury i turystyki, skutkujący zwiększaniem spójności społecznej województwa. W obszarze rewitalizacji, interwencja Programu powinna obejmować jeszcze szerszy niż dotychczas katalog kierunków wsparcia, w tym m.in. działania na rzecz efektywności energetycznej czy podnoszenia standardu substancji mieszkaniowej.
- Interwencja FEP 2021-2027 w zakresie synergii jest komplementarna z Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego – oś I Lepsze polityki dla rozwoju społecznego, cele szczegółowe h) i k), Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 – priorytet VII Kultura, cel szczegółowy 4.6, a także z interwencją w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – cel szczegółowy B1 oraz cele szczegółowe A2 i B3 części pożyczkowej.

Wyzwania

- Synergiczne zagospodarowanie przestrzeni czerpiące ze specyficznych potencjałów endogenicznych.
- Interwencja w ramach FEP 2021-2027 w obszarze synergii będzie odpowiedzią na wyzwania wskazane w Zaleceniach dla Polski na lata 2020 i 2021 dotyczące konieczności podjęcia działań

niezbędnych do wspierania gospodarki i ożywienia gospodarczego, łagodzenia wpływu kryzysu na zatrudnienie oraz lepszego ukierunkowania świadczeń społecznych i zapewnienie dostępu do tych świadczeń osobom potrzebującym.

- Na poziomie krajowym, wyzwania w obszarze synergii zostały określone w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do rok 2020 (z perspektywą do 2030). Są to przede wszystkim: degradacja przestrzeni miejskiej, wzmocnienie wizerunku Polski jako destynacji turystycznej opartej o bogate zasoby kulturowe i przyrodnicze, rozwój turystyki zdrowotnej, wzmacnianie społeczności lokalnych oraz kształtowanie postaw, wartości i zachowań sprzyjających budowaniu wspólnoty, kooperacji, kreatywności, otwartości oraz komunikacji.

Ponadto, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 doprecyzowuje wyzwania w obszarze kultury, w tym: deficyty kompetencji kulturalnych, zły stan zabytków, niewykorzystany potencjał szlaków kulturowych oraz brak spójnej koncepcji cyfryzacji zasobów kultury. Interwencja przewidziana w obszarze synergii w FEP 2021-2027 wpisuje się w sposób kompleksowy w powyższe wyzwania.

- W ramach Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz uszczegóławiających ją Regionalnych Programów Strategicznych w zakresie edukacji i kapitału społecznego oraz w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego zdefiniowano kluczowe wyzwania w obszarze synergii, które dotyczą potrzeby rozwoju aktywnej, otwartej i silnej wspólnoty regionalnej z uwzględnieniem społecznej roli kultury, braku spójnego wizerunku województwa pomorskiego jako destynacji turystycznej oraz braku zintegrowanego podejścia do kształtowania przestrzeni w sposób uwzględniający kontekst otoczenia oraz zapewnianie dostępności osobom z indywidualnymi potrzebami. Zgodnie z modelem polityki rozwoju przyjętym w województwie pomorskim, interwencja FEP 2021-2027 wynika bezpośrednio z zapisów ww. dokumentów.

Interwencja FEP w obszarze synergii przekłada się na EFRR w ramach CP 4 CS (vi) oraz CP 5 CS (i).

DZIAŁANIA NA RZECZ ZAPEWNIENIA RÓWNOŚCI, WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO I NIEDYSKRIMINACJI

W ramach wszystkich Celów Programu podejmowane będą działania w celu zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Ponadto, interwencja FEP 2021-2027 zostanie dopasowana do faktycznych potrzeb odbiorców i prowadzona w sposób kompleksowy i zintegrowany. Wszelkie działania wynikać będą z przeprowadzonych działań diagnostycznych i analitycznych, definiujących m.in. rodzaj i skalę potrzeb w poszczególnych obszarach tematycznych.

W szczególności, realizacji powyższych zamierzeń służyć będą horyzontalne zasady równościowe, przestrzegane na każdym poziomie oraz etapie zarządzania i wdrażania Programu. Działania realizowane w ramach Programu będą także zgodne z zapisami i Karty Praw Osób Niepełnosprawnych oraz Karty Praw Podstawowych, do której odniesiono się w opisie poszczególnych Celów FEP 2021-2027.

Na etapie wyboru projektów stosowane będą kryteria weryfikujące czy projekt/działania przewidziane w jego ramach są zgodne z zasadami horyzontalnymi. W przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn będzie to weryfikacja w oparciu o tzw. standard minimum. W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, weryfikowane będzie, czy planowany do realizacji projekt nie dyskryminuje nikogo ze względu na

przesłanki wskazane w art. 9 rozporządzenia ogólnego, jak również czy działania projektowe będą prowadzone zgodnie ze standardami dostępności i wymogami projektowania uniwersalnego. Na etapie realizacji projektu sposób realizacji tych zasad w praktyce będzie sprawdzany zarówno w procesie monitorowania, jak również kontroli i ewaluacji.

W efekcie, kluczowe wyzwania, jak np. dostępność dla osób ze specjalnymi potrzebami czy starzenie się społeczeństwa, będą postrzegane horyzontalnie i rozwiązywane w wielu wymiarach, w tym gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym, transportowym, zdrowotnym, edukacyjnym, kulturalnym i turystycznym.

WYZWANIA W ZAKRESIE ZDOLNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH I ZARZĄDZANIA ORAZ ŚRODKÓW UPRASZCZAJĄCYCH

- Zgodnie z rekomendowanym podejściem Komisji Europejskiej system realizacji programu jest kontynuacją systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP). Dodatkowym elementem będzie włączenie do systemu procesów związanych z realizacją instrumentu terytorialnego Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność. Zasoby zostaną zapewnione przez Instytucję Zarządzającą (IZ FEP 2021-2027).
- Potencjał administracyjny oparty jest o posiadane zasoby IZ, które włączone są w system wynagradzania i motywowania Instytucji. Zapewniony jest dostęp do niezbędnych szkoleń i ciągłego uczenia się. Zapewniona jest pamięć instytucjonalna.
- Zasoby Pomocy Technicznej zostaną wykorzystane m.in. na przygotowanie programu, szkolenia pracowników i beneficjentów, zarządzanie programem, monitoring, ewaluację, widoczność oraz komunikację.
- Większość obowiązków leżących po stronie beneficjentów wynika wprost z przepisów prawa Unii Europejskiej oraz krajowego. W związku z tym działania mające na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów programu podejmowane będą tylko w zakresie możliwym do modyfikacji ze strony IZ.
- IZ FEP 2021-2027 będzie kontynuowała działania zmierzające do wprowadzenia możliwie najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów. Działania te dotyczyć będą w szczególności:
 - wprowadzenia elektronicznej komunikacji beneficjentów z instytucjami systemu zarządzania i wdrażania programu,
 - zapewnienia kompleksowej informacji za pośrednictwem sieci punktów informacyjnych i mediów społecznościowych, w tym rozbudowa portalu internetowego dotyczącego wszystkich programów realizowanych w regionie,
 - prowadzenia szkoleń, spotkań informacyjnych i konsultacji dla beneficjentów dotyczących aplikowania, realizacji, rozliczania, sprawozdawczości i kontroli projektów realizowanych w ramach Programu,
 - opracowania dokumentów dotyczących procedur ubiegania się o dofinansowanie i realizacji projektów, zmniejszenia liczby załączników do wniosku o dofinansowanie i wykorzystywania możliwości weryfikacji informacji przy pomocy narzędzi elektronicznych/internetowych dokonywanej przez pracowników IZ/IP,
 - koncentracji sprawozdawczości na gromadzeniu danych najistotniejszych z punktu widzenia monitorowania programu,

- uproszczenia procedur realizacji i rozliczenia projektów, w tym m.in i rozbudowy systemu zaliczkowego, wykorzystania kosztów uproszczonych zgodnie z art. 49, 50 i 51 rozporządzenia ogólnego,
- zastosowania zasad prostego języka w dokumentach kierowanych do beneficjentów.
- W ramach Pomocy Technicznej RPO WP przygotowywane są m.in. dokumentacje techniczne i analizy dla operacji, które planowane są do realizacji w perspektywie 2021-2027.
- W trakcie realizacji Programu planuje się regularne prowadzenie oceny obciążeń administracyjnych nakładanych na beneficjentów, a także działania służące ich zmniejszeniu i upowszechnianiu dobrych praktyk.

Tabela 1.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
1	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	• Województwo utrzymuje 3. pozycję w kraju pod względem poziomu nakładów na B+R w przeliczeniu na mieszkańca oraz w relacji do PKB. Utrzymuje się również relatywnie wysoki udział nakładów sektora przedsiębiorstw w nakładach ogółem na B+R (2. lokata) oraz osób pracujących w B+R w pracujących ogółem (4. lokata). Zarówno nakłady na B+R ogółem, jak również w sektorze przedsiębiorstw systematycznie rosną. • Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogóle przedsiębiorstw kształtuje się na poziomie średniej dla kraju, choć jest dopiero 7. wynikiem wśród województw, natomiast pod względem udziału sprzedaży wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych w sprzedaży ogółem w przemyśle województwo zajmuje 10. miejsce w Polsce. • Pomimo znacznych wysiłków mających na celu wzmocnienie innowacyjności, region nadal zajmuje słabą pozycję na tle UE – w rankingu Regional Innovation Scoreboard Pomorskie jest umiarkowanym innowatorem i zajmuje 184. pozycję na 238 regionów europejskich objętych badaniem. • Wciąż niewykorzystany pozostaje potencjał w obszarze współpracy nauki i biznesu w zakresie komercjalizacji wiedzy, patentowania rozwiązań czy tworzenia spin-off. Brakuje zachęt do realizacji projektów badawczych ukierunkowanych na zastosowanie gospodarcze, czemu towarzyszy niska skłonność firm do stosowania rozwiązań o wyższym poziomie ryzyka oraz niewielkie zainteresowanie współpracą z uczelniami.
1	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	• Województwo na tle innych polskich regionów zajmuje 7. miejsce pod względem PKB i 5. pod względem PKB per capita. Zwiększająca się konkurencyjność gospodarki hamowana jest niskim poziomem produktywności sektora MŚP. • Pomorskie przedsiębiorstwa zwiększają nakłady inwestycyjne, ale ich wartość na tle kraju jest relatywnie niska (7. lokata). • Udział eksportujących mikro i małych firm plasuje Pomorskie w czołówce regionów w Polsce (21% - 4. miejsce). Region zajmuje także 6. pozycję pod względem wartości eksportu na mieszkańca oraz pod względem udziału eksportu w PKB. Mimo dobrej pozycji eksportowej, nadal widoczne są ograniczone kompetencje oraz doświadczenia przedsiębiorców w zakresie internacjonalizacji działalności, a także niska świadomość korzyści wynikających z umiędzynarodowienia. Pomorskie produkty eksportowe są słabo rozpoznawalne za granicą, często występują pod

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		obcą marką, mają niski stopień zaawansowania technologicznego. Zjawiska te wzmacniają jeszcze ograniczenia aktywności międzynarodowej wynikające z obecności pandemii COVID-19. • Infrastruktura wsparcia przedsiębiorczości w województwie jest dobrze rozwinięta, ale słabo skoordynowana. Dostępność specjalistycznych usług doradczych dla przedsiębiorców, a także wyspecjalizowanych instytucji naukowych, inkubatorów czy klastrów świadczących konkretny typ usług jest niewystarczająca. • Region dysponuje ograniczoną liczbą terenów inwestycyjnych przygotowanych pod kątem realizacji projektów, m.in. produkcyjno-logistycznych. Problemem są zwłaszcza większe arealy – kilkudziesięciohektarowe. Brakuje parków przemysłowych uzbrojonych w podstawową infrastrukturę oraz gotowej oferty pod projekty o strategicznym znaczeniu dla gospodarki. Wsparcia wymaga uzbrojenie i przygotowanie terenów przemysłowych o atrakcyjnej wartości inwestycyjnej. • Zasobochłonność i przestrzennochłonność pomorskiej gospodarki (dyktowana postępem gospodarczym), połączona ze wzrostem zużycia materiałów i ich nieefektywnym wykorzystaniem, wpływa na wysoki poziom generowanych odpadów i znikome zamknięcie w obiegu materiałów. Rośnie zużycie energii w gospodarce, w tym w transporcie i na potrzeby przemysłu.
1	(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	• Duża część sektorów ważnych dla gospodarki województwa wpisuje się w obszar czterech Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP), tj. Technologie offshore i portowo-logistyczne (ISP 1), Technologie interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie (ISP 2), Technologie ekoefektywne w produkcji, przesyle, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie (ISP 3) oraz Technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia (ISP 4). Zakłada się otwartość na pojawiające się nowe, dynamiczne sektory, co determinuje ciągłość procesu przedsiębiorczego odkrywania. • Nieodzownym elementem wzmacniającym proces przedsiębiorczego odkrywania prowadzony w ramach ISP, są pomorskie klastry. W województwie pomorskim istnieje ok. 20 klastrów, wśród których znajdują się dwa Krajowe Klastry Kluczowe: Interizon i Klaster Logistyczno-Transportowy Północ-Południe. • Niektóre z klastrów podążają za nowymi trendami technologicznymi dotyczącymi m. in. nowoczesnych technologii energetycznych (w tym technologii wodorowych), realizując międzynarodowe projekty, czy działając w

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		międzynarodowych sieciach i platformach współpracy klastrowej. Obecnie większość klastrów aktywnie angażuje się w rozwój ISP.
1	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	• Pod względem korzystających z Internetu, Pomorskie wypada przeciętnie na tle kraju. Średnia penetracja lokalowa zasięgami Internetu stacjonarnego o przepustowości min. 30 Mb/s wykazuje duże dysproporcje terytorialne. Rozpiętość ww. wskaźnika wynosi od 5-20% do 80,1%. • Następstwem rozwoju technologii cyfrowych jest wzrost zagrożeń związanych z cyberprzestępczością. Obszar ten w specyficzny sposób łączy potrzebę interwencji w sferze infrastrukturalnej oraz szkoleniowej i edukacyjnej, ukierunkowanej zarówno na mieszkańców (w tym seniorów), przedsiębiorców, jak i w szczególności jednostki samorządu terytorialnego. • Rozwój nowych technologii ma istotne znaczenie w wielu dziedzinach m.in.: ochronie zdrowia, zasobach geodezyjnych, transporcie, turystyce i kulturze, co szczególnie uwidoczniło się w dobie pandemii COVID-19. Coraz bardziej popularne stają się również elektroniczne usługi administracji publicznej, czemu sprzyja fakt, że ponad 90% jednostek administracji publicznej udostępnia obywatelom usługi przez Internet. • Uwarunkowania technologiczne mają wpływ na organizację systemu ochrony zdrowia. Inwestycje w nowoczesne systemy informacyjne i komunikacyjne przekładają się na efektywniejsze zarządzanie oraz wspomaganie procesu leczenia. Wzrasta wykorzystanie narzędzi IT do procesów zarządzania oraz realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem podmiotów leczniczych, rozwijane są usługi z obszaru e-zdrowia, w tym telemedycyny. Pomimo poprawy, stopień interoperacyjności systemów informatycznych między różnymi podmiotami pomorskiego systemu zdrowia jest nadal niewystarczający, podobnie jak ich dostęp do sieci szerokopasmowych. • Postępujący rozwój cyfryzacji stwarza konieczność dostosowania się także sektora turystycznego oraz instytucji kultury w zakresie budowy oferty, w tym poprawy dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami, a także integracji technologii informacyjno-komunikacyjnych z infrastrukturą.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
2	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	• Mimo wzrostu sprzedaży i zużycia ciepła widoczna jest nieznaczna tendencja spadkowa w jednostkowej sprzedaży ciepła w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych. Tendencja ta powodowana jest przez poprawę efektywności energetycznej, dlatego wskazana jest kontynuacja tego typu działań. • W produkcji energii cieplnej ze źródeł systemowych kluczowe znaczenie ma węgiel. Z węgla pochodzi ponad 61% ciepła, udział gazu ziemnego to ponad 15%, a biomasy powyżej 13%. Proporcje te powinny ulec zmianie i w celu ograniczenia wykorzystania węgla konieczny jest dalszy rozwój OZE. • Z wyjątkiem 2019 r. w województwie występowały przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10, poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 oraz poziomu celów długoterminowych dla ozonu i pyłu PM2,5. Największe problemy z przekroczeniami w zakresie PM10 notowano w miastach, natomiast przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu odnotowano we wszystkich stacjach pomiarowych województwa. W 2019 r. sytuacja uległa znacznej poprawie, ale do czasu potwierdzenia jej jako trendu należy traktować ją jako incydentalną. System monitoringu jakości powietrza jest słabo rozwinięty poza obszarem Trójmiasta. • Wielkość emisji CO₂ wskazuje, że województwo pomorskie jest jednym z mniejszych emitorów tego gazu w Polsce (ok. 4%), co wynika z relatywnie niskiego udziału przemysłu wysokoemisyjnego tzn. zakładów szczególnie uciążliwych. Jednakże w ostatnich latach wysokość emisji pochodząca od nich rośnie. Maleje natomiast emisja CO₂ pochodząca z transportu i gospodarstw domowych, do czego przyczyniły się dotychczasowe modernizacje i wprowadzenie do energetyki innowacyjnych technologii.
2	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami	• Pomorskie jest regionem uzależnionym od zewnętrznych dostaw energii elektrycznej, a jej produkcja w województwie zaspokaja niecałe 53% zapotrzebowania. • Region przekracza postawione przez UE wymagania odnośnie rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych, a 51,9% energii wytwarzanej w województwie pochodzi z OZE, przy czym udział produkcji energii elektrycznej z OZE w stosunku do zużycia energii ogółem wynosi 27,4%. • Pomorskie dysponuje dużym potencjałem rozwoju morskiej energetyki wiatrowej kluczowym dla realizacji krajowych strategii transformacji energetycznej. Lokalizacja terminalu instalacyjnego w Porcie Gdynia i portów serwisowych oraz

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	zrównoważonego rozwoju	inwestycje w budowę i utrzymanie farm wiatrowych na morzu nie tylko zwiększą regionalną produkcję energii elektrycznej, ale rozwiną też lokalną gospodarkę. • Największą część energii z OZE wytwarzają farmy wiatrowe (ok. 86%). Udział biogazu to ok. 3%, natomiast fotowoltaiki, pomimo znacznego wzrostu liczby mikroinstalacji tylko 0,2%. • Dzięki rozwojowi energetyki pochodzącej z OZE Pomorze ma szansę na systematyczne zmniejszenie deficytu produkcji własnej energii. Systematycznie rośnie zainteresowanie energetyką prosumencką (mikroinstalacje OZE). Do wykorzystania pozostaje też potencjał powierzchni pod lokalizację instalacji OZE w miastach (np. dachy i elewacje budynków). • W regionie występuje relatywnie wysoki odsetek terenów nieużytkowanych rolniczo bądź mało przydatnych rolniczo, które w części można wykorzystać pod instalacje do produkcji energii z OZE. W 2019 r. Pomorskie zajmowało 4. miejsce w kraju pod względem odsetka nieużytków w ogólnej powierzchni gruntów (2,3%). Sprzyja to zarówno lokalizacji instalacji, jak również produkcji biomasy.
2	(iv) Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	• Zagrożenie powodziowe od strony morza oraz rzek wzrasta m.in. ze względu na sposób zagospodarowania terenów przybrzeżnych. Coraz większa presja w inwestowanie na terenach powodziowych, wymaga właściwych działań samorządów w zakresie planowania zagospodarowania przestrzennego (w tym współpraca organów gmin z jednostkami terenowymi i regionalnymi PGW Wody Polskie). • Szczególnie zagrożonym powodziami jest obszar Żuław Wiślanych – regionu o wyjątkowych walorach dziedzictwa kulturowego, krajobrazowego i przyrodniczego, z dużym potencjałem gospodarczym i turystycznym. Jest to obszar silnie uzależniony od inwestycji w celu bezpośredniej ochrony przed zagrożeniem powodziowym oraz od sprawnego funkcjonowania systemu ochrony przeciwpowodziowej. • W części regionu obserwuje się obniżanie poziomu wód powodowane wydłużaniem się okresów bezdeszczowych, w związku z czym istotne jest podejmowanie długofalowych działań przyczyniających się rozwijania małej retencji (retencji naturalnej i sztucznej) poprzez zachowanie możliwie dużej powierzchni czynnej (chłonnej), z naturalną szatą roślinną oraz podniesienie poziomu lesistości.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		• W obliczu coraz częściej występujących intensywnych opadów deszczu oraz burz i towarzyszących im niewydolnych systemów zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych, występują poważne deficyty m.in. w zakresie efektywnego zagospodarowania tych wód (przede wszystkim w miejscu w ich powstawania), w szczególności poprzez retencjonowanie, a tam gdzie jest to niemożliwe, poprzez bezpieczne odprowadzanie. Istotne jest rozwijanie zintegrowanych i kompleksowych systemów zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych. • Błękitno-zielona infrastruktura, wielkość powierzchni terenów zieleni oraz sposób zagospodarowania obszarów zurbanizowanych wykazuje duże zróżnicowanie, a stanowi kluczowe zabezpieczenie systemu zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych i ochrony przed powodzią miejską. Najwyższy udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni miasta osiąga wartość 19,8%, a najniższy 0,1- 0,2%. Tak duże rozpiętości, świadczą o licznych potrzebach w tym względzie.
2	(v) Wsparcie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	• Region notuje jeden z najwyższych poziomów zwodociągowania (96,5%) i skanalizowania. Zbiornicza kanalizacja sanitarna obsługuje prawie 84% mieszkańców (1. miejsce w Polsce), przy średniej w kraju 71%. Na obszarach zurbanizowanych znaczna część kanalizacji ma charakter ogólnospławny. Między miastami i obszarami wiejskimi utrzymują się jednak duże dysproporcje, a skala zróżnicowania pomiędzy miastem, a wsią sięga 31 p.p. • Oczyszczalnie ścieków obsługują 83% mieszkańców, przy średniej krajowej niespełna 75%, co lokuje region na jednej z najlepszych pozycji w kraju. Są jednak pewne deficyty, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Odsetek aglomeracji ściekowych spełniających wymagania Dyrektywy Rady 91/271/EWG jest wciąż zbyt niski, chociaż wzrósł z 27% w 2012 r. do 51% na koniec 2020 r. • Ze względu na utrzymujący się zły stan wód przybrzeżnych i przejściowych konieczne jest dokończenie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, a także podejmowanie systemowych działań związanych z zbiorczym odbiorem i oczyszczaniem ścieków komunalnych na terenach zurbanizowanych o równoważnej liczbie mieszkańców mniejszej niż 2000 RLM, tj. nie objętych granicami i obszarem aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne oraz ograniczenie spływu powierzchniowego z terenów rolniczych.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		• W kontekście zmian klimatu i mogących się pojawić fale upałów i susz istotne jest zapewnienie dobrej jakości wody pitnej. Susza hydrologiczna w największym stopniu zagraża północnej i środkowej części regionu. W województwie identyfikuje się trzy obszary o ograniczonej dostępności wód podziemnych, tj. rejon Żuław Wiślanych, rejon Słowińskiego Parku Narodowego oraz Mierzeję Helską. Priorytetem jest zapewnienie dostępu do wody mieszkańcom zagrożonych terenów. •
2	(vi) Wsparcie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	• Odpady komunalne stanowią prawie 46% odpadów wytwarzanych w województwie. W ostatnich latach obserwowany jest wzrost ich ilości (w ciągu 5 lat o 24%), chociaż dynamika ich przyrostu spada. • Prawie 70% ogółu zebranych odpadów stanowią odpady zmieszane, natomiast udział odpadów zebranych selektywnie wynosił nieco ponad 30%, co oznacza, że spełnienie celów określonych w dyrektywach UE do 2025 i 2030 roku będzie trudne. • Ponadto niespełna 20% zebranych odpadów komunalnych poddano recyklingowi, a niecałe 12% przeznaczono do kompostowania lub fermentacji. Te relatywnie niewielkie wartości wymagają pilnych działań, aby sprostać celom określonym przez UE. • Niski udział odpadów zbieranych selektywnie oraz poddanych recyklingowi powoduje konieczność zmian organizacyjnych zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, a także potrzebę lokalizacji nowych inwestycji w tym zakresie. • Wyzwaniem jest zapewnienie stabilności i efektywności systemu zagospodarowania odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz odpadów niebezpiecznych. Zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych będzie problemem wymagającym rozwiązania ze względu na fakt, że w 2024 r. kończy się działalność największej spalarni odpadów niebezpiecznych w województwie pomorskim. • Problemem jest również prawie 2,9 tys. ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji, powstałych m.in. w wyniku składowania odpadów, zarówno w miejscach ich składowania (82 ha), jak też w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		• Nie mniej ważne jest upowszechnienie wiedzy o GOZ oraz szeroka promocja i edukacja zarówno mieszkańców, jak i przedsiębiorców.
2	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	• Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, w tym różnorodności biologicznej to zadanie, które dotyczy przestrzeni całego województwa, ale w szczególności obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody. Bez obszarów NATURA 2000 stanowią 32,8% powierzchni województwa, a większość z nich stanowią obszary chronionego krajobrazu (66%) oraz parki krajobrazowe (28%). • Na obszarze województwa pomorskiego zlokalizowane są 2 parki narodowe (23,4 tys. ha) oraz 9 parków krajobrazowych o powierzchni ogółem 167 tys. ha, co stanowi 8,4% powierzchni regionu. Parki stanowią duży potencjał przyrodniczy i krajobrazowy, a także kulturowy i historyczny. Prawie 9% ich powierzchni stanowią rezerваты przyrody. • Istnieje pilna potrzeba wdrożenia opracowanych planów ochrony parków krajobrazowych należących do Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, obejmujących ochronę stanu środowiska przyrodniczego i zachowania różnorodności biologicznej oraz zabezpieczenie zasobów i walorów przyrodniczo-krajobrazowych parków. • Nadmorskie położenie i towarzyszące mu tereny rekreacyjne, w tym plaże, jak również otoczenie jezior, parków i lasów, są niedostatecznie przygotowane do ich wykorzystania. W połączeniu z antropopresją skutkuje to pogłębianiem dewastacji przyrody, zwłaszcza przy rozwijającej się turystyce masowej. Konieczna jest więc potrzeba wzmocnienia działań edukacyjnych oraz zwiększania świadomości mieszkańców regionu oraz turystów w zakresie problemów środowiskowych wynikających z działalności człowieka (m. in. w zakresie edukacji morskiej, zanieczyszczeń, eutrofizacji i zmian klimatycznych).
2	(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w	• Rola transportu zbiorowego w miastach wciąż jest niezadowalająca. Wynika to m.in. z nie w pełni konkurencyjnej oferty w stosunku do transportu indywidualnego, stanu infrastruktury liniowej transportu zbiorowego, słabej integracji podsystemów transportu zbiorowego i indywidualnego czy niższego priorytetu w ruchu miejskim. Prowadzi to do zmniejszenia konkurencyjności transportu zbiorowego, przeciążenia infrastruktury indywidualnym transportem samochodowym i pogorszenia jakości środowiska i warunków życia.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	kierunku gospodarki zeroemisyjnej	• Wzrastające natężenie ruchu stwarza m.in. potrzebę cyfryzacji transportu miejskiego, w tym działań poprawiających funkcjonowanie, konkurencyjność i bezpieczeństwo publicznego transportu zbiorowego. • Rosną oczekiwania społeczne wobec oferty publicznego transportu zbiorowego, w szczególności w odniesieniu do jego niedostatecznej integracji. Spełnienie tych oczekiwań wymaga m.in. nowoczesnego, przyjaznego dla wszystkich użytkowników, a także ekologicznego taboru. Wiąże się to z coraz powszechniejszym wzrostem świadomości ekologicznej mieszkańców. Zmieniają się także postawy wobec zdrowia, jak również świadomość ekonomiczna, skutkujące zainteresowaniem elektromobilnością, mobilnością aktywną oraz współdzielonymi środkami transportu. Transport publiczny w miastach wymaga stworzenia atrakcyjnej oferty dla mieszkańców, którzy gotowi będą zmienić swoje nawyki transportowe. Nowym potencjałem jest także wykorzystanie paliw alternatywnych (w tym wodoru). • Mimo realizowanych w miastach regionu od wielu lat projektów w zakresie rozwoju infrastruktury transportu miejskiego (liniowej, węzłowej), ale także mobilności pieszej i rowerowej, miejska infrastruktura transportowa wymaga dalszych inwestycji w wypełnienie luki infrastrukturalnej, poprawę stanu technicznego, celem dalszego zmniejszenia kongestii, podniesienia poziomu bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko.
3	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do	• Jednym z głównych czynników determinujących mobilność mieszkańców są procesy suburbanizacyjne. Migracje przekładają się na zmiany popytu na transport, do których nie dostosowuje się oferta publicznego transportu zbiorowego. Rośnie natężenie pojazdów, wykraczając poza przepustowość infrastruktury transportowej. • Skutkiem wzrostu motoryzacji indywidualnej jest spadek opłacalności transportu publicznego. Efektem jest ograniczenie oferty, prowadzące do wykluczenia transportowego części mieszkańców, pozbawionych możliwości korzystania z samochodu. Obserwuje się także konsekwencje w obszarze środowiska w postaci wzrostu emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia powietrza. • Wieloletnie opóźnienia w rozwoju systemu drogowego powodują, że mimo wysokich nakładów inwestycyjnych na infrastrukturę drogową, jej stan, w wymiarze ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym, nadal wymaga poprawy i po części przekłada się na niewystarczające bezpieczeństwo ruchu drogowego. Ok. 37% sieci dróg wojewódzkich w dalszym ciągu znajduje się w niezadowalającym lub złym stanie technicznym.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	TEN-T oraz mobilności transgranicznej	• Integracja województwa z globalnym systemem transportowym jest coraz lepsza. Niezbędna jest eliminacja wciąż jeszcze obecnych ograniczeń w dostępie do portów morskich, zarówno drogowym, jak i kolejowym. Problemem jest także niewystarczająca podaż centrów logistycznych i terminali intermodalnych. • Rozwój zrównoważonej mobilności regionalnej oraz poprawa dostępu do sieci TEN-T wymaga dalszych inwestycji w infrastrukturę drogową i kolejową oraz tabor kolejowy do przewozów o charakterze regionalnym. Stan techniczny taboru pasażerskiego, zwłaszcza pojazdów z napędem elektrycznym jest niezadowalający. Starsze pojazdy będą stopniowo podlegały wycofaniu ze względów eksploatacyjnych. Ogranicza to konkurencyjność kolei w stosunku do transportu indywidualnego i nie sprzyja równoważeniu rozwoju. Zapewnienie utrzymania pojazdów wymaga także zorganizowania nowoczesnej infrastruktury przeglądowo-naprawczej.
4	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również	• Aktywność zawodowa mieszkańców regionu w ostatnich latach była coraz wyższa i należała do najwyższych w kraju, rekordowo niskie było również bezrobocie. Jednak sytuacja uległa pogorszeniu z powodu ograniczeń wynikających z rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19. Pomorski rynek pracy jest wewnętrznie zróżnicowany. Powiaty usytuowane we wschodniej i zachodniej części województwa charakteryzują się wyższą stopą bezrobocia niż w części środkowej, chociaż te dysproporcje zmniejszają się. • Problemem nadal cechującym zarówno pomorski rynek pracy, jak i krajowy, jest niska wydajność pracy. Jest to spowodowane w głównej mierze niewłaściwym zarządzaniem oraz złą organizacją miejsc pracy, w tym niskim poziomem ich usprzętowania. Powolny wzrost wydajności pracy skutkuje odbiegającym od poziomu UE niskim poziomem wynagrodzenia. • Trendy demograficzne, migracje oraz rosnąca liczba miejsc pracy sprawiły, że pomorscy przedsiębiorcy deklarują problemy ze znalezieniem pracowników. Niekorzystne zjawiska wzmacniane są dodatkowo przez silnie zróżnicowany geograficznie popyt na pracę oraz niską mobilność zawodową i przestrzenną mieszkańców.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	
4	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przeptywów i	• W celu efektywnego aktywizowania osób o kompetencjach niedostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki, niezbędne jest diagnozowanie i prognozowanie zapotrzebowania na kompetencje i kierunkowanie zgodnie z nim wsparcia państwowych służb zatrudnienia. Dotychczas stosowane mechanizmy diagnozowania i prognozowania są niewystarczająco dostosowane do dynamicznie zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. • Niezbędne jest włączanie do planowania i projektowania takiego wsparcia publicznych służb zatrudnienia (PSZ), a także podmiotów współpracujących z PSZ, aby pomoc kierowana przez służby zatrudnienia do grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy była jak najbardziej skuteczna i dopasowana do ich potrzeb. Wymiana doświadczeń, informacji, dobrych praktyk pozwolą obejmować osoby potrzebujące wsparcia kompleksowymi usługami ułatwiającymi ich funkcjonowanie na rynku pracy. W związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją społeczno- gospodarczą niezbędne jest wyposażenie pracowników PSZ oraz partnerów (np. poprzez szkolenia) w nowe narzędzia i metody pozwalające udzielać wsparcia w sposób jak najbardziej odpowiadający na wyzwania i zmiany zachodzące na rynku pracy. • Odporna gospodarka to gospodarka zdolna do adaptacji do nagłych zmian wywołanych różnymi czynnikami, w tym egzogenicznymi. Ważne jest, aby PSZ wyposażać w instrumenty, które będą mogły być wykorzystywane w sytuacjach kryzysowych, w celu ochrony miejsc pracy.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	mobilności na rynku pracy	
4	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	• Istotnym wyzwaniem jest wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców. Z badań ogólnokrajowych wynika, że ¼ osób w wieku 55-64 lata jako powód niezdolności do pracy wskazuje chorobę lub niepełnosprawność. Mieszkańcy regionu wykazują niską świadomość roli profilaktyki i zdrowego trybu życia, które stanowią istotną barierę w utrzymaniu i wydłużaniu aktywności zawodowej. Konieczne jest przyjęcie przez nich współodpowiedzialności za własne zdrowie w wyniku wzrostu świadomości i kompetencji zdrowotnych. Niezbędne jest także wzmocnienie roli pracodawców w wydłużaniu aktywności zawodowej pracowników, w tym wykorzystanie potencjału medycyny pracy. • Poważnym problemem regionu są niektóre choroby cywilizacyjne m.in.: choroby nowotworowe, otyłość, cukrzyca, choroby układu krążenia, choroby i zaburzenia psychiczne, choroby układu oddechowego. Standaryzowany współczynnik zachorowalności na nowotwory w regionie należy do najwyższych w kraju (3. miejsce wśród kobiet, 1. miejsce wśród mężczyzn). • Niewystarczające jest upowszechnianie informacji dotyczących zdrowego trybu życia oraz promocji zdrowia i profilaktyki chorób, dzięki którym możliwe jest zarówno wczesne wykrycie oraz efektywne leczenie choroby, jak i sprawne umożliwienie choremu powrotu do aktywności zawodowej i społecznej. • Postęp technologiczny, zmiany demograficzne oraz zmieniające się oczekiwania pracowników wymuszają konieczność dostosowania kwalifikacji pracowników, a także stanowisk i organizacji pracy do nowych potrzeb (w tym zdrowotnych). Ważne są procesy adaptacyjne, jak również unowocześnienie przedsiębiorstw, a także zmiana modeli biznesowych i organizacyjnych uwzględniających nowe formy pracy (w tym m.in. pracę zdalną, elastyczne formy zatrudnienia) oraz zarządzanie wiekiem i różnorodnością. • Problemy z adaptacyjnością dotyczą częściej osoby niemobilne oraz o niskich kwalifikacjach zawodowych.
4	(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności	• Udział mieszkańców w kształceniu ustawicznym spada i chociaż jest wyższy niż średni w kraju (4,1% przy 3,7% w Polsce) i 5. najlepszy wśród regionów, to znacznie odbiega od średniego w UE (9,2%).

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	• Ze względu na dynamiczne zmiany na rynku pracy związane z rozwojem nowych technologii, cyfryzacją, automatyzacją oraz zmianami klimatycznymi i ukierunkowaniem na rozwój zrównoważony, za którymi podążają ISP, konieczne jest dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do zmieniających się potrzeb gospodarki. • Obserwuje się postępujący proces starzenia się pracowników i powstawania luki pokoleniowej w niektórych zawodach. Starzenie się społeczeństwa, a także choroby cywilizacyjne zwiększają zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i społeczne. Tymczasem w Pomorskiem na 10 tys. mieszkańców przypada 22,1 lekarzy (13. miejsce w Polsce) oraz 42,7 pielęgniarki i położne (15. miejsce). Konieczne jest podjęcie działań wzmacniających potencjał kadrowy systemu ochrony zdrowia, w tym wyposażanie kadr w kompetencje miękkie wzmacniające jakość komunikacji oraz opieki nad pacjentem oraz profesjonalizacja kadr średniego szczebla, umożliwiającą samodzielną opiekę nad pacjentem. • Potencjałem do kreowania kapitału społecznego są kadry kultury i turystyki. Prowadzone przez sektor kultury przedsięwzięcia wymagają stałego i elastycznego podnoszenia kwalifikacji pracowników instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych m.in. z uwagi na dynamiczny rozwój e-kultury i oferty kulturalnej. Z kolei kadry turystyki nie zawsze posiadają kompetencje z zakresu szeroko pojętej turystyki, w tym orientacji na klienta, współpracy czy prezentowania informacji. Niezbędne są działania służące podnoszeniu kompetencji kadr kultury i turystyki w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej i turystycznej, nawiązywania współpracy i partnerstw, rozwoju społecznych funkcji kultury i turystyki czy udostępniania potencjalnym odbiorcom produktów kultury adekwatnych do ich potrzeb.
4	(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości,	• Mimo następującej poprawy, województwo cechuje zróżnicowany przestrzennie dostęp do przedszkoli. Ponadto odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną jest jednym z najniższych w kraju.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	• Zwiększa się liczba uczniów z niepełnosprawnościami, a także uczniów z różnego typu trudnościami w nauce, co dodatkowo pogłębiła pandemia COVID-19. Coraz większym problemem staje się ich wsparcie, brak specjalistycznych kadr w szkołach oraz zaplecza infrastrukturalnego i wyposażenia szkół. • Poziom pomorskich uczniów w zakresie kompetencji społecznych, uczenia się, kompetencji cyfrowych, obywatelskich, przedsiębiorczości, kulturowych nie jest satysfakcjonujący. Zauważalna jest potrzeba edukacji międzykulturowej oraz szeroko rozumianej edukacji regionalnej i ekologicznej, odwołującej się do historycznych tradycji regionu, nadmorskiego położenia i uwarunkowań etniczno-przyrodniczych, a także podejmowania działań na rzecz nauki języka regionalnego. Sprzyjać temu mogą inicjatywy z zakresu edukacji poza formalnej i nieformalnej. • W niewystarczającym stopniu funkcjonuje doradztwo zawodowe – brak jest diagnozy predyspozycji uczniów na wszystkich etapach edukacji z wykorzystaniem profesjonalnych narzędzi, a także wsparcia uczniów w dokonywaniu wyborów edukacyjnych i zawodowych. Istotnym problemem jest także brak nauczycieli doradców zawodowych, a także niedostateczne ich wyposażenie w profesjonalne narzędzia do pracy oraz zapewnienie im stałego i szerokiego doskonalenia zawodowego. • Wciąż niewystarczające jest zaangażowanie pracodawców w realizację procesu kształcenia zawodowego, kształtowania oferty szkół i rekrutacji uczniów. Brakuje bazy miejsc odbywania praktyk i staży, a także nadal widoczne są deficyty w infrastrukturze, niedobór sprzętu i jego niedostateczne wykorzystanie w kształceniu ustawicznym. Ponadto, w niewystarczającym stopniu obserwuje się zaangażowanie w doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym w szczególności nauczycieli teoretycznej nauki zawodu.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
4	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	• W procesie edukacji zauważa się niesatysfakcjonujące wykorzystywanie zaawansowanych technologii. • W regionie brakuje specjalistycznych kadr w szkołach oraz zaplecza infrastrukturalnego i wyposażenia szkół odpowiadających indywidualnym potrzebom rozwojowym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. • W poradniach psychologiczno-pedagogicznych występują braki w wyposażeniu, luki kadrowe oraz niewystarczające wsparcie merytoryczne pracowników. • Mimo dużych nakładów finansowych występują deficyty w infrastrukturze szkół branżowych. Istnieje konieczność dalszego ich profilowania pod kątem potrzeb rozwojowych regionu istotnych dla wdrażania m.in. Przemysłu 4.0, zwiększenia nacisku na kształtowanie kompetencji (w tym cyfrowych) niezbędnych w stosowaniu nowoczesnych technologii, a także organizacji tych szkół jako miejsc kształcenia ustawicznego. • W województwie widoczne są bardzo duże dysproporcje terytorialne w zakresie uczestnictwa dzieci w edukacji przedszkolnej. Największe występują w ujęciu gminnym - odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym przy średniej wojewódzkiej wynoszącej w 2019 r. 87,8% w Kolbudach przekroczył 114%, a w Ustce nie osiągnął 30%.
4	(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie	• Obniża się poziom ubóstwa i bierności zawodowej, nadal jednak część społeczeństwa zagrożona jest marginalizacją społeczną. Szczególnie widoczne jest przedwczesne rezygnowanie seniorów z aktywności zawodowej, a także wciąż niewykorzystany w pełni potencjał osób z niepełnosprawnościami. • Pomimo nowych rozwiązań w postaci różnego rodzaju powszechnych świadczeń pieniężnych dostępnych bez kryteriów dochodowych, konieczny jest rozwój wsparcia w formie aktywnej integracji (praca socjalna, kontrakt socjalny i inne), szczególnie z uwzględnieniem potrzeb osób, które nie są beneficjentami wspomnianych świadczeń (osoby samotne, bezdzietne, seniorzy, imigranci).

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	• W zakresie profesjonalizacji systemu włączenia społecznego istotne będzie podnoszenie świadomości lub odpowiedzialności wszystkich członków społeczności o potrzebach osób wymagających szczególnego wsparcia np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami. Potrzebne są także działania edukacyjne zwiększające wrażliwość społeczną na zjawiska dyskryminacji, wykluczenia społecznego i wszelkich form przemocy, skierowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych, które stanowiłyby działania profilaktyczne zapobiegające występowaniu zjawiska przemocy. • Inicjatywy służące podnoszeniu aktywności społecznej mieszkańców Pomorza, podejmowane głównie przez NGO, są w dużej mierze nietrwałe, rozproszone i nie tworzą spójnego systemu.
4	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	• Pomorskie stało się atrakcyjnym miejscem pracy i życia dla imigrantów zarobkowych (głównie z Ukrainy i Białorusi). Powiatowe urzędy pracy rocznie wpisują do ewidencji prawie 130 tys. oświadczeń pracodawców o powierzeniu wykonywania pracy obywatelom Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej, Gruzji i Ukrainy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę. Do wybuchu pandemii COVID-19 Wojewoda Pomorski wydawał rocznie ok. 30 tys. zezwoleń na pracę długoterminową. Pandemia niestety spowodowała spadek przyjazdów cudzoziemców do pracy, a co za tym idzie liczbę wydawanych zezwoleń. • Ważnym wyzwaniem jest integracja imigrantów ze społecznością lokalną. Widoczny w ostatnich latach coraz większy napływ imigrantów, nie powinien być rozpatrywany wyłącznie z punktu widzenia pomorskiego rynku pracy. Ważne jest prowadzenie aktywnej, włączającej i odpowiedniej polityki integracyjnej, która ułatwi zatrudnianie cudzoziemców, pomoże im w budowaniu dobrych relacji i więzi z mieszkańcami Pomorza oraz zachęci do zamieszkania w regionie na stałe, bądź na dłużej. Konieczne jest zatem podejmowanie działań w zakresie integracji ekonomicznej, kulturowo-społecznej, prawno-instytucjonalnej, tożsamościowej oraz przestrzennej, które powinny prowadzić do zapewnienia imigrantom praw, szans i usług dostępnych wszystkim mieszkańcom województwa. • Istotne jest zatem wzmocnienie kompetencji pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych, a także pracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowych do świadczenia usług na rzecz imigrantów poprzedzonych kompleksową diagnozą potrzeb.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
4	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i	• Mimo prowadzonych działań skierowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprawa ich sytuacji życiowej często jest bardzo trudna. • Na Pomorzu publicznymi usługami społecznymi objętych jest 9% osób niesamodzielnych, opieką środowiskową 6,6%. Wśród osób z niepełnosprawnością 1,5% ma dostęp do usług aktywizujących. • Wyzwaniem pozostaje jakość i indywidualizacja usług w oparciu o diagnozę potrzeb oraz ich koordynacja. Niezbędna jest poprawa współpracy międzysektorowej. • Widoczny jest deficyt kadr i ich kompetencji oraz braki infrastruktury (zarówno po stronie JST, jak i NGO i PES), a także silne zróżnicowanie terytorialne jakości i dostępności usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności na rzecz: osób chorych przewlekłe potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci i młodzieży, w tym wychowanków pieczy zastępczej. • Należy kłaść nacisk na kompleksowy i zindywidualizowany charakter opieki zdrowotnej, obniżenie kosztów poprzez jej koordynowanie oraz lepszą efektywność procesu leczenia i zwiększenie zaangażowania pacjenta. Istotna jest przebudowa systemu ochrony zdrowia w stronę opieki koordynowanej - sytuacji, w której następuje zrozumienie zależności, sprawny przepływ informacji, podział kompetencji oraz współpraca podmiotów leczniczych i pomocy społecznej na rzecz pacjenta. • W sektorze usług zdrowotnych i społecznych nadal dominującą rolę odgrywają formy opieki instytucjonalnej. Oddzielenie fizyczne mieszkańca od lokalnej społeczności i rodziny na czas leczenia i opieki ogranicza jego zdolność i gotowość do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Aby temu zapobiec należy dążyć do rozwoju i koordynacji zdeinstytucjonalizowanych usług zdrowotnych i opiekuńczych. Na potrzebę rozwoju usług w tej formie wpływają także wzrastająca zachorowalność na choroby cywilizacyjne czy inne znamienne epidemiologicznie oraz konsekwencje wynikające ze starzenia się społeczeństwa.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	
4	(I) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	• Pomimo wielu cennych inicjatyw realizowanych w województwie, nadal widoczna jest potrzeba uruchamiania trwałych i niezależnych mechanizmów aktywizujących lokalne społeczności, m.in. przy wykorzystaniu potencjału organizacji pozarządowych, a także przedsięwzięć służących wzrostowi zaangażowania przedsiębiorców w realizację działań z obszaru społecznej odpowiedzialności biznesu, w szczególności w oparciu o trwały mechanizm współpracy z sektorem pozarządowym i sektorem publicznym. • Ponadto zauważa się potrzebę podnoszenia wiedzy i świadomości mieszkańców regionu (w szczególności osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci) w obszarze aktywności obywatelskiej i równego traktowania.
4	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki	• Województwo pomorskie zamieszkuje 192 tys. osób z niepełnosprawnościami, co stanowi 8% całej populacji województwa. Przy ogólnym spadku liczby świadczeniobiorców, na podobnym poziomie utrzymuje się odsetek rodzin, którym udzielono pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Rodziny te stanowią łącznie 36,5% wszystkich rodzin objętych wsparciem na Pomorzu. • Formalna opieka całodobowa dedykowana osobom z niepełnosprawnością sprawowana jest głównie w ramach dużych domów pomocy społecznej. Przebywa w nich około 2,4% osób wymagających wsparcia w tej postaci. Niekorzystnym zjawiskiem jest fakt stagnacji w rozwoju infrastruktury społecznej tego typu, co powoduje, że zarówno alternatywne formy opieki całodobowej, jak i rodzinne domy pomocy czy mieszkania wspomagające mają znaczenie marginalne.

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
	zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	• Istotnym wyzwaniem jest włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami, poprzez likwidację możliwie wszystkich barier (mentalnych, kulturowych, komunikacyjnych i architektonicznych) uniemożliwiających lub utrudniających równoprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. • W wielu samorządach brakuje usług i infrastruktury przeznaczonej do pracy ze społecznością lokalną. Blisko 40% badanych jednostek samorządu terytorialnego oferuje usługę pracy ze społecznością lokalną dla osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa. Domy i kluby sąsiedzkie funkcjonują jedynie w 11% samorządów. • Stale rozwija się infrastruktura społeczna dedykowana aktywności społecznej seniorów. Nie zaspokaja to jednak w pełni całego zapotrzebowania na tego typu usługi.
4	(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	• Jednym z problemów systemu ochrony zdrowia są niedostateczne lub niedostosowane do potrzeb zasoby infrastrukturalne, w tym sprzyjające deinstytucjonalizacji. Problemem jest zróżnicowany dostęp do podmiotów leczniczych i specjalistycznych świadczeń, zwłaszcza w zakresie: opieki długoterminowej, geriatry, endokrynologii, pediatrii, neurologii, ortopedii, alergologii i pulmonologii, kardiologii, urologii, onkologii, okulistyki, rehabilitacji i psychiatrii. Stąd potrzeba tworzenia interdyscyplinarnych zespołów. • Dostępność ambulatoryjnej i środowiskowej opieki psychiatrycznej jest niewystarczająca. Brakuje centrów zdrowia psychicznego, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. • Niewykorzystany jest potencjał rozwoju leczenia uzdrowiskowego, co wpływa na ograniczenie dostępności do tego rodzaju usług, w tym rehabilitacji. • Szereg inwestycji w bazę diagnostyczną i leczniczą poprawiło warunki udzielania świadczeń oraz możliwość specjalistycznej diagnostyki i leczenia. Infrastruktura ochrony zdrowia wymaga jednak stałego dostosowywania do przepisów oraz uzupełniania i wymiany wyposażenia i sprzętu. • Konieczne jest położenie większego akcentu na podstawową opiekę zdrowotną nakierowaną na profilaktykę i wczesne wykrywanie chorób oraz edukację pacjenta. • Przed systemem ochrony zdrowia stoją wyzwania w postaci: konsekwencji zmian demograficznych, klimatycznych, wzrostu zachorowalności na choroby cywilizacyjne oraz inne znamienne epidemiologicznie, powikłań COVID-19 oraz

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		pogarszającego się stanu zdrowia osób, które ucierpiały wskutek ograniczonej dostępności do świadczeń w związku z pandemią. • Pandemia uwidoczniła znaczenie dostępności oraz zachowania ciągłości opieki zdrowotnej, w tym wykorzystania technologii cyfrowych, a tym samym budowania odporności na sytuacje kryzysowe. • Konieczne jest dostosowanie zasobów systemu ochrony zdrowia do rzeczywistych potrzeb i wyzwań zdrowotnych oraz poprawa dostępności do profilaktyki, diagnostyki i terapii, a także rozwój obszaru e-zdrowia.
4	(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	• Kluczowym elementem kapitału społecznego regionu jest potencjał kulturowy. W Pomorskiem widoczne są deficyty w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego. Liczba inwestorów zainteresowanych utrzymywaniem obiektów zabytkowych jest niewystarczająca - następstwem jest ich postępująca degradacja. • Konieczne jest przywracanie wartości obiektom, zespołom i przestrzeniom zabytkowym, m.in. poprzez nadanie im nowych funkcji lub rozwój dotychczasowych służących celom społecznym, kulturalnym i turystycznym. • Instytucje kultury niedostatecznie włączają się w działania na rzecz społeczności lokalnych. Niezbędny jest ich rozwój infrastrukturalny - w zakresie rozwijania społecznych funkcji kultury oraz oferty promującej różnorodność kulturową i kulturę dialogu. • Wysoka atrakcyjność turystyczna, walory przyrodnicze i kulturowe, zmiana oczekiwań odwiedzających związana z pandemią COVID-19 oraz coraz większa świadomość zdrowotna i starzenie się społeczeństwa, to główne argumenty za rozwojem zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalno-zdrowotnej oraz infrastruktury turystyki aktywnej. Duże znaczenie ma także rozwój oferty pozwalającej na wydłużenie sezonu turystycznego. • Wciąż występują deficyty w budowaniu sieciowych produktów turystycznych oraz niewystarczająca współpraca interesariuszy przy tworzeniu wspólnej oferty. • Z uwagi na presję turystyczną na środowisko oraz zjawisko „overtourismu”, konieczne jest zwrócenie uwagi na działania ograniczające negatywny wpływ turystyki na środowisko. • Odpowiednie wykorzystanie dziedzictwa wzmocni rolę kultury i zrównoważonej turystyki w procesie zwiększania spójności społecznej województwa, może przyczynić się także do wzrostu zatrudnienia oraz bardziej

Cel polityki	Cel szczegółowy	Uzasadnienie (streszczenie)
		zrównoważonego wykorzystania środowiska. Aby to osiągnąć konieczna jest poprawa stanu zachowania dziedzictwa oraz stworzenie możliwości jego zrównoważonej eksploatacji i nowoczesnych narzędzi zarządzania.
5	(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	• Niektóre obszary pomorskich miast dotknięte są kumulacją negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych i przestrzennych, przez co wymagają kompleksowych działań naprawczych. Przeważnie inicjowane są one w oparciu o programy rewitalizacji. • Na terenie województwa występuje duża liczba obiektów i terenów poprodukcyjnych, pokolejowych i powojсковych, które z uwagi na swoją wartość historyczną oraz położenie w strukturze przestrzennej miast wymagają nadania nowych funkcji. • W województwie pomorskim, zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach, można zidentyfikować miejsca, w których istotnym problemem jest niska jakość przestrzeni publicznej, w tym brak jej spójności oraz dostosowania do potrzeb różnych grup użytkowników. Realizowane remonty infrastruktury bywają fragmentaryczne, abstrahujące od kontekstu historycznego, urbanistycznego i potrzeb środowiskowych, a inwestycje nie zawsze są ze sobą skoordynowane. Dodatkowo, w wielu przypadkach nie sprzyjają kształtowaniu przestrzeni o charakterze integracyjnym, niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, zgodnej ze współczesnymi wymogami w zakresie funkcjonalności, dostępności i estetyki. • Ważne jest także ścisłe powiązanie działań w przestrzeni publicznej z inicjatywami mającymi na celu włączanie mieszkańców w procesy zachodzące w ich najbliższym otoczeniu, świadome przeciwdziałanie degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego, zachowanie cech tożsamości kulturowej poszczególnych obszarów, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, integrację społeczną i zawodową, wzrost dostępności do usług społecznych oraz rozwój przedsiębiorczości.

2. Priorytety

2.1. Bardziej konkurencyjne i inteligentne Pomorze (CP 1)

- ☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- ☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz wsparcia działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw. Zakres realizowanych działań obejmie m.in.:

- a) weryfikację pomysłu B+R (wsparcie fazy proof of concept),
- b) realizację prac B+R przedsiębiorstw, w tym z udziałem jednostek naukowych i badawczych oraz komercjalizację i wdrożenie wyników prac B+R,
- c) rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach,
- d) ochronę własności intelektualnej przedsiębiorstwa oraz transferu technologii poprzez np. nabycie praw własności intelektualnej,
- e) zaawansowane usługi badawcze świadczone przez jednostki B+R na rzecz przedsiębiorstw zgodnie ze zgłaszanym przez nie popytem,
- f) realizację prac B+R w ramach regionalnych agend badawczych w oparciu o współpracę przedsiębiorstw i jednostek naukowych i badawczych, w tym szkół wyższych.

Wsparcie ukierunkowane będzie na projekty mieszczące się w obszarach Inteligentnych Specjalizacji Pomorza. Uzupełniająco wspierane będą projekty w ramach branż kluczowych mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa.

Wspierane będą projekty innowacyjne, zarówno w zakresie innowacyjnego podejścia do prowadzenia procesów gospodarczych, jak i upowszechniania nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i społecznych. W ramach projektów możliwe będzie wsparcie technologii cyfrowych, jako element projektów z zakresu B+R+I.

Możliwe jest dowolne łączenie zakresów realizowanych działań (od a) do e)), w zależności od potrzeb przedsiębiorcy, jak również ich etapowanie z zastrzeżeniem możliwości ich zakończenia na dowolnym etapie jeśli realizacja dalszych etapów będzie nieuzasadniona technicznie lub ekonomicznie.

Wsparcie na rzecz działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw udzielane będzie w sposób

skoordynowany i kompleksowy. Ponadto dopuszczalna jest realizacja odrębnej oferty wsparcia w zakresie weryfikacji pomysłu B+R. Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów, w szczególności przedsiębiorców z podmiotami sfery B+R, w tym szkołami wyższymi, w tym także przedsięwzięcia sieciowe o skali ponadlokalnej,
- 2) promujące zmniejszanie wpływu społeczno-gospodarczego na środowisko i klimat oraz dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego regionu,
- 3) wspierające rozwój i upowszechnianie modeli produkcji i konsumpcji ukierunkowane na niższe zużycie zasobów, zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ponowne wykorzystanie materiałów i produktów.

Główne grupy docelowe

Przedsiębiorcy (mikro, małe, średnie i duże), szkoły wyższe.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), badań naukowych (art. 13), wolności prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16). Realizowane działania prowadzić będą do wzmacniania działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą ukierunkowania na innowacje oraz zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki.

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu przewiduje się wykorzystanie zróżnicowanych form wsparcia adekwatnych do specyfiki wspieranych przedsięwzięć (niegenerujących przychodów, złożonych, o długim okresie zwrotu, niskiej gotowości technologicznej lub wysokim ryzyku inwestycyjnym, a także przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury B+R dla potrzeb rozwijania samodzielnych zdolności badawczych). Zastosowanie będą mieć instrumenty:

- 1) bezzwrotne;
- 2) finansowe (w szczególności zapewnienie kapitału zaangażowanego dla nowych innowacyjnych przedsiębiorstw rozwijających się w oparciu o wyniki prac badawczo-rozwojowych wdrażanych do praktyki gospodarczej).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	2	85
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	0	70
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO003	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	2	15
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO010	Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi	przedsiębiorstwa	0	6

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	euro	0	2021	31 486 955	IZ FEP	
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR002	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	euro	0	2021	26 902 674	IZ FEP	
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR003	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne – instrumenty finansowe	euro	0	2021	4 584 281	IZ FEP	
1	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR003	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	2021	75	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	001	6 465 837
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	002	13 815 897
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	003	2 195 072
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	005	2 763 178
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	006	6 631 628
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	007	1 657 906
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	009	5 526 357
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	010	13 263 257
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	011	3 315 814

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	01	40 354 011
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	02	15 280 935

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(i)	33	55 634 946

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzone będą działania na rzecz rozwoju interoperacyjnych i zintegrowanych e-usług publicznych. Zakres realizowanych działań obejmie m.in.:

- a) platformy e-usług publicznych, w szczególności z zakresu administracji, w tym m.in. cyfryzacji procesu konsultacji społecznych i udziału społeczeństwa w opracowaniu i realizacji polityk publicznych,

- b) wzmacnianie roli nowych technologii w budowaniu oferty turystycznej oraz instytucji kultury, w tym realizacja działań związanych z e-turystyką i e-kulturą (w tym m.in. digitalizacja zasobów oraz e-produkcja kultury) oraz zapewnianiem dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami,
- c) cyfryzację wojewódzkiego zasobu geodezyjnego oraz projekty z zakresu informacji przestrzennej,
- d) projekty wdrożeniowe z zakresu e-zdrowia (z zachowaniem standardów krajowych) oraz systemowych rozwiązań z zakresu telemedycyny i teleopieki (w tym narzędzia wspierające opiekę koordynowaną), a także zastosowanie sztucznej inteligencji i big data w ochronie zdrowia oraz e-opieki,
- e) projekty wzmacniające bezpieczeństwo świadczonych e-usług i systemów informatycznych, w tym rozwój niezbędnej infrastruktury i oprogramowania,
- f) podnoszenie kompetencji cyfrowych w zakresie cyberbezpieczeństwa w jednostkach sektora publicznego oraz wśród mieszkańców.

W ramach Celu wspierane będą w szczególności e-usługi na poziomie dojrzałości 4 (transakcja) i 5 (personalizacja). Wszystkie realizowane projekty będą weryfikowane pod kątem interoperacyjności i komplementarności z systemami i platformami e-usług na poziomie krajowym.

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów,
- 2) wykorzystujące innowacyjne rozwiązania informatyczne, np. elementy sztucznej inteligencji, aplikacje na urządzenia mobilne, chmurę obliczeniową itp.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięć strategicznych koordynowanych przez SWP, wynikającego z RPS w zakresie:

- mobilności i komunikacji, dotyczących regionalnego węzła informacji przestrzennej, e-zdrowia oraz bezpieczeństwa cyfrowego,
- gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, pn. Pomorska Platforma Wsparcia Ruchu Turystycznego.

Przedsięwzięcia z zakresu e-zdrowia i telemedycyny przewidziane do realizacji jako samodzielne projekty lub element projektów kompleksowych mogą zostać objęte wsparciem z programu regionalnego, o ile wnioskodawca dysponuje ważną pozytywną opinią ministra właściwego ds. zdrowia w zakresie zgodności projektu z dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze zdrowia cyfrowego oraz jego komplementarności i interoperacyjności z rozwiązaniami w zakresie e-zdrowia obowiązującymi na dzień złożenia wniosku o wydanie opinii.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy będący użytkownikami e-usług.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), dostępu do usług świadczonych w interesie ogólnym (art. 36), dostępu do dokumentów (art. 42). Realizowane działania prowadzić będą do rozwoju interoperacyjnych i zintegrowanych e-usług publicznych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą wymiaru cyfrowego oraz zasadą ukierunkowania na innowacje.

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów, a potencjalny strumień oszczędności jest znikomy i nie uzasadnia zwrotnych form wsparcia).

Przedsięwzięcia z obszaru cyfryzacji zasobu geodezyjnego i projektów z zakresu informacji przestrzennej oraz projektów z zakresu e-zdrowia realizowanych przez przedsiębiorców, cechują się strumieniem przychodów znacząco rozproszonym i odsuniętym w czasie. To powoduje, że zwrot z inwestycji w cyklu życia projektu jest zbyt odległy, aby ich realizacja była możliwa z rynkowego punktu widzenia (tj. bez znaczącej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego). Stąd, również w tym zakresie planuje się wsparcie bezzwrotne.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO014	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	jednostki publiczne	0	50

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR011	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i	Użytkownicy/rok	0	2021	8 000	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					procesów cyfrowych						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(ii)	016	13 388 700
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(ii)	019	9 695 265

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(ii)	01	23 083 965

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(ii)	33	23 083 965

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz wsparcia rozwoju i transformacji przedsiębiorstw, w tym rozwiązanie problemu niskiej produktywności. Zakres realizowanych działań obejmie m.in.:

- wsparcie przedsiębiorstw w celu dostosowania się do nowych trendów i technologii, w szczególności wykorzystujących, cyfryzację, automatyzację, sztuczną inteligencję, przemysł 4.0,
- inwestycje i rozwiązania organizacyjne (w tym wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego oraz GOZ) służące redukcji wodo-, surowco-, materiało- transporto- i energochłonności procesów produkcyjnych, m.in. dzięki zastosowaniu ekoinnowacji i wykorzystaniu nowych źródeł energii,
- wdrożenie nowoczesnych modeli w przedsiębiorstwach zmierzających do poszerzenia rynków zbytu oraz palety oferowanych produktów i usług

- d) usprawnienie procesu produkcyjnego lub sposobu świadczenia usług w przedsiębiorstwach, poprzez rozwój zaplecza infrastrukturalnego, zakup sprzętu, technologii oraz niezbędnych komponentów (np. danych).

Preferowane będą projekty:

- 1) mieszczące się w obszarach Inteligentnych Specjalizacji Pomorza lub branżach kluczowych mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa,
- 2) promujące zmniejszanie wpływu społeczno-gospodarczego na środowisko i klimat oraz dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej z uwzględnieniem bezpieczeństwa energetycznego regionu,
- 3) wspierające rozwój i upowszechnianie modeli produkcji i konsumpcji ukierunkowane na niższe zużycie zasobów, zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ponowne wykorzystanie materiałów i produktów,
- 4) upowszechniające technologie i usługi cyfrowe.

W zakresie usług informacyjno-doradczych dla MŚP interwencja realizowana będzie w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego pn.: Pomorski System Usług Informacyjnych i Doradczych. Zakres prowadzonych w ramach Celu działań obejmie m.in.:

- a) specjalistyczne usługi dla MŚP, w tym specjalistyczne usługi doradcze, w tym proinnowacyjne, w oparciu o istniejące IOB świadczące profesjonalne usługi dla przedsiębiorstw w odpowiedzi na zgłaszane przez nie potrzeby,
- b) podniesienie kompetencji MŚP w zakresie poprawy produktywności, zarządzania i dostosowania do zmiennych warunków rynkowych i technologicznych (w tym cyfryzacja i automatyzacja procesów, zarządzanie innowacjami, nowe modele biznesowe, internacjonalizacja),
- c) cykliczne badania pomorskich przedsiębiorstw w celu zwiększenia efektywności wsparcia informacyjno-specjalistycznego dla MŚP,
- d) stworzenie regionalnej sieci punktów informacyjnych świadczących kompleksowe usługi informacyjne dla MŚP w formule one-stop-shop.

W obszarze kompleksowego wsparcia inwestorów interwencja realizowana będzie w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego pn. Invest in Pomerania 2030. Zakres prowadzonych w ramach Celu działań obejmie m.in.:

- a) rozwój kompleksowej oferty usług dla nowych i obecnych w regionie inwestorów w sektorach priorytetowych, obejmujących m.in. elektronikę, IT, nowoczesne usługi dla biznesu, logistykę, chemię lekką, biotechnologię, infrastrukturę, w szczególności wzmacniających potencjał ISP,
- b) inicjowanie projektów na rzecz zwiększenia atrakcyjności regionu, w tym obsługa projektów inwestycyjnych oraz budowa i rozwój zaplecza badawczo – analitycznego regionu,
- c) wsparcie przedsiębiorców i JST w zakresie przygotowania i realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą energetyczną, przemysłową i logistyczną,
- d) wsparcie przedsiębiorców w zakresie planowania oraz realizacji projektów budowy i rozbudowy obiektów infrastruktury produkcyjnej i logistycznej,
- e) wsparcie przedsiębiorców w pozyskiwaniu talentów i promocja regionu oraz tworzenie warunków do przyciągania, zatrzymywania i rozwijania talentów (w tym tworzenie rozwiązań adaptacyjnych)

Wsparcie ukierunkowane będzie na projekty odpowiadające na potrzeby gospodarki.

Preferowane będą projekty:

- 1) partnerskie, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów, w tym także przedsięwzięcia sieciowe o skali ponadlokalnej,
- 2) zgodne z potrzebami rynku pracy, bazujące na systematycznym monitorowaniu potrzeb rynku pracy i przedsiębiorców, wspierające tworzenie wysokiej jakości trwałych miejsc pracy oraz przyczyniające się do wzrostu zatrudnienia.

W zakresie wsparcia eksportu interwencja realizowana będzie w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego pn. Pomorski Broker Eksportowy 2030. Zakres prowadzonych w ramach Celu działań obejmie m.in.:

- a) wsparcie rozwoju aktywności eksportowej przedsiębiorstw,
- b) upowszechnienie nowych, internetowych form eksportu produktów, w tym bazujących na wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości,
- c) wsparcie udziału przedsiębiorstw, grup branżowych i międzybranżowych, IOB w międzynarodowych wydarzeniach gospodarczych oraz w nawiązywaniu relacji z zagranicą,
- d) wsparcie IOB organizujących wydarzenia gospodarcze dla MŚP,
- e) wsparcie procesów uzyskania międzynarodowych certyfikatów, patentów, uprawnień i pozwoleń,
- f) badania i analizy w celu monitorowania działalności eksportowej MŚP oraz wyłonienia kluczowych branż mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa, produktów eksportowych oraz rynków zbytu,
- g) działania służące wzmocnieniu gospodarczej marki regionu.

W ramach projektów możliwe będzie wsparcie rozwoju kompetencji przedsiębiorstw w zakresie internacjonalizacji oraz dostosowaniu oferty firmy do wymagań rynków zagranicznych.

Preferowane będą projekty:

- 1) mieszczące się w obszarach Inteligentnych Specjalizacji Pomorza lub branżach kluczowych mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa,
- 2) upowszechniające technologie cyfrowe i usługi,
- 3) innowacyjne, zarówno w zakresie innowacyjnego podejścia do prowadzenia procesów gospodarczych, jak i upowszechniania nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i społecznych.

Główne grupy docelowe

Przedsiębiorcy (mikro, małe, średnie i duże), inwestorzy (nowi i obecni), pracownicy przedsiębiorstw.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), wolności prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16), ochrony środowiska (art. 37). Realizowane działania prowadzić będą do zielonej i cyfrowej transformacji przedsiębiorstw.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zasadą wymiaru cyfrowego, zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko oraz zasadą transformacji w kierunku GOZ.

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu wsparcie ukierunkowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia generujące przychody. Celem wsparcia jest ograniczenie tzw. luki finansowej (zapewnienie dostępu do finansowania MŚP) oraz stworzenie zachęt do inwestowania w obszarach strategicznych.

Zastosowanie będą mieć instrumenty:

- 1) finansowe – w zakresie wsparcia rozwoju i transformacji mikro, małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2) bezzwrotne – w pozostałym zakresie, w tym promocja inwestycyjna regionu, kompleksowe wsparcie inwestorów (tworzenie terenów i obiektów inwestycyjnych), działania ogólne związane z podnoszeniem atrakcyjności inwestycyjnej, programy informacyjno-doradcze dla MŚP, wsparcie eksportu (realizowane jako przedsięwzięcia strategiczne koordynowane przez Samorząd Województwa Pomorskiego – na poziomie projektu otrzymującego wsparcie przychody lub oszczędności nie są generowane).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO001	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	489	3265
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO002	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	35	695
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO003	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	354	1415
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO004	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem niefinansowym	przedsiębiorstwa	100	1155
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	specyficzny	Liczba przedsiębiorstw wspartych w ramach rozwoju eksportu	przedsiębiorstwa	75	500

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	euro	0	2021	24 161 732	IZ FEP	
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR002	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	euro	0	2021	13 573 497	IZ FEP	
1	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR003	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne – instrumenty finansowe	euro	0	2021	10 588 235	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1- dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	020	34 680 815
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	021	75 212 213
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	022	1 543 700
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	024	7 693 696

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	01	59 130 424
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	03	60 000 000

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iii)	33	119 130 424

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu interwencja realizowana będzie w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego pn. Smart Green Progress. Przedsięwzięcie ukierunkowane będzie na zrównoważony wzrost, zmniejszenie energochłonności i zasobochłonności, wynikające z wdrażania założeń Europejskiego Zielonego Ładu. Zakres prowadzonych w ramach Celu działań obejmie m.in.:

- zwiększenie aktywności B+R podmiotów z obszarów ISP (m.in. profesjonalizacja zarządzania klastrem),
- wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania branż o największym potencjale rozwoju (przyszłe ISP i branże kluczowe mające istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa), m.in. poprzez działania animacyjne,
- wzmocnienie rozpoznawalności marki ISP, m.in. wsparcie wchodzenia w międzynarodowe konsorcja podmiotów wpisujących się w ISP oraz funkcjonujących w ramach klastrów,
- wsparcie potencjału klastrów załączkowych i regionalnych,
- wsparcie rozwoju nowoczesnych usług klastrów na rzecz transformacji przemysłowej oraz wdrażania nowych technologii (m.in. huby innowacji) w kierunku poprawy produktywności.

Wspierane będą projekty mieszczące się w obszarach Inteligentnych Specjalizacji Pomorza. Uzupełniająco wspierane będą projekty wpisujące się w branże kluczowe mające istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa oraz innowacyjne, zarówno w zakresie innowacyjnego podejścia do prowadzenia procesów gospodarczych, jak i upowszechniania nowych rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i społecznych.

Preferowane będą projekty partnerskie, będące efektem trwałej współpracy wielu podmiotów, w tym także przedsięwzięcia sieciowe o skali ponadlokalnej.

Główne grupy docelowe

Przedsiębiorcy (mikro, małe, średnie i duże), klastry, IOB, uczelnie, jednostki B+R.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), wolności prowadzenia działalności gospodarczej (art. 16), ochrony środowiska (art. 37). Realizowane działania ukierunkowane będą na animację rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz klastrów w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko oraz zasadą transformacji w kierunku GOZ.

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Cel będzie realizowany w formie jednego przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez Samorząd Województwa Pomorskiego. Na poziomie projektu otrzymującego wsparcie przychody lub oszczędności nie są generowane.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO016	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	udział podmiotów instytucjonalnych	30	120
1	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO018	Liczba wspartych klastrów	sztuki	2	10

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR008	Liczba przedsiębiorstw zaangażowanych we wsparte klastry	sztuki	0	2021	250	IZ FEP	
1	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR098	Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rozwoju umiejętności	uczestnicy	0	2021	1000	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					i w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (według rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iv)	023	1 560 606
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iv)	026	2 340 910

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iv)	01	3 901 516

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
1	EFRR	Słabiej rozwinięty	(iv)	33	3 901 516

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.2 Bardziej zielone Pomorze (CP 2)

- ☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- ☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ✓ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Planowane rodzaje działań

W obszarze poprawy efektywności energetycznej wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia termomodernizacyjne, w tym dostosowanie budynków do wymogów dla budynków zero- i plus-energetycznych w:

- a) wielorodzinnych budynkach mieszkalnych należących do wspólnot mieszkaniowych niestanowiących własności Skarbu Państwa,
- b) wielorodzinnych budynkach mieszkalnych oraz budynkach spółek komunalnych i jednostek budżetowych, których właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne,
- c) budynkach użyteczności publicznej, z wyłączeniem budynków należących do administracji rządowej i podległych jej organów i jednostek organizacyjnych,

Możliwa będzie także realizacja przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności energetycznej innych niż działania termomodernizacyjne, takich jak rozwój systemów zarządzania energią w budynkach czy rozwój oświetlenia wewnętrznego ograniczającego zużycie energii elektrycznej, których realizacja może stanowić samodzielne projekty.

We wszystkich projektach, w których będzie to uzasadnione i możliwe, uzupełniająco mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, w szczególności zielone dachy oraz zielone ściany, a także systemy zarządzania wodą w budynkach.

W zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła (kotłów lub pieców) w budynkach wielorodzinnych lub budynkach użyteczności publicznej wsparcie może zostać udzielone na wymianę źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe na źródła niskoemisyjne, przede wszystkim na OZE, a także na podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Wykluczone z możliwości wsparcia będą inwestycje polegające na wymianie starszych urządzeń zasilanych paliwami gazowymi na nowsze.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby dopuszcza się wsparcie na inwestycje w kotły spalające paliwa zawierające biomasę o wilgotności do 20% lub ewentualnie paliwa gazowe. W przypadku kotłowni wyposażonych w więcej niż jeden kocioł wykorzystujący

paliwa stałe, wymiana musi dotyczyć wszystkich z nich. Wsparcie projekty muszą skutkować znaczną redukcją emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do istniejących instalacji, a także przyczyniać się do zmniejszenia emisji takich zanieczyszczeń powietrza, jak pył PM 10, pył PM 2,5 oraz benzo(a)piren, jak również do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane w tym akapicie inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie lub technicznie.

W zakresie budynków mieszkalnych wspierane będą projekty, których celem jest osiągnięcie, przeciętnie, co najmniej renowacji o „średnim poziomie gruntowności” - zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, oznaczającym od 30% do 60% oszczędności energii pierwotnej,.

W zakresie budynków użyteczności publicznej wspierane będą projekty, których celem jest osiągnięcie, przeciętnie a) co najmniej renowacji o „średnim poziomie gruntowności” - zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, oznaczającym od 30% do 60% oszczędności energii pierwotnej, lub b) co najmniej 30 % redukcji bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z emisjami ex ante.

Zakres rzeczowy wszystkich projektów dotyczących poprawy efektywności energetycznej budynków musi wynikać z przeprowadzonej uprzednio analizy możliwych rozwiązań w ramach sporządzanego obowiązkowo audytu energetycznego. Wybrany wariant realizacyjny musi uwzględniać kryterium kosztowe odnoszące się do uzyskanych efektów (np. redukcji zapotrzebowania na energię) w stosunku do nakładów finansowych.

Preferowane będą projekty:

- a) dostosowujące budynki do wymogów dla budynków zero- i plus-energetycznych,
- b) w zakresie budynków mieszkalnych zakładające osiągnięcie co najmniej renowacji o „średnim poziomie gruntowności” - zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, oznaczającym od 30% do 60% oszczędności energii pierwotnej,
- c) w zakresie budynków użyteczności publicznej oraz budynków spółek komunalnych zakładające: osiągnięcie a) co najmniej renowacji o „średnim poziomie gruntowności” - zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, oznaczającym od 30% do 60 % oszczędności energii pierwotnej, lub b) co najmniej 30 % redukcji bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z emisjami ex ante,
- d) wpisujące się w aktualne gminne projekty założeń lub założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- e) przewidujące zastosowania instalacji OZE,
- f) realizowane w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych będących w całości lub częściowo własnością jst lub ich jednostek organizacyjnych,
- g) dotyczące poprawy efektywności energetycznej budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ochroną konserwatorską obejmujące kompleksowy system zarządzania energią w tych budynkach.

W obszarze rozwoju systemów ciepłowniczych wspierana będzie:

- a) rozwój sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z magazynami ciepła – inwestycje do 5 MW mocy zamówionej,
- b) podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej obiektów, w których likwidowane są źródła na paliwa stałe (w tym niezbędna ku temu rozbudowa sieci ciepłowniczej),

- c) rozwój jednostek wysokosprawnej kogeneracji jako element projektu dotyczącego systemu ciepłowniczego do 5 MW mocy zamówionej,
- d) przebudowa lokalnych źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe na źródła ciepła i/lub energii elektrycznej zasilane odnawialnymi źródłami energii oraz paliwami gazowymi (kogeneracja i trigeneracja w zdalaczynnych systemach ciepłowniczych) do 5 MWt i do 2 MWe mocy zamówionej.

W zakresie źródeł ciepła priorytetowo będą traktowane inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii. Budowa nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji oraz innych urządzeń energetycznego spalania (m.in. kotłownie lokalne) będzie wspierana, o ile zapewni minimalizację emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń powietrza (w tym pyłu PM 10, pyłu PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu). Przebudowa (w przypadkach uzasadnionych ekonomicznie) istniejących źródeł (w tym z wykorzystaniem wysokosprawnej kogeneracji) musi skutkować redukcją emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 30% w porównaniu do stanu wyjściowego oraz minimalizacją innych zanieczyszczeń powietrza (w tym pyłu PM 10, pyłu PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu). Możliwe będzie wsparcie nieefektywnych systemów ciepłowniczych, które w wyniku realizacji projektu spełnią wymagania dla systemów efektywnych. W obszarze rozwoju systemów ciepłowniczych nie przewiduje się wsparcia na wymianę indywidualnych pieców lub kotłów.

Preferowane będą projekty:

- 1) wpisujące się w aktualne gminne projekty założeń lub założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- 2) wykorzystujące odnawialne źródła energii,
- 3) kompleksowe z zastosowaniem wysokosprawnej kogeneracji,
- 4) stanowiące element wyspy energetycznej.

Ponadto, w ramach celu szczegółowego możliwe będzie dofinansowanie projektów dotyczących:

- a) przebudowy lub wymiany systemów oświetlenia zewnętrznego, w szczególności oświetlenia ulicznego wraz z systemami zarządzania oświetleniem (z wyłączeniem iluminacji), poprawiającej efektywność energetyczną tych systemów oraz integracji instalacji OZE, energooszczędnego oświetlenia LED wraz z systemem zarządzania, z możliwością zastosowania magazynów energii,
- b) promocji, doradztwa, podnoszenia świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE, obejmujących swoim zasięgiem maksymalnie obszar całego województwa pomorskiego,
- c) monitoringu jakości powietrza, w tym rozbudowa i utrzymanie istniejącej sieci stacji automatycznego monitoringu powietrza.

Główne grupy docelowe

Właściciele oraz korzystający z budynków i infrastruktury objętej interwencją, a także osoby fizyczne i prawne objęte wsparciem doradczym i szkoleniowym.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37). Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (np. poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, co przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych) oraz zasadą spójności społecznej (w szczególności poprzez wsparcie obszarów zdegradowanych w ramach działań rewitalizacyjnych).

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

W zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków objętych finansowaniem bezzwrotnym przewiduje się zastosowanie innych instrumentów terytorialnych – programów rewitalizacji (w tym zakresie interwencja w ramach Celu ma charakter wspomagający dla działań prowadzonych w Celu 5 (i)).

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu w obszarze poprawy efektywności energetycznej, w którym wsparcie ukierunkowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia generujące bezpośrednie oszczędności, zastosowanie będą mieć instrumenty:

- 1) finansowe z możliwością częściowego umorzenia (w szczególności w zależności od efektu energetycznego) – w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych oraz – komplementarnie do wsparcia bezzwrotnego jako podstawowej formy interwencji – w odniesieniu do pozostałych budynków;
- 2) bezzwrotne (z uwagi na interes publiczny oraz zwiększoną kosztowność) w odniesieniu do budynków użyteczności publicznej, mieszkalnictwa komunalnego oraz obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ochroną konserwatorską.

Wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej także w obszarze rozwoju systemów ciepłowniczych (infrastruktura krytyczna dla zdrowia i dobrostanu mieszkańców), modernizacji systemów oświetlenia (właściwy efekt zachęty) oraz w przypadku pozostałych przedsięwzięć, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO018	Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	sztuki	200	1300
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO023	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	sztuki	0	310

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO020	Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze	km	0	16
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO165	Liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych	sztuki	1000	10 000
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO024	Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła	sztuki	0	700

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR010	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	MWh / rok	0	2021	167 980	IZ FEP	
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR011	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh / rok	0	2021	62 800	IZ FEP	
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR012	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	MWh / rok	0	2021	105 180	IZ FEP	
2	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO ₂ / rok	117 476	2021	36 500	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	042	48 221 924
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	045	88 883 661
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	046	23 634 168

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	01	141 374 359
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	03	19 365 394

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	03	99 529 312
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	17	10 000 000
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	33	51 210 441

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju

Planowane rodzaje działań

W obszarze rozwoju odnawialnych źródeł energii wspierana będzie budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby danego źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem rozproszonej energetyki prosumenckiej wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych.

Dofinansowywana będzie budowa opartych na zasilanych poprzez co najmniej dwa, różne źródła energii odnawialnej układów hybrydowych (w tym mikrokogeneracja z wykorzystaniem OZE).

Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na organizowaniu i budowie wysp energetycznych¹ (powiązanych systemów energii ciepłej (chłodu), elektrycznej i/lub paliw gazowych) w oparciu o lokalne, energetyczne zasoby odnawialne, także z przebudową istniejących ciepłowni zasilających lokalne grupy odbiorców.

Dofinansowywane będą również przedsięwzięcia polegające na organizowaniu i budowie klastrów energii, spółdzielni energetycznych oraz społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej. W ramach kompleksowych projektów możliwa także będzie budowa, rozbudowa lub

¹ Wyspa energetyczna to niezależny energetycznie system grupujący producentów, konsumentów oraz prosumentów, charakteryzujący się możliwością regulacji energii produkowanej i zużywanej w ramach systemu, w czasie rzeczywistym, jak również charakteryzujący się możliwością współpracy z innymi, niezależnymi systemami i lokalnym dystrybutorem energii, np. operatorem systemu dystrybucyjnego.

przebudowa sieci wewnątrz klastrów energii, spółdzielni energetycznych oraz społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej.

W zakresie produkcji i wykorzystania biogazu wspierana będzie budowa instalacji służących do produkcji i wykorzystania biogazu wraz z systemami dystrybucji, kondycjonowania i zagospodarowania produktów ubocznych, w tym do produkcji nawozów.

Wyklucza się wsparcie instalacji służących do zagospodarowania biomasy lub produkcji biogazu, które mogą być konkurencją dla rynku produkcji żywności.

Interwencja w zakresie energetyki wodnej dotyczyć będzie wyłącznie przebudowy istniejących obiektów (przy zapewnieniu drożności budowli dla przemieszczania się fauny wodnej i z uwzględnieniem warunków dotyczących projektów mogących mieć wpływ na stan wód).

W zakresie wykorzystania energii słońca wspierane będą przede wszystkim systemy fotowoltaiczne.

Wyklucza się wsparcie systemów i instalacji zasilających niskotemperaturowe wewnętrzne instalacje grzewcze, zlokalizowanych w obiektach przyłączonych do lokalnej sieci ciepłowniczej.

W zakresie wytwarzania energii elektrycznej dofinansowywane będą źródła OZE o mocy:

- a) do 5 MWe dla wiatru,
- b) do 5 MWe dla biomasy,
- c) do 0,5 MWe dla biogazu,
- d) do 5 MWe dla wody,
- e) do 2 MWe dla promieniowania słonecznego.

W zakresie wytwarzania energii cieplnej dofinansowywane będą źródła OZE o mocy:

- a) do 5 MWt dla biomasy,
- b) do 2 MWt dla promieniowania słonecznego.
- c) do 2 MWt dla geotermii (w tym pompy ciepła),
- d) do 0,5 MWt dla biogazu.

Powyższe limity mocy dotyczą sumarycznej mocy wszystkich jednostek wytwórczych danego rodzaju OZE wchodzących w skład projektu. Limity te nie dotyczą projektów realizowanych przez klastry energii, spółdzielnie energetyczne oraz społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, w tym w ramach wysp energetycznych, a także projektów parasolowych.

Preferowane będą projekty:

- a) wpisujące się w aktualne gminne projekty założeń lub założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- b) w przypadku biogazowni, w ramach których przewidziano zagospodarowanie ciepła odpadowego, w tym przede wszystkim na potrzeby kondycjonowania pofermentu lub ukierunkowane na produkcję biometanu,
- c) przedsięwzięcia realizowane przez klastry (w tym posiadające Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii), spółdzielnie energetyczne i społeczności energetyczne działające w zakresie OZE,
- d) obejmujące przebudowę lub rozbudowę i wykorzystanie lokalnej ciepłowni jako elementu wyspy energetycznej, przy zastosowaniu biomasy jako paliwa,
- e) wykorzystujące do zaspokojenia potrzeb energetycznych biogaz (biometan),
- f) uwzględniające wykorzystanie magazynów energii.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego, wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego pn. Pomorski Archipelag Wysp Energetycznych. Przedsięwzięcie obejmuje szereg inicjatyw mających na celu powstanie na terenie województwa pomorskiego wysp energetycznych.

Główne grupy docelowe

Właściciele oraz korzystający z infrastruktury objętej interwencją, a także odbiorcy wyprodukowanej energii ze źródeł odnawialnych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37).

Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (w szczególności poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii, co przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza oraz gazów cieplarnianych) oraz zasady wspierania postaw obywatelskich (np. poprzez wsparcie dla rozwoju ruchu prosumenckiego).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu w obszarze odnawialnych źródeł energii, w którym wsparcie ukierunkowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia generujące bezpośrednie oszczędności lub przychody ze sprzedaży, zastosowanie będą mieć instrumenty:

- 1) bezzwrotne w odniesieniu do przedsięwzięć polegających na organizowaniu i budowie wysp energetycznych (ze względu na ich priorytetowy i pilotażowy charakter) oraz przedsięwzięć realizowanych przez klastry energii, spółdzielnie energetyczne i społeczności energetyczne (wiązki kompleksowych przedsięwzięć o najniższej rentowności, gdzie zwrot z inwestycji w cyklu życia projektu jest zbyt mały i odległy, aby ich realizacja była możliwa z rynkowego punktu widzenia);
- 2) finansowe w odniesieniu do pozostałych przedsięwzięć.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO022	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MW	0	36
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO026	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł OZE	kWe	0	32 000
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO027	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ciepłej ze źródeł OZE	kWt	0	4000
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO033	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej z OZE	sztuki	250	2500

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR031	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia ciepła)	MWh/rok	0	2021	38 091	IZ FEP	
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR013	Ilość wytworzonej energii elektrycznej ze źródeł OZE	MWh/rok	0	2021	32 000	IZ FEP	
2	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR014	Ilość wytworzonej energii ciepłej ze źródeł OZE	MWh/rok	0	2021	6091	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	047	4 250 725
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	048	17 002 900
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	050	8 501 450
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	052	6 376 087
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	055	6 376 088

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	01	24 441 670
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	03	18 065 580

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	12	10 000 000
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	33	32 507 250

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Planowane rodzaje działań

W ramach celu szczegółowego wspierane będą przedsięwzięcia zwiększające poziom adaptacyjności oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności:

- działania zabezpieczające przed powodzią i suszą, w tym zwłaszcza wspierające naturalną i małą retencję wodną,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- doskonalenie systemów, monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania wystąpienia zagrożeń naturalnych, a także szybkiego reagowania i alarmowania oraz wzmacnianie służb ratowniczych,

d) przedsięwzięcia edukacyjne dotyczące zmian klimatu i ochrony zasobów wodnych.

Zmniejszanie zagrożenia powodziowego zarówno od strony rzek, jak i morza będzie realizowane wyłącznie poprzez przedsięwzięcia o lokalnej skali oddziaływania, wynikające z potrzeb jednostek samorządu terytorialnego. Możliwa będzie budowa, przebudowa, rozbudowa oraz odbudowa budowli przeciwpowodziowych tylko na obszarach wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i mapach ryzyka powodziowego (MRP).

W zakresie przeciwdziałania suszy wsparcie zostanie ukierunkowane na ochronę zasobów wody oraz utrzymanie i rozwijanie naturalnej retencji, poprzez m.in. zachowanie i odtwarzanie lokalnych mokradeł, torfowisk, śródpolnych oczek wodnych. Przewiduje się także wsparcie dla budowy zbiorników małej retencji wodnej.

Na obszarach miast i miejscowości poniżej 100 tys. mieszkańców, w celu zabezpieczenia ich z jednej strony przed, m.in. lokalnymi podtopieniami, a z drugiej dla minimalizacji skutków długotrwałych upałów, kluczowym rodzajem interwencji będą przedsięwzięcia dotyczące zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, zwłaszcza w miejscu ich wystąpienia oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. Wspierany będzie rozwój różnego rodzaju zbiorników retencyjnych, systemów infiltracyjnych, systemów sedimentacyjno-biofiltracyjnych oraz budowa lub rozbudowa powierzchni przepuszczalnych oraz przebudowa powierzchni nieprzepuszczalnych na dużych powierzchniach na przepuszczalne (np. na boiskach, parkingach, placach, podwórzach), których celem jest przede wszystkim zatrzymanie wód opadowych w miejscu opadu. Interwencja ukierunkowana także będzie na budowę lub rozbudowę indywidualnych i zbiorczych systemów zatrzymywania, zagospodarowania i wykorzystania wód opadowych i roztopowych tworzących element systemu retencji. Bardzo istotne w tym obszarze będą także przedsięwzięcia mające na celu zwiększanie powierzchni zieleni na terenach miast i wsi (np. parków, zieleńców, zieleni ulicznej, zieleni osiedlowej, zielonych podwórek, zielonych dachów i fasad budynków, ogrodów deszczowych, zielonych przystanków komunikacji miejskiej).

W celu wzmacniania odporności regionu na negatywne skutki zmian klimatu przewiduje się rozwijanie systemów monitorowania, wczesnego ostrzegania i prognozowania wystąpienia zagrożeń naturalnych, a także szybkiego reagowania. Wzmacniany będzie potencjał ochotniczych straży pożarnych w celu prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków katastrof naturalnych lub awarii chemiczno-ekologicznych.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą ponadto projekty edukacyjne dotyczące zmian klimatu, m.in. konsekwencji, jakie mogą one powodować, a także sposobów przeciwdziałania i adaptacji do nich, w tym promowania właściwych postaw i zachowań zarówno zmniejszających wpływ człowieka na klimat, jak i potrzebnych w momencie wystąpienia katastrofalnych zjawisk pochodzenia naturalnego oraz z zakresu ochrony zasobów wodnych. Projekty edukacyjne swoim zasięgiem będą obejmowały maksymalnie obszar całego województwa pomorskiego.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy i inni użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury oraz zasobów środowiska.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37).

Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (w szczególności poprzez działania adaptacyjne do zmian klimatu, a także wspieranie naturalnej retencji wodnej) oraz zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią (np. poprzez zwiększanie terenów zieleni na obszarach miast i wsi).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Przedsięwzięcia planowane do wsparcia, co do zasady, nie mają charakteru dochodowego i nie generują oszczędności pozwalających na sfinansowanie kosztów finansowania zwrotnego, a dodatkowo korzyści z ich realizacji (w tym rozumiane jako nieponoszenie strat związanych z wystąpieniem suszy lub powodzi), obejmują ogół mieszkańców regionu. Przystosowanie do zmian klimatu, w tym poprawa gospodarki wodnej, ma znaczenie strategiczne dla bezpieczeństwa mieszkańców. Stąd, wsparcie w tym zakresie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO044	Pojemność obiektów małej retencji	m ³	0	270 000
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO024	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych	PLN	0	12 200 000
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO026	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	146

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(iv)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR035	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	osoby	0	2021	148 000	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(iv)	058	32 730 582
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(iv)	060	14 027 393

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(iv)	01	46 757 975

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(iv)	03	32 730 582
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(iv)	33	14 027 393

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej**Planowane rodzaje działań**

W obszarze gospodarki ściekowej wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące rozwoju zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz zagospodarowania osadów ściekowych w aglomeracjach o wielkości od 2 do 10 tys. RLM wskazanych w aktualnie obowiązującym

Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), które nie osiągnęły zgodności z wymaganiami w zakresie: wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych, zapewnienia wydajności oczyszczalni dostosowanej do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji i wymaganych standardów oczyszczania ścieków przez oczyszczalnię określonymi w art. 3, 4, 5 i 10 Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG).

W celu zabezpieczenia dostaw wody pitnej mieszkańcom gmin do 15 tys. mieszkańców, na obszarze których występuje lub które są zagrożone wystąpieniem zjawiska suszy hydrologicznej albo hydrogeologicznej, możliwa będzie realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy lub przebudowy systemów poboru, uzdatniania i magazynowania wody, w tym ograniczania strat wody oraz rozwoju technologii wodooszczędnych. Dla tych samych obszarów możliwa będzie także budowa, rozbudowa lub przebudowa sieci wodociągowych, ale pod warunkiem zapewnienia właściwej gospodarki ściekowej na terenie objętym projektem. Ponadto, wsparcie przebudowy sieci wodociągowej możliwe będzie tylko w tych przypadkach, w których wykazane zostały straty wody na przesyle w ilości co najmniej 15%.

Mając na uwadze potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa dostaw wody pitnej w długiej perspektywie czasowej, możliwe także będzie wsparcie projektów w zakresie monitoringu ilościowego i jakościowego wód podziemnych i powierzchniowych przeznaczonych do spożycia oraz prognozowania zagrożeń w wodach podziemnych.

We wszystkich projektach, w których będzie to uzasadnione i możliwe, uzupełniająco mogą zostać zastosowane rozwiązania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, w szczególności błękitno-zielona infrastruktura.

Preferowane będą projekty:

- 1) w zakresie gospodarki ściekowej całościowo rozwiązujące problem wyposażenia aglomeracji w system sieci kanalizacyjnej oraz właściwego poziomu oczyszczania ścieków komunalnych na obszarze danej aglomeracji,
- 2) w zakresie zaopatrzenia w wodę na obszarach jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 12, JCWPd 14, JCWPd 15, JCWPd 16, JCWPd 17, JCWPd 30.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy i inni użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury oraz zasobów środowiska.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

- 1) W zakresie gospodarki ściekowej Interwencja będzie prowadzona na obszarach aglomeracji ściekowych o wielkości od 2 do 10 tys. RLM wskazanych w aktualnie obowiązującym KPOŚK, natomiast w zakresie zaopatrzenia w wodę w gminach do 15 tys. mieszkańców.
- 2) W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37).

Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (w szczególności poprzez działania skoncentrowane na rozwoju systemów zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Zważywszy na fakt, że jest to infrastruktura krytyczna dla zdrowia i dobrostanu mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego, a wsparcie obejmować będzie mieszkańców o niskich dochodach do dyspozycji oraz obszary o niskiej gęstości zaludnienia, wsparcie zwrotne nie jest pożądane.

Dodatkowo, wsparcie bezzwrotne zapewni właściwy efekt zachęty.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO030	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	0	125
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO031	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	0	140
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO032	Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	RLM	0	95 000

Tabela 2. Wskaźnik rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR041	Ludność przyłączy na do ulepszony	osoby	0	2021	25 000	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					ch zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę						
2	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR042	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0	2021	7500	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	063	6 376 087
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	066	14 877 538

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	01	21 253 625

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	33	21 253 625

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

Planowane rodzaje działań

W obszarze promowania przejścia do gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnie korzystającej z zasobów wspierane będą projekty mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia oraz stworzenie warunków do maksymalizacji skali recyklingu w sektorze komunalnym.

Wdrażanie gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w sektorze komunalnym będzie się koncentrowało na tworzeniu centrów ponownego wykorzystania i napraw, w tym wymiany zużytych urządzeń i sprzętu domowego, budowie lub rozbudowie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji oraz budowie lub rozbudowie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Wsparcie zostanie także skierowane na realizację projektów w zakresie przeciwdziałania marnotrawieniu żywności o zasięgu niewykraczającym poza obszar województwa pomorskiego.

Zakres interwencji obejmie także: budowę lub rozbudowę instalacji przygotowania odpadów komunalnych do procesów recyklingu, w tym możliwa będzie przebudowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych wyłącznie w celu poprawy efektywności procesów przygotowania odpadów do recyklingu, budowę lub rozbudowę instalacji recyklingu odpadów, budowę lub przebudowę instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji w procesach kompostowania lub fermentacji, budowę lub rozbudowę instalacji do unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz rekultywację terenów zdegradowanych w wyniku składowania odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych na terenach będących we władaniu jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków.

W zakresie termicznego przekształcania odpadów, możliwe będzie wyłącznie wsparcie instalacji termicznego przekształcania wraz z odzyskiem energii odpadów niebezpiecznych, w szczególności medycznych i weterynaryjnych.

We wszystkich projektach, w których będzie to uzasadnione i możliwe, uzupełniająco mogą zostać zastosowane rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, w szczególności błękitno-zielona infrastruktura.

Ponadto w ramach celu szczegółowego wspierane będą projekty edukacyjne podnoszące poziom wiedzy i kompetencji mieszkańców, pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym. Projekty te realizowane będą maksymalnie na obszarze całego województwa pomorskiego. Wspierane będzie także opracowywanie dokumentów planistycznych związanych z wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym oraz strategii „zero waste” na poziomie lokalnym i regionalnym.

W odniesieniu do zagospodarowania odpadów komunalnych wspierane będą przede wszystkim projekty, których celem jest przyczynienie się do osiągnięcia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych określonych w Dyrektywie Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów.

W zakresie budowy, rozbudowy lub przebudowy instalacji przeznaczonych do przetwarzania odpadów komunalnych finansowane mogą być wyłącznie projekty ujęte w planie inwestycyjnym stanowiącym załącznik do obowiązującego planu gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego.

Warunek ujęcia projektu w planie inwestycyjnym stanowiącym załącznik do obowiązującego planu gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego nie dotyczy instalacji do recyklingu odpadów.

Ze wsparcia wyłączone będą inwestycje służące zwiększeniu przepustowości obiektów przetwarzania odpadów resztkowych za wyjątkiem inwestycji w technologii odzyskiwania materiałów z odpadów resztkowych do celów gospodarki o obiegu zamkniętym. Odpady resztkowe należy rozumieć głównie jako odpady komunalne, które nie są zbierane selektywnie i pozostałości po przetwarzaniu odpadów.

Projekty związane z selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych, w tym w szczególności dotyczące PSZOK, mogą ubiegać się o dofinansowanie pod warunkiem, że wartość ich kosztów kwalifikowalnych nie przekracza 2 mln PLN lub obsługują do 20 tys. mieszkańców.

Preferowane będą projekty dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów i przygotowania do ponownego użycia.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego pn. „Budowa nowej instalacji unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych poprzez ich termiczne przekształcanie z wytwarzaniem energii w kogeneracji na terenie Szpitala Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach”.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy i inni użytkownicy korzystający ze wspartej infrastruktury oraz zasobów środowiska.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37).

Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (np. poprzez rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych) oraz zasadą transformacji w kierunku GOZ (w szczególności poprzez wsparcie centrów ponownego wykorzystania i napraw czy zapobieganie marnotrawienia żywności).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

W obszarze gospodarki odpadami, gdzie mogą wystąpić przedsięwzięcia generujące strumień przychodów (systemy selektywnego zbierania odpadów komunalnych), stosunkowo mała liczba takich przedsięwzięć oraz niewystarczająca skala generowanych przychodów powoduje, iż ich realizacja z rynkowego punktu widzenia nie jest możliwa bez znaczącej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO060	Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	sztuki	0	25
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO034	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tona / rok	0	100 000

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR103	Odpady zbierane selektywnie	tona / rok	0	2020	130 000	IZ FEP	
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR047	Odpady poddane recyklingowi	tona / rok	0	2020	80 000	IZ FEP	
2	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR019	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych	osoby	0	2020	250 000	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	067	23 804 060
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	070	5 951 015

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	01	29 755 075

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	33	29 755 075

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(vii) wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Planowane rodzaje działań

W obszarze różnorodności biologicznej i krajobrazu wspierane będą projekty mające na celu:

- poprawę stanu cennych gatunków i ich siedlisk oraz ochronę ekosystemów,
- ochronę wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior,
- ochronę i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz terenach zurbanizowanych.

Wsparcie będzie ukierunkowane na wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych. Możliwa będzie także aktualizacja planów ochrony parków krajobrazowych. Prowadzenie działań z zakresu ochrony przyrody będzie można również realizować na obszarach chronionego krajobrazu, na obszarach użytków ekologicznych oraz w obrębie korytarzy ekologicznych, co będzie prowadzić do ograniczenia degradacji środowiska, przeciwdziałać utracie zasobów różnorodności biologicznej oraz wzmocniać spójność i ciągłość struktury ekologicznej województwa. Dofinansowanie będą mogły także uzyskać przedsięwzięcia dotyczące poprawy stanu cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w tym ochrony ekosystemu strefy przybrzeżnej Morza Bałtyckiego.

Na terenach wymienionych powyżej wspierana będzie: ochrona zagrożonych gatunków, siedlisk przyrodniczych i ekotonów, opracowanie i wdrożenie programów odtwarzania i renaturalizacji ekosystemów, prowadzenie monitoringu stanu ochrony siedlisk i gatunków, przywracanie właściwego składu gatunkowego siedlisk przyrodniczych leśnych, eliminacja obcych gatunków inwazyjnych czy budowa lub przebudowa przepustów i przejść dla płazów i gadów.

Możliwa będzie także realizacja projektów dotyczących ograniczania antropopresji z uwzględnieniem chłonności środowiska. W tym zakresie wspierane będą projekty zabezpieczające obszary chronione przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów, dotyczące właściwego dla celów ochrony przyrody danego terenu ukierunkowania ruchu turystycznego minimalizującego jego negatywny wpływ na stan różnorodności biologicznej.

Interwencja w zakresie ochrony wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior zostanie ukierunkowana na urządzenie i zagospodarowanie terenów wokół rzek, jezior i zbiorników wodnych w celu ograniczenia spływu zanieczyszczeń powierzchniowych i antropopresji oraz wspieranie działań w zlewni bezpośredniej jeziora, mających na celu ochronę ekosystemu tego jeziora. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z potwierdzoną koniecznością redukcji bezpośredniego, znaczącego negatywnego wpływu ścieków bytowych na jakość wód w jeziorach oraz w stosunku do jezior stanowiących JCWP zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych, ze względu na zanieczyszczenia komunalne, dopuszcza się budowę lub rozbudowę lokalnych i indywidualnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poza obszarami aglomeracji wyznaczonymi w KPOŚK w ramach projektów parasolowych, koordynowanych przez gminy. Możliwa będzie także rekultywacja jezior. Wsparcie zostanie skierowane również na ochronę obszarów podmokłych, przede wszystkim torfowisk. Finansowane będą mogły być zarówno działania renaturalizacyjne, jak i rozwój małej infrastruktury chroniącej obszary podmokłe, jak np. kładki nad torfowiskami czy odtwarzanie małych urządzeń wodnych zatrzymujących wodę na torfowisku, a także na działania wpływające na ograniczenie dopływu zanieczyszczeń, np. poprzez tworzenie stref buforowych.

Możliwa będzie realizacja projektów w zakresie tworzenia i rozwoju ośrodków pomocy i rehabilitacji dzikich zwierząt. Wsparcie zostanie ukierunkowane również na przywracanie, ochronę i wzmacnianie różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich, w oparciu przede wszystkim o gatunki rodzime.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą ponadto projekty edukacyjne podnoszące poziom wiedzy i kompetencji mieszkańców, pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw w zakresie ochrony i zachowania przyrody, w tym zagrożonych gatunków, różnorodności biologicznej oraz ochrony wód i ekosystemów od wód zależnych. Projekty te swoim zasięgiem będą obejmowały maksymalnie obszar całego województwa pomorskiego.

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach:

- 1) objętych prawnymi formami ochrony przyrody,
- 2) wpisujących się w strukturę korytarzy ekologicznych wg Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego,
- 3) krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w audycie krajobrazowym dla województwa pomorskiego.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez SWP, wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego pn. Realizacja zapisów planów ochrony przyjętych dla parków krajobrazowych należących do Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy i inni korzystający z zasobów środowiska.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 37).

Realizowane działania prowadzić będą do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko (w szczególności poprzez działania ukierunkowane na ochronę i wzmacnianie różnorodności biologicznej) oraz zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią (np. poprzez wdrażanie zapisów planów ochrony parków krajobrazowych).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Jest to obszar bardzo ważny dla poprawy stanu środowiska naturalnego i zachowania walorów środowiskowych dla przyszłych pokoleń i jako taki powinien być wspierany narzędziami o największym efekcie zachęty. Przedsięwzięcia te nie są możliwe z rynkowego punktu widzenia. Stąd, wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO036	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	2200	100 000

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(vii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR095	Ludność mająca dostęp do	osoby	0	2020	320 000	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vii)	079	17 427 350

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vii)	01	17 427 350

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vii)	03	4 675 175
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vii)	12	5 000 000
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(vii)	33	7 752 175

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Planowane rodzaje działań

W celu wspierane będą działania prowadzące do wzrostu znaczenia zrównoważonej zbiorowej i indywidualnej mobilności miejskiej. Przedmiotem interwencji będą wyłącznie inwestycje zgodne z zapisami Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji. W obszarze interwencji przewiduje się:

- a) rozwój infrastruktury transportu publicznego obejmujący inwestycje w węzły integrujące podsystemy transportu zbiorowego (wraz z obiektami park&ride i drogami dojazdowymi), w tym: kolejowego, tramwajowego, autobusowego, trolejbusowego.
- b) rozwój linii autobusowych trolejbusowych oraz tramwajowych (z wyłączeniem inwestycji w przebudowę lub rozbudowę sieci drogowej wykorzystywanej dla indywidualnego ruchu samochodowego)
- c) rozwój infrastruktury dla transportu niezmotoryzowanego obejmujący inwestycję w drogi rowerowe, ciągi piesze i pieszko-rowerowe, rozwój systemów bike-sharingowych,
- d) zakup taboru transportu publicznego. W zakresie inwestycji taborowych przewiduje się wsparcie zakupu bezemisyjnego taboru komunikacji miejskiej obejmującego: autobusy, tramwaje, trolejbusy oraz inne bezemisyjne środki komunikacji zbiorowej,
- e) budowę infrastruktury paliw alternatywnych,
- f) cyfryzację transportu miejskiego, w ramach której przewiduje się wspieranie przedsięwzięć poprawiających funkcjonowanie, konkurencyjność i bezpieczeństwo publicznego transportu zbiorowego w tym: ITS, systemów organizacji przewozów, systemów informacji pasażerskiej, aplikacji planowania podróży,

Ponadto przewiduje się działania edukacyjne dotyczące racjonalnych zachowań transportowych (prowadzące do ograniczenia popytu na transport, wzrostu bezpieczeństwa i obniżenia negatywnego wpływu sektora transportu na środowisko).

Główne grupy docelowe

Użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z dofinansowanej miejskiej infrastruktury transportowej i środków publicznego transportu zbiorowego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – zwłaszcza w obszarach: praw osób w podeszłym wieku (art. 25), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), ochrony środowiska (art. 37) oraz swobody przemieszczania się (art. 45).

Realizowane działania będą respektować prawa osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych, w szczególności poprawiając możliwość uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Ich realizacja będzie również sprzyjała osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko oraz zasadą włączenia społecznego, równości szans, niedyskryminacji i deinstytucjonalizacji.

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

W obszarze infrastruktury punktów ładowania, gdzie istnieje pewien potencjał do generowania przychodów, ich zaistnienie wymaga odpowiedniego efektu skali (związanego z popytem), który dotychczas w regionie nie został osiągnięty. Stąd, wsparcie w tym zakresie również będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	PLRO081	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii autobusowych i trolejbusowych	km	0	10
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCO057	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	osoby	1 170	4 550
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	PLRO084	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej	szt.	9	35
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCO059	Infrastruktura paliw alternatywnych (punkty tankowania/ ładowania)	szt.	0	45
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCO058	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	0	50
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	PLRO097	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	0	13

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCR062	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy	387 000	2020	394 700	IZ FEP	
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCR064	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownicy	2 040 000	2021	5 100 000	IZ FEP	
2	(viii)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCR029	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO ₂ / rok	530	2021	519	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	081	66 785 413
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	082	44 523 608
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	083	22 261 804
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	085	7 420 601
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	086	7 420 601

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	01	148 412 027

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	03	136 407 679
2	EFRR	słabiej rozwinięty	(viii)	33	12 004 348

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.3 Lepiej połączone Pomorze (CP 3)

- ☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- ☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu przewiduje się realizację działań na rzecz rozwoju mobilności regionalnej.

Przedmiotem interwencji będą wyłącznie inwestycje zgodne z zapisami Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie Mobilności i Komunikacji. Zakres działań obejmie:

a) rozwój infrastruktury drogowej

projekty w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej będą obejmowały inwestycję w drogi wojewódzkie. Inwestycje będą uzupełniać luki w zakresie bezpośrednich połączeń do sieci TEN-T, terenów inwestycyjnych, terminali intermodalnych/centrów logistycznych, węzłów transportowych. Możliwa będzie również realizacja inwestycji na drogach wojewódzkich, niezbędnych dla wykonywania usług publicznego transportu zbiorowego na zasadach użyteczności publicznej, ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego; a także inwestycji zmniejszających ruch samochodowy w miastach (obwodnice). Realizowane inwestycje zapewnią dostosowanie nośności dróg do nacisku 11,5 t na oś. Przewiduje się również możliwość inwestowania w rozwój systemów cyfrowych (ITS),

b) zakup taboru kolejowego do przewozów o charakterze regionalnym

planuje się wsparcie zakupu taboru kolejowego o napędzie elektrycznym, hybrydowym, bądź wodorowym wykorzystywanego w przewozach pasażerskich, spełniającego wymagania Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym (ERTMS) wraz z inwestycjami w infrastrukturę utrzymaniowo-naprawczą.

Preferowane będą projekty posiadające dokumentację przygotowawczą sfinansowaną w ramach perspektywy 2014-2020.

Główne grupy docelowe

Użytkownicy indywidualni i przedsiębiorcy korzystający z infrastruktury i taboru.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – zwłaszcza w obszarach: praw osób w podeszłym wieku (art. 25), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), ochrony środowiska (art. 37) oraz swobody przemieszczania się (art. 45).

Realizowane działania będą respektować prawa osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych, w szczególności poprawiając możliwość uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Ich realizacja będzie również sprzyjała osiągnięciu wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości, w zgodzie z innymi politykami Unii i zasadą zrównoważonego rozwoju.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko oraz zasadą włączenia społecznego, równości szans, niedyskryminacji i deinstytucjonalizacji.

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

W obszarze inwestycji w tabor kolejowy, gdzie źródłem przychodów mogą być opłaty pobierane od odbiorców usług świadczonych z wykorzystaniem zakupionego taboru (przewozy o charakterze regionalnym), rentowność przedsięwzięć w cyklu życia projektu jest bardzo rozłożona w czasie i zbyt niska, aby ich realizacja była możliwa z rynkowego punktu widzenia (tj. bez znaczącej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego). Dodatkowo, oczekiwana stosunkowo mała liczba przedsięwzięć nie uzasadnia tworzenia odrębnego instrumentu wsparcia. Stąd, wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO046	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0	40
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0	30

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR055	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr / rok	147 845 100	2019	179 121 800	Ekspertyza / badanie	
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR056	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodni / rok	0	2021	25 186	Ekspertyza / badanie	
3	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR022	Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego taboru pasażerskiego w ciągu roku	osoby / rok	0	2021	9 540 000	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
3	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	090	15 600 000
3	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	093	116 510 883
3	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	107	118 610 885

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
3	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	01	250 721 768

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
3	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	33	250 721 768

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.4 Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (CP 4 EFS+)

- ✓ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ✓ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

Planowane rodzaje działań

W obszarze poprawy sytuacji na rynku pracy, wspierane będą następujące działania:

- a) kompleksowa aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w projektach urzędów pracy (w tym dotacje na samozatrudnienie) w celu zwiększenia ich szans na znalezienie zatrudnienia, w tym osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. osób młodych w wieku 18-29 lat, osób w wieku 55 lat i starszych, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach zawodowych, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami czy osobami zależnymi,
- b) wsparcie, w formule konkursowej, osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych, ubogich pracujących, w tym reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin.

Interwencja koncentrować się będzie na aktywizacji niewykorzystanych zasobów pracy oraz promowaniu równości szans kobiet i mężczyzn.

Osoby objęte interwencją otrzymają wsparcie, m.in. w ramach usług rynku pracy, z wykorzystaniem aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Interwencja będzie prowadzona w oparciu o przeprowadzoną indywidualną diagnozę. Uczestnicy projektów będą mogli skorzystać, m.in. z profesjonalnego wsparcia psychologiczno-doradczego, poradnictwa zawodowego, usług pośrednictwa pracy, wsparcia w zakresie podnoszenia i potwierdzenia kompetencji oraz nabywania kwalifikacji zawodowych i zdobywania doświadczenia zawodowego (w tym m.in. staży, szkoleń, praktyk zawodowych), subsydiowanych miejsc pracy, wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy, podnoszenia mobilności przestrzennej (regionalnej i ponadregionalnej).

Preferowane będą projekty (w odniesieniu do projektów konkursowych):

- 1) obejmujące kompleksowe działania aktywizujące, dostosowane do indywidualnych potrzeb,

- 2) partnerskie, realizowane we współpracy instytucji rynku pracy z pracodawcami lub organizacjami pracodawców i/lub organizacjami pozarządowymi i/lub instytucjami edukacyjnymi (w tym szkołami wyższymi) i szkoleniowymi i/lub IOB,
- 3) realizowane przez organizacje pozarządowe działające w obszarze wsparcia osób doświadczających przemocy, w szczególności kobiet, osób LGBT+, rodziców samotnie wychowujących dzieci, osób długotrwale bezrobotnych,
- 4) ukierunkowane na nabywanie, rozwijanie i potwierdzanie kompetencji w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, kompetencji w zakresie kluczowych technologii prorozwojowych oraz kompetencji w zakresie zielonej gospodarki zgodnie z ramami wyznaczonymi przez Strategię Rozwoju Umiejętności.

Główne grupy docelowe

Osoby pozostające bez pracy, zwłaszcza osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. osoby młode w wieku 18-29 lat, osoby w wieku 55 lat i starsze, osoby długotrwale bezrobotne, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety, osoby sprawujące opiekę nad dziećmi, osobami z niepełnosprawnościami czy osobami zależnymi. Ponadto osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych, ubodzy pracujący, w tym reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), prawa dostępu do pośrednictwa pracy (art. 29) oraz ochrony młodocianych w pracy (art. 32). Realizowane działania prowadzić będą do równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy, wzrostu samodzielności i integracji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, aktywizacji zawodowej osób młodych oraz rozwoju poradnictwa zawodowego.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą rynku pracy odpowiadającego na potrzeby gospodarki oraz wzrostu zatrudnienia (przede wszystkim poprzez dostosowanie interwencji do potrzeb poszczególnych grup docelowych, np. kobiet).

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	5540	27 700
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECO03	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoby	1960	9 800
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECO07	Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie	osoby	2940	14 700
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECO08	Liczba osób mających 55 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	540	2 700
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECO12	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osoby	400	2 000
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	6 407	2020	4 800	IZ FEP	
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby	22 162	2020	19 900	IZ FEP	
4	(a)	EFS+	Stabiej rozwinięty	EECR05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po	osoby	17 213	2019	16 000	Ewaluacja	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					opuszczeniu programu						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(a)	134	70 481 438

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(a)	01	70 481 438

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(a)	33	70 481 438

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy

Planowane rodzaje działań

W obszarze rozwoju kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia (PSZ) i innych instytucji rynku pracy wspierane będą działania z zakresu doskonalenia potencjału instytucji rynku pracy na poziomie lokalnym i regionalnym.

Interwencja obejmie wzmacnianie potencjału pracowników urzędów pracy i ich partnerów (zwłaszcza instytucji uczestniczących, współpracujących w zakresie zatrudnienia obcokrajowców, osób z

niepełnosprawnością i ich opiekunów), w tym wymiana informacji, doświadczeń, szkolenia – wynikające z potrzeb regionalnego rynku pracy.

Preferowane będą projekty partnerskie, realizowane we współpracy instytucji rynku pracy z pracodawcami lub organizacjami pracodawców i/lub organizacjami pozarządowymi i/lub instytucjami edukacyjnymi (w tym szkołami wyższymi) i szkoleniowymi.

W obszarze doskonalenia mechanizmów diagnozowania i prognozowania zapotrzebowania na kompetencje na regionalnym i lokalnych rynkach pracy interwencja dotyczyć będzie prowadzenia badań i analiz zmian, potrzeb, trendów oraz procesów gospodarczych w zakresie innowacyjności, przedsiębiorczości i rynku pracy województwa pomorskiego, w tym ISP i branż kluczowych mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez SWP, wynikającego z RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, dotyczącego rozwijania regionalnego systemu monitorowania gospodarki, rynku pracy i turystyki (Pomorskie Obserwatorium Gospodarcze).

Główne grupy docelowe

Pracownicy instytucji rynku pracy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze prawa do podejmowania pracy (art. 15), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), prawa dostępu do pośrednictwa pracy (art. 29). Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu kompetencji równościowych i niedyskryminacyjnego świadczenia usług przez pracowników PSZ, upowszechniania wśród instytucji rynku pracy wizji włączającego rynku pracy oraz wypracowania mechanizmów reagowania na dyskryminację.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą rynku pracy odpowiadającego na potrzeby gospodarki oraz wzrostu zatrudnienia (przede wszystkim poprzez dostosowanie interwencji do potrzeb poszczególnych grup docelowych, np. kobiet).

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(b)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	50	300

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(b)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	0	-	270	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(b)	139	4 027 511

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(b)	01	4 027 511

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(b)	33	4 027 511

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu w obszarze aktywnego i zdrowego starzenia się wspierane będą działania przyczyniające się do wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców województwa oraz wzrostu świadomości roli profilaktyki i zdrowego trybu życia w zapobieganiu chorobom, które stanowią istotną barierę w utrzymaniu i wydłużaniu aktywności zawodowej (w tym z zaangażowaniem pracodawców oraz wykorzystaniem potencjału medycyny pracy), a także rozwijania kompetencji mieszkańców do samodzielnego i efektywnego zarządzania własnym zdrowiem, w tym w szczególności:

a) realizacja kompleksowych, wieloletnich i wielosektorowych regionalnych programów polityki zdrowotnej koordynowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego, dotyczących w szczególności:

- profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych, m.in. chorób sercowo-naczyniowych, nabytych chorób metabolicznych, chorób układu ruchu, chorób nowotworowych, zaburzeń zdrowia psychicznego oraz innych znamiennych epidemiologicznie dla regionu,
- rehabilitacji leczniczej ułatwiającej powroty do pracy;

b) eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy,

Działania obejmować będą profilaktykę i diagnostykę ukierunkowaną w szczególności na: wykrywanie chorób cywilizacyjnych, zapobieganie występowaniu oraz powikłaniom chorób mogących wpływać na ograniczenie aktywności zawodowej, ułatwienie powrotu do pracy i zapobieganie niepełnosprawności oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi, podmiotami leczniczymi, instytucjami integracji i pomocy społecznej, pracodawcami, instytucjami naukowymi oraz sektorem oświaty,
- 2) wieloletnie i/lub multidyscyplinarne,
- 3) wykorzystujące nowoczesne rozwiązania i narzędzia technologiczne, w tym telemedyczne,
- 4) przyczyniające się do wzmocnienia roli podstawowej i / lub ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w realizacji regionalnych programów polityki zdrowotnej.

W obszarze adaptacyjności wspierane będą procesy dostosowania organizacji pracy i zarządzania do potrzeb pracodawców i pracowników, a także do nowych wyzwań rozwojowych i cywilizacyjnych (w tym zwłaszcza wprowadzanie elastycznych form zatrudnienia, pracy zdalnej, zarządzanie zespołem zróżnicowanym pokoleniowo i kulturowo, dostosowanie środowiska pracy do potrzeb osób starszych, osób z problemami zdrowotnymi, osób z niepełnosprawnościami służące ich aktywizacji oraz wydłużeniu aktywności zawodowej, tworzenie zdrowego środowiska pracy przeciwdziałającego czynnikom ryzyka dla zdrowia).

Preferowane będą projekty ukierunkowane na osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy tj. osoby w wieku 55 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz kobiety.

Główne grupy docelowe

Osoby w wieku aktywności zawodowej, pracodawcy i ich pracownicy

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), należytych i sprawiedliwych warunków pracy (art. 31), ochrony zdrowia (art. 35), dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (art. 36). Realizowane działania prowadzić będą do wzmacniania dostępu do profilaktyki zdrowotnej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej.

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie, co do zasady, ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów ani bezpośrednich oszczędności).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLDKCO02	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	sztuki	0	2
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	2 300	12 500
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLDCO07	Liczba pracodawców objętych wsparciem w zakresie elastycznych form zatrudnienia, adaptacji środowiska pracy do szczególnych potrzeb pracowników	podmioty	30	170

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR06	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	osoby	12%	2019	855	Ewaluacja	
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLDCR03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	1 699	2020	1 800	IZ FEP	
4	(d)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLDCR02	Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/adaptacji środowiska pracy/elastycznych form zatrudnienia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	1 595	2021	3 300	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(d)	146	10 149 328
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(d)	147	14 015 738

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(d)	01	24 165 066

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(d)	33	24 165 066

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Planowane rodzaje działań

W obszarze edukacji przedszkolnej, wspierane będą działania kompleksowe, mające na celu podniesienie jej jakości i dostępności, przede wszystkim poprzez:

- poszerzenie oferty wychowania przedszkolnego o zróżnicowane formy zajęć wspierających rozwój kompetencji kluczowych dzieci (w tym dzieci z doświadczeniem migracji), jak np. zajęcia prowadzone przez specjalistów (psychologów, logopedów, diagnostów i terapeutów integracji sensorycznej itp.), z uwzględnieniem realizacji zindywidualizowanego procesu wsparcia,
- podniesienie kompetencji nauczycieli w ramach doskonalenia zawodowego w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci, przygotowania ich do samodzielnego uczenia się, realizacji zindywidualizowanego procesu wsparcia dziecka, a także prowadzenia zajęć stymulujących rozwój psychiczny i fizyczny dzieci,
- wspieranie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego.

Uzupełniając, w ramach szerszych projektów obejmujących ww. formy wsparcia, mogą być realizowane także działania służące:

- wprowadzaniu rozwiązań organizacyjnych i metodycznych związanych ze wzrostem efektywności kształtowania kompetencji kluczowych dzieci,
- budowaniu tożsamości regionalnej,
- podnoszeniu kompetencji w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej,
- promocji edukacji przedszkolnej,
- poprawie wyposażenia dydaktycznego placówek przedszkolnych,
- likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o uniwersalne projektowanie lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia.

Realizowane będą wyłącznie projekty zawierające kompleksową diagnozę edukacji przedszkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem analizy bieżących i prognozowanych potrzeb w zakresie dostępności miejsc edukacji przedszkolnej.

Preferowane będą przedsięwzięcia:

- obejmujące działania skierowane do dzieci i nauczycieli zintegrowane z tworzeniem nowych miejsc wychowania przedszkolnego.
- realizowane na rzecz dzieci z doświadczeniem migracji (w tym repatriantów).

W uzasadnionych przypadkach (na podstawie przeprowadzonej diagnozy) możliwa będzie realizacja przedsięwzięć dotyczących wyłącznie podnoszenia jakości edukacji przedszkolnej.

Przewiduje się m.in. realizację przedsięwzięć zintegrowanych – ww. działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celu 4 (ii) współfinansowanym ze środków EFRR.

W obszarze kształtowania kompetencji kluczowych uczniów (w tym uczniów z doświadczeniem migracji) wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia organów prowadzących obejmujące:

- a) poszerzenie oferty zajęć z wykorzystaniem potencjału różnych podmiotów (m.in. instytucji kultury, szkół wyższych, organizacji pozarządowych, pracodawców lub ich organizacji),
- b) realizację działań uwzględniających wyzwania cywilizacyjne (w tym klimatyczne, zdrowotne i technologiczne), dotyczących budowania tożsamości regionalnej, w tym służących zachowaniu i rozwojowi języka regionalnego (kaszubskiego), odwołujących się do historycznych tradycji regionu i jego nadmorskiego położenia (np. edukacja morska i wodna) oraz wykorzystujących edukację kulturową,
- c) rozwój narzędzi i kompetencji cyfrowych w procesie nauczania,
- d) wsparcie psychologiczno-pedagogiczne,
- e) poszerzenie i dopasowanie do potrzeb uczniów oferty z zakresu doradztwa zawodowego,
- f) doskonalenie zawodowe nauczycieli, przede wszystkim w zakresie: kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, realizacji zindywidualizowanego procesu kształcenia, wykorzystania zaawansowanych technologii komunikacyjno-informacyjnych oraz stosowania aktywizujących metod i technik nauczania.

Uzupełniając, w ramach szerszych projektów obejmujących ww. formy wsparcia, mogą być realizowane także działania służące:

- a) wprowadzaniu rozwiązań organizacyjnych i metodycznych związanych ze wzrostem efektywności kształtowania kompetencji kluczowych uczniów,
- b) wypracowaniu rozwiązań wzmacniających relacje na linii szkoła-nauczyciele-rodzice,
- c) likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o uniwersalne projektowanie lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia.

Realizowane będą wyłącznie projekty obejmujące minimum jeden rok szkolny.

Preferowane będą projekty:

- 1) obejmujące szkoły o wynikach egzaminów zewnętrznych poniżej średniej wojewódzkiej,
- 2) obejmujące zintegrowane działania skierowane do uczniów i nauczycieli uwzględniające katalog wymieniony w zakresie interwencji w punktach a-f,
- 3) realizowane w partnerstwie organów prowadzących z co najmniej jednym spośród następujących podmiotów: instytucje kultury, organizacje pozarządowe, szkoły wyższe, pracodawcy lub ich organizacje,
- 4) realizowane na rzecz uczniów z doświadczeniem migracji (w tym repatriantów).

W ramach interwencji na rzecz kształtowania kompetencji kluczowych uczniów przewiduje się również wdrożenie:

- a) działań koordynowanych przez SWP, obejmujących realizację przedsięwzięć strategicznych wynikających z RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn.:
- „Regionalne wsparcie szkół i placówek oświatowych” – obejmującego m.in. działania służące kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów, doskonaleniu nauczycieli, wzmacnianiu kompetencji kadr systemu oświaty oraz wsparciu doradców zawodowych – realizowane w szczególności w szkołach o wynikach egzaminów zewnętrznych poniżej średniej wojewódzkiej znajdujących się na obszarze gmin wiejskich i miejsko-wiejskich i/lub o niskich dochodach per capita i wysokim wskaźniku deprivacji, a także realizację regionalnego programu stypendialnego wyrównującego szanse edukacyjne uczniów;
 - „Referencyjne szkoły i placówki oświatowe województwa pomorskiego” – obejmującego m.in. budowę przez regionalne placówki doskonalenia nauczycieli sieci referencyjnych szkół i placówek oświatowych,
- b) inicjatyw w obszarze edukacji pozaformalnej i nieformalnej służących w szczególności rozwijaniu kompetencji społecznych, obywatelskich, w zakresie umiejętności uczenia się, świadomości i ekspresji kulturalnej, przedsiębiorczości itp., realizowanych w szczególności przez organizacje pozarządowe i LGD/LGR.

W zakresie rozwijania indywidualnych ścieżek edukacji działania realizowane będą w ramach dwóch obszarów:

- a) wdrażania założeń edukacji włączającej – realizowana będzie interwencja skierowana do uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz zaburzeniami zachowania i emocji, zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także uczniów z różnego typu trudnościami w nauce oraz uczniów z doświadczeniem migracji (w tym repatriantów). Realizowane będą przedsięwzięcia wykorzystujące potencjał poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek doskonalenia nauczycieli, szkół i placówek specjalnych oraz szkół ogólnodostępnych, w tym prowadzących klasy integracyjne. Preferowane będą projekty realizowane we współpracy organów prowadzących z co najmniej jednym spośród następujących podmiotów: szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, pracodawcy lub ich organizacje oraz inne instytucje działające na rzecz dziecka.
- W tym obszarze wdrażane będą także działania koordynowane przez SWP służące realizacji przedsięwzięcia strategicznego wynikającego z RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Pomorskie wsparcie edukacji włączającej” (obejmującego m.in. wzmocnienie potencjału poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół i placówek specjalnych poprzez doskonalenie kadry, wyposażenie, opracowanie bazy dobrych praktyk oraz upowszechnienie eksperckiej wiedzy wspierającej nauczycieli, wychowawców, dyrektorów szkół oraz rodziców i opiekunów prawnych). Przewiduje się realizację przedsięwzięć zintegrowanych – ww. działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celu 4 (ii) współfinansowanym ze środków EFRR.
- b) wsparcia uczniów w rozwoju ich uzdolnień. W tym obszarze wdrażane będą działania koordynowane przez SWP służące realizacji przedsięwzięcia strategicznego wynikającego z RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Zdolni z Pomorza” (obejmującego m.in. projekty wykorzystujące potencjał szkół wyższych, poradni psychologiczno-pedagogicznych i placówek doskonalenia nauczycieli, dotyczące m.in. diagnozowania uzdolnień uczniów, realizacji lokalnych i regionalnych form wsparcia zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami uczniów, stworzenia sieci centrów koordynacji doradztwa i nauczania kreatywnego, wsparcia rodziców i opiekunów prawnych, wsparcia nauczycieli w zakresie pracy z uczniem zdolnym, budowy bazy dobrych

praktyk oraz upowszechnienia eksperckiej wiedzy wspierającej nauczycieli, wychowawców, dyrektorów szkół oraz rodziców i opiekunów prawnych).

Szczególnie istotnym elementem interwencji w ramach Celu będzie rozwój szkolnictwa zawodowego, realizowany poprzez koordynowane przez SWP przedsięwzięcie strategiczne zdefiniowane w RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Kształtowanie sieci szkół zawodowych na Pomorzu (etap II)”. Realizacja ww. przedsięwzięcie obejmie w ramach niniejszego Celu m.in. dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, uwzględniających branże kluczowe dla gospodarki regionu (w tym związane z ISP), wsparcie uczniów w nabywaniu przez nich dodatkowych kwalifikacji (w tym kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w zintegrowanym systemie kwalifikacji) i umiejętności zawodowych, uruchamianie dodatkowych zajęć rozwijających kompetencje kluczowe uczniów, stosowanie nowoczesnych symulatorów w praktycznej nauce zawodów, doskonalenie kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych/instruktorów praktycznej nauki zawodu, promocję kształcenia zawodowego oraz realizację przez SWP regionalnych programów wspierających uczniów o szczególnych uzdolnieniach w przedmiotach zawodowych (w tym w formie stypendiów). Wszystkie działania w tym zakresie realizowane będą we współpracy z pracodawcami lub ich organizacjami. Przewiduje się realizację przedsięwzięć zintegrowanych – ww. działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celu 4 (ii) współfinansowanym ze środków EFRR.

W ramach interwencji Celu przewiduje się także realizację przez SWP regionalnego programu wsparcia dla osób posiadających status doktoranta/doktora na uczelniach mających siedzibę na terenie województwa pomorskiego i uprawnionych do nadania stopnia naukowego doktora, prowadzących prace doktorskie z dziedzin naukowych wpisujących się w obszary ISP.

Główne grupy docelowe

Dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej (w tym dzieci z doświadczeniem migracji), uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych (w tym uczniowie z doświadczeniem migracji), nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, psychologowie i pedagodzy szkolni, dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, pracownicy organów prowadzących szkoły i placówki, rodzice/opiekunowie prawni, doktoranci oraz osoby posiadające stopień doktora, pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). Realizowane działania prowadzić będą do zapewnienia wysokiej jakości edukacji na poziomie przedszkolnym, podstawowym i średnim, w tym także szerokiego dostępu do efektywnego kształcenia zawodowego.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dostosowanie interwencji do potrzeb poszczególnych grup docelowych, w szczególności dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci imigrantów) oraz zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki (w szczególności w ramach interwencji na rzecz szkolnictwa zawodowego).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W zakresie rozwoju edukacji przedszkolnej preferowane będą projekty realizowane na obszarach: o odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym poniżej średniej wojewódzkiej, przewidzianych w planach zagospodarowania przestrzennego do zabudowy wielorodzinnej oraz gmin wiejskich i miejsko-wiejskich.

W zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów preferowane będą projekty realizowane na obszarach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich (nie dotyczy przedsięwzięcia strategicznego wynikającego z RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Referencyjne szkoły i placówki oświatowe województwa pomorskiego” oraz inicjatyw w obszarze edukacji pozaformalnej i nieformalnej – obszar całego województwa).

W pozostałych zakresach: obszar całego województwa.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO02	Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego	sztuki	0	8 600
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	0	31 600
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	23800	119 000
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO09	Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem	osoby	1840	9 200
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	2000	10 000
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO06	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	osoby	3680	18 400
4	(f)	EFS+	Stabiej rozwinięty	PLFCO07	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	podmioty	230	1 165

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLFCR 05	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu	sztuki		2021		Ewaluacja	
4	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLFCR 01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje, kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu	osoby	95 220	2020	92 000	IZ FEP	
4	(f)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLFCR 02	Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty, którzy uzyskali kwalifikacje lub kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	12 927	2020	13 900	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(f)	148	38 664 106
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(f)	149	87 638 641
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(f)	150	2 577 607

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(f)	01	128 880 354

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(f)	33	128 880 354

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu realizowane będą następujące działania:

- a) usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych, w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść lub potwierdzić swoje kompetencje oraz/lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do ZRK), w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych – za pośrednictwem bazy usług rozwojowych (BUR),
- b) wsparcie dla osób o niskich umiejętnościach lub kompetencjach (w tym społecznych i cyfrowych) realizowane poza systemem BUR i PSF, umożliwiające wdrażanie ścieżek poprawy umiejętności,
- c) wsparcie dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść lub potwierdzić swoje kompetencje oraz/lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do ZRK) – w ramach instrumentów finansowych,
- d) wypracowanie mechanizmów wspierania i rozwoju zawodowego mieszkańców Pomorza w oparciu o przystosowany do potrzeb regionalnej gospodarki system kształcenia ustawicznego (w ramach przedsięwzięcia strategicznego Pomorski Broker Zawodowy – koordynowanego przez SWP, ukierunkowanego na ułatwienie mieszkańcom zdobywania kompetencji, podnoszenia i potwierdzania kwalifikacji oraz rozwijania umiejętności, zgodnie z posiadanymi predyspozycjami, pozwalających im podjąć zatrudnienie w branżach najbardziej istotnych i perspektywicznych dla gospodarki regionu),
- e) podnoszenie kompetencji kadr systemu ochrony zdrowia (w tym kadr systemu ochrony zdrowia z państw trzecich oraz personelu administracyjnego) w celu podniesienia jakości i efektywności opieki nad pacjentem, w szczególności w obszarze komunikacji interpersonalnej, znajomości systemów informatycznych, umiejętności organizacyjno-zarządczych (realizowane poza BUR i PSF),
- f) podnoszenie kompetencji kadr kultury i turystyki w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej i turystycznej, nawiązywania współpracy i partnerstw ponadinstytucjonalnych, efektywnego udostępniania potencjalnym odbiorcom produktów kultury adekwatnych do ich potrzeb oraz rozwoju społecznych funkcji kultury i turystyki wpływających na wzrost wiedzy oraz zmianę zachowań i postaw w obszarze kultury i tożsamości regionalnej (realizowane poza systemem BUR i PSF).

W obszarze kształcenia ustawicznego preferowane będą projekty:

- 1) ukierunkowane na rozwój i potwierdzanie kompetencji oraz nabywanie kwalifikacji dostosowanych do potrzeb Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP) oraz branż kluczowych mających istotne znaczenie dla rozwoju poszczególnych obszarów województwa, w tym w zakresie kluczowych technologii prorozwojowych,
- 2) ukierunkowane na rozwój i potwierdzanie kompetencji cyfrowych,
- 3) ukierunkowane na rozwój i potwierdzanie kompetencji oraz nabywanie kwalifikacji w sektorach związanych ze środowiskiem, klimatem, energią, gospodarką o obiegu zamkniętym oraz biogospodarką,

- 4) partnerskie, realizowane we współpracy instytucji rynku pracy z pracodawcami lub organizacjami pracodawców i/lub organizacjami pozarządowymi i/lub instytucjami edukacyjnymi (w tym szkołami wyższymi) i szkoleniowymi.

W obszarze wsparcia kadr systemu ochrony zdrowia preferowane będą projekty:

- 1) przyczyniające się do rozwoju kadr oraz wzmacniania kompetencji w ramach środowiskowych form opieki zdrowotnej,
- 2) wzmacniające znaczenie podstawowej i / lub ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Główne grupy docelowe

Osoby dorosłe, które chcą z własnej inicjatywy podnieść lub zmienić swoje kwalifikacje.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). Realizowane działania prowadzić będą do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia ustawicznego.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki (m.in. poprzez preferencję dla działań rozwijających kwalifikacje dostosowane do potrzeb ISP).

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu przewiduje się wykorzystanie zróżnicowanych form wsparcia w zależności od grupy docelowej. Zastosowanie będą mieć instrumenty:

- 1) finansowe (preferencyjny instrument dłużny) – dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść lub potwierdzić swoje kompetencje oraz nabyć kwalifikacje, bez ograniczeń co do przedmiotu i formy kształcenia;
- 2) o charakterze bezzwrotnym – w pozostałym zakresie, ze względu na wsparcie kadr niezbędnych dla funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, kadr kultury i turystyki oraz przedsięwzięcia skierowane do najtrudniejszych grup docelowych i wymagające istotnego efektu zachęty.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECO05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	osoby	11 500	20 300
4	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby		

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	30 537	2020	14 600	IZ FEP	
4	(g)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR06	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	osoby	25%	2019	5 000	ewaluacja	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(g)	151	50 343 888

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(g)	01	37 757 916
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(g)	03	12 585 972

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(g)	33	50 343 888

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

Planowane rodzaje działań

W obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, wspierane będą działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Uzupełniając w stosunku do ww. działań, realizowane będzie także wsparcie towarzyszące, niezbędne do aktywizacji osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, którym objęte zostaną rodziny ww. osób przy wykorzystaniu środowiskowych form aktywizacji społecznej, m.in. w ramach działań na rzecz rozwoju kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i udziału w kulturze. Interwencja ta będzie dotyczyć przede wszystkim dzieci i młodzieży (tzw. profilaktyka wykluczenia społecznego).

W ramach prowadzonej interwencji, wsparciem zostaną objęte w szczególności:

- osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie (interwencja – realizowana w szczególności w ramach WTZ, ZAZ, CIS, KIS – obejmie m.in. przygotowanie do aktywizacji społecznej poprzez diagnozowanie problemów ograniczających samodzielność, inicjowanie budowy kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji społecznej osoby z niepełnosprawnościami, organizację kursów, warsztatów i konsultacji indywidualnych dla osób z niepełnosprawnościami umożliwiającymi wzmocnienie kompetencji społecznych i zawodowych, przygotowanie osób z niepełnosprawnościami do czynności związanych z zadaniami wykonywanymi u pracodawcy na stanowisku pracy przy wsparciu trenera pracy oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego w ramach staży u pracodawców).
- kobiety (interwencja obejmie m.in. realizację kompleksowych rozwiązań w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej kobiet, w tym diagnozowanie problemów ograniczających aktywność zawodową oraz wzmocnienie kompetencji społecznych i zawodowych).
- seniorzy (interwencja obejmie m.in. rozwój oferty aktywności społecznej dla seniorów oraz promowanie zatrudniania osób starszych).

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie JST z instytucjami rynku pracy i/lub organizacjami pozarządowymi/podmiotami ekonomii społecznej/przedsiębiorstwami społecznymi,
- 2) realizowane w partnerstwie z pracodawcami lub organizacjami pracodawców,
- 3) prowadzące do zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej/przedsiębiorstwach społecznych,
- 4) wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat.

Przewiduje się m.in. realizację przedsięwzięć zintegrowanych – w tym zakresie działania w ramach aktywizacji społecznej i zawodowej będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w Celach 4 (iii) oraz 5 (i) współfinansowanych ze środków EFRR. Ponadto, w zakresie działań zintegrowanych z interwencją w Celu 5 (i), realizowane będą wyłącznie przedsięwzięcia na obszarach zdegradowanych w miastach, objętych programami rewitalizacji, uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia.

W obszarze ekonomii społecznej, interwencja koncentrować się będzie na realizacji usług na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej, głównie przy wykorzystaniu istniejącego potencjału ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Działalność ww. ośrodków obejmie przede wszystkim kompleksowe wsparcie istniejących podmiotów ekonomii społecznej służące ich profesjonalizacji, a także stymulowanie powstawania nowych podmiotów, m.in. poprzez:

- a) wspieranie tworzenia/utrzymania miejsc pracy,
- b) podnoszenie jakości oraz promocję produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej,
- c) stymulowanie współpracy pomiędzy biznesem a podmiotami ekonomii społecznej,
- d) wsparcie podmiotów ekonomii społecznej w zakresie korzystania z instrumentów finansowych skierowanych do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- e) wzmocnienie podmiotów ekonomii społecznej jako realizatora usług społecznych,
- f) doskonalenie kompetencji liderów podmiotów ekonomii społecznej,
- g) wsparcie działań edukacyjnych i promujących ekonomię społeczną w regionie.

Preferowane będą projekty partnerskie, realizowane we współpracy z IOB lub pracodawcami lub ich organizacjami.

Główne grupy docelowe

Osoby dotknięte/zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny (w szczególności osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie, kobiety i seniorzy), członkowie społeczności marginalizowanych (w tym Romowie), osoby biernie zawodowo, podmioty ekonomii społecznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze praw osób w podeszłym wieku (art. 25), integracji osób z niepełnosprawnościami (art. 26) oraz zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do wzrostu poziomu uczestnictwa seniorów w życiu społecznym i kulturalnym oraz podniesienia samodzielności i integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy i zintegrowany).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, preferowane będą projekty realizowane na obszarach ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin per capita, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W zakresie ekonomii społecznej interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie innych instrumentów terytorialnych – programów rewitalizacji.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezzwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby	1160	5 800
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty	160	630

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny lub wartość odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	2 241	2020	1 500	IZ FEP	
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	4 665	2020	3 300	IZ FEP	
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi	osoby	3 636	2020	2 500	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok referencyjny lub wartość odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu						
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECR05	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	osoby	33%	2018	3 200	Ewaluacja	
4	(h)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	sztuki	403	2020	570	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(h)	138	9 666 027
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(h)	153	22 554 061

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(h)	01	32 220 088

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(h)	17	10 000 000
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(h)	33	22 220 088

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(i) Wsparcie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów

Planowane rodzaje działań

W obszarze systemowej integracji imigrantów (w tym repatriantów) wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia realizowane przez JST wykorzystujące w pierwszej kolejności ogólnie dostępne instrumenty włączenia i aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, kulturalnej i zdrowotnej. Ww. przedsięwzięcia mogą obejmować również np.:

- a) pomoc psychologiczną, prawną, bytową, zdrowotną i tłumaczeniową dla imigrantów doświadczających wykluczenia,
- b) kursy języka polskiego,
- c) podnoszenie i potwierdzanie kompetencji oraz nabywanie kwalifikacji zawodowych i zdobywanie doświadczenia zawodowego,
- d) działania na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin imigrantów – integrujące z grupą rówieśniczą i społecznością lokalną oraz wspomagające edukację,
- e) szerokie upowszechnianie wśród imigrantów informacji o usługach publicznych i specjalistycznych,
- f) tworzenie miejsc tzw. bezpiecznego raportowania w przypadku doznania wszelkich form przemocy/wyzysku.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie JST z organizacjami pozarządowymi,
- 2) realizowane w partnerstwie JST z pracodawcami lub organizacjami pracodawców,
- 3) wykorzystujące animację środowiskową i wolontariat.

Ponadto, interwencja realizowana będzie także poprzez koordynowane przez SWP przedsięwzięcie obejmujące m.in. podwyższanie kompetencji pracowników instytucji publicznych oraz pracowników i wolontariuszy organizacji pozarządowych w zakresie integracji imigrantów, budowanie standardów obsługi imigrantów, działania sieciujące podmioty publiczne, pozarządowe i prywatne, wsparcie pracodawców, organizacji pracodawców oraz instytucji otoczenia biznesu w obszarze prawnych aspektów zatrudnienia migrantów, a także analizy, badania i monitoring sytuacji i liczby imigrantów w województwie.

Wszystkie ww. działania muszą być prowadzone w oparciu o kompleksową diagnozę potrzeb imigrantów i interesariuszy instytucjonalnych.

Główne grupy docelowe

Imigranci (w tym repatrianci) dotknięci/zagrożeni ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich rodziny oraz pracownicy instytucji publicznych, pracownicy i wolontariusze organizacji pozarządowych, pracodawcy oraz organizacje pracodawców i instytucje otoczenia biznesu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do zwiększenia dostępu imigrantów do szerokiej palety usług społecznych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności

społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy i zintegrowany).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezzwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(i)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie	osoby	1 200	1 800
4	(i)	EFS+	Słabiej rozwinięty	EECO18	Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym	podmioty		200

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(i)	EFS+	Słabiej rozwinięty	PLHILCR 01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	0			IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(i)	157	8 055 022

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(i)	01	8 055 022

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(i)	03	5 638 515
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(i)	33	2 416 507

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

Planowane rodzaje działań

W obszarze usług społecznych wspierane będą wyłącznie działania przyczyniające się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie, świadczenia ich w środowisku lokalnym oraz zapobiegania umieszczeniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego.

W szczególności, wspierana będzie deinstytucjonalizacja usług społecznych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, osób z niepełnosprawnościami, seniorów, dzieci i młodzieży objętych wsparciem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osób w kryzysie bezdomności oraz społeczności marginalizowanych.

W ramach planowanej interwencji, przewiduje się realizację spersonalizowanych środowiskowych usług społecznych, w szczególności:

- usługi asystenckie, opiekuńcze, specjalistyczne i inne wynikające z diagnozy grupy docelowej,
- oferta opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielnych (m.in. świadczących wsparcie na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych), obejmująca także wsparcie psychologiczne oraz podnoszenie kompetencji opiekunów,
- mieszkalnictwa wspomaganego (treningowego i wspieranego) oraz chronionego,

- d) oferta wsparcia dziennego dorosłych osób wymagających intensywnego wsparcia po zakończeniu obowiązku szkolnego: osób z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami psychicznymi oraz ze spectrum autyzmu,
- e) rodzinne formy pieczy zastępczej (w tym upowszechnianie zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka) oraz formy specjalistycznego wsparcia rodzin zastępczych i adopcyjnych,
- f) usługi dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w różnych formach pieczy zastępczej lub w rodzinach doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, w tym działania z zakresu rehabilitacji i profilaktyki zdrowia psychicznego,
- g) formy specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy (w tym np. poradnictwo psychologiczne, prawne, psychiatryczne, socjalne, bezpieczne schronienie, grupy wsparcia, grupy samopomocowe),
- h) usługi na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych,
- i) oferta wsparcia dziennego seniorów,
- j) oferta wsparcia dziennego dzieci i młodzieży doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności poprzez takie usługi jak: placówki wsparcia dziennego, streetworking i inne,
- k) wsparcie preadopcyjne (np. diagnostyczne, szkoleniowe, doradcze) i postadopcyjne (np. diagnostyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne i psychologiczne).

W ramach powyższej interwencji, wspierany będzie rozwój Centrów Usług Społecznych jako formuły realizacyjnej ww. wsparcia.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie organizacji pozarządowych z instytucjami integracji i pomocy społecznej,
- 2) realizowane przez Centra Usług Społecznych lub prowadzące do powstania tego typu centrów,
- 3) wzmacniające potencjał organizacji pozarządowych/podmiotów ekonomii społecznej/przedsiębiorstw społecznych jako realizatorów usług społecznych,
- 4) wykorzystujące animację środowiskową, kręgi wsparcia i wolontariat.

Przewiduje się m.in. realizację przedsięwzięć zintegrowanych – w tym zakresie działania w obszarze usług społecznych będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w Celach 4 (iii) oraz 5 (i) współfinansowanych ze środków EFRR. Ponadto, w zakresie działań zintegrowanych z interwencją w Celu 5 (i), realizowane będą wyłącznie przedsięwzięcia na obszarach zdegradowanych w miastach, objętych programami rewitalizacji, uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia.

W ramach interwencji na rzecz usług społecznych przewiduje się również realizację działań koordynowanych przez SWP, tj.:

- a) przedsięwzięcie strategiczne wynikające z RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Zintegrowany rozwój infrastruktury i usług społecznych w województwie pomorskim”, obejmujące m.in. rozwój usług świadczonych w środowisku lokalnym w zakresie wsparcia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób długotrwale i ciężko chorych, osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz dzieci i młodzieży

objętych wsparciem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jak również osób w kryzysie bezdomności i osób w kryzysie psychicznym.

- b) przedsięwzięcie strategiczne wynikające z RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Systemowe wsparcie polityki na rzecz włączenia społecznego”, obejmujące m.in. szkolenia dla pracowników systemu pomocy społecznej oraz kadry realizującej działania w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym dla NGO.

W obszarze usług zdrowotnych wspierane będą działania mające na celu upowszechnianie deinstytucjonalizacji, koordynacji i personalizacji świadczeń zdrowotnych, co przełoży się na zmniejszenie dysproporcji w dostępie do nich oraz poprawę jakości leczenia i życia, w tym osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podejmowana interwencja dotyczyć będzie zapewnienia wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w tym dla dzieci i młodzieży, seniorów, osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dzieci i młodzież), w zgodzie z ideą deinstytucjonalizacji.

W ramach planowanej interwencji, przewiduje się, w szczególności:

- a) realizację spersonalizowanych usług zdrowotnych, w tym w ramach wsparcia środowiskowej opieki zdrowotnej, przede wszystkim dla seniorów, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, osób z chorobami przewlekłymi, w tym z zaburzeniami psychicznymi (w tym dzieci i młodzież),
- b) rozwój opieki długoterminowej, zarówno w warunkach stacjonarnych, jak i domowych,
- c) upowszechnianie opieki koordynowanej,
- d) realizację regionalnych programów polityki zdrowotnej koordynowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego dotyczących profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, kierowanych do grup docelowych innych niż regionalne programy polityki zdrowotnej w celu (4) d, w szczególności do dzieci i młodzieży oraz seniorów,
- e) wdrażanie standardów dostępności w podmiotach leczniczych,
- f) wykorzystanie i upowszechnianie rozwiązań telemedycznych.

Upowszechnianie opieki koordynowanej, rozumianej jako zachowanie ciągłości opieki nad pacjentem (począwszy od profilaktyki chorób, leczenie po rehabilitację) odbywać się będzie przy współdziałaniu systemu opieki zdrowotnej (na wszystkich szczeblach udzielania świadczeń) z systemem usług społecznych.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez SWP, wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Jakość i bezpieczeństwo w podmiotach leczniczych”, w zakresie wdrożenia standardów dostępności w podmiotach leczniczych, dla których podmiotem tworzącym lub właścicielem jest Województwo Pomorskie.

Preferowane będą projekty:

- 1) wieloletnie i wielosektorowe,
- 2) zwiększające dostępność do świadczeń,
- 3) wykorzystujące nowoczesne rozwiązania i narzędzia technologiczne, w tym telemedyczne,
- 4) przyczyniające się do wzrostu znaczenia podstawowej i/lub ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,

- 5) partnerskie, realizowane we współpracy podmiotów świadczących usługi zdrowotne z organizacjami pozarządowymi i/lub instytucjami integracji i pomocy społecznej,
- 6) wykorzystujące aktywizację środowiskową i wolontariat.

Przewiduje się m.in. realizację przedsięwzięć zintegrowanych – w tym zakresie działania w obszarze usług zdrowotnych będą bezpośrednio powiązane i będą mieć nadrzędny charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w Celu 5 (i) współfinansowanym ze środków EFRR. W tym zakresie realizowane będą wyłącznie przedsięwzięcia na obszarach zdegradowanych w miastach, objętych programami rewitalizacji, uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia.

Główne grupy docelowe

W zakresie usług społecznych: osoby dotknięte/zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny, w szczególności osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielne i ich opiekunowie, pracownicy systemu pomocy społecznej oraz kadra realizująca działania w obszarze usług społecznych, w tym dla NGO.

W zakresie usług zdrowotnych: mieszkańcy województwa, w tym osoby dotknięte/zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich rodziny oraz opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielnym.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielnym.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy, zintegrowany i zdeinstytucjonalizowany).

W obszarze równości mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W zakresie usług społecznych, preferowane będą projekty realizowane na obszarach ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin per capita, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W zakresie usług zdrowotnych interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, instrumentu terytorialnego ZIT (dedykowanego w tym zakresie wyłącznie miejskiemu obszarowi funkcjonalnemu ośrodka wojewódzkiego) oraz innych instrumentów terytorialnych – programów rewitalizacji.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu co do zasady nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wsparcie w obszarze zarówno usług społecznych, jak i zdrowotnych ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej.

Świadczenie wybranych usług, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych czy usług opieki wytchnieniowej i długoterminowej, niesie ze sobą potencjał do generowania przychodów, jednakże z uwagi na początkowy etap deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie oraz ukierunkowanie na upowszechnianie opieki koordynowanej, zasadne jest zastosowanie zachęt w postaci wsparcia bezzwrotnego.

W pozostałym zakresie, wsparcie ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów ani bezpośrednich oszczędności.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCO 02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	2900	14 700
4	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKC O01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	2 500	13 500
4	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLDKC O02	Liczba wdrożonych programów polityki zdrowotnej	sztuki	0	1

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	k	EFS+	Słabiej rozwinięte	PLKCR 02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki	473	2020	2 800	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	158	80 550 221

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	01	80 550 221

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	03	12 000 000
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	12	10 000 000
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	17	10 000 000
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(k)	33	48 550 221

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(I) Wsparcie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

Planowane rodzaje działań

W ramach realizacji celu prowadzone będą działania służące budowaniu zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych dotyczące wdrożenia mechanizmów kompleksowego wsparcia aktywności obywatelskiej poprzez tworzenie trwałych platform współpracy organizacji pozarządowych z przedsiębiorcami i sektorem publicznym służących wsparciu oddolnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych oraz budowania tożsamości lokalnej i regionalnej. Ponadto, realizowane będą inicjatywy służące podnoszeniu wiedzy i świadomości wszystkich mieszkańców województwa (w szczególności osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci) w obszarze aktywności obywatelskiej i równego traktowania.

Interwencja w ramach Celu koordynowana będzie przez SWP we współpracy z partnerami, w szczególności z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej/przedsiębiorstwami społecznymi, JST oraz pracodawcami lub ich organizacjami.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy województwa, w szczególności osoby dotknięte/zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, partnerzy społeczni.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców regionu, a także wzmocnienia potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą wspierania

postaw obywatelskich (m.in. poprzez wspieranie wysokiej aktywności i samoorganizacji mieszkańców oraz dzięki kształtowaniu i umacnianiu postaw społecznych i obywatelskich).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W ramach Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności. Wsparcie w formie bezzwrotnej zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4	(I)	EFS+	Słabiej rozwinięty	specyficzny	Liczba wspartych podmiotów w zakresie budowania zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego	podmioty	0	5

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
4	(I)	EFS+	Słabiej rozwinięty	specyficzny	Liczba inicjatyw służących wsparciu aktywności obywatelskiej realizowanych przez partnerów społecznych i organizacje społeczeństwa obywatelskiego	Sztuki	0	2021	50	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(I)	163	4 027 512

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(I)	01	4 027 512

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
4	EFS+	słabiej rozwinięty	(I)	33	4 027 512

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.5 Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (CP 4 EFRR)

- ☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- ☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego, realizowana w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Kształtowanie sieci szkół zawodowych na Pomorzu (etap II)”. Zakres prowadzonych w ramach niniejszego Celu działań obejmie m.in. rozwój infrastruktury szkół i placówek kształcących w branżach kluczowych dla gospodarki regionu (w tym związanych z ISP), doposażenie pracowni kształcenia zawodowego oraz wyposażenie szkół i placówek w narzędzia i technologie umożliwiające zdalne kształcenie oraz szkolenia z obsługi ww. narzędzi. Wszystkie powyższe działania realizowane będą we współpracy z pracodawcami lub ich organizacjami.

W obszarze rozwoju edukacji włączającej, interwencja będzie realizowana w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie edukacji i kapitału społecznego pn. „Pomorskie wsparcie edukacji włączającej”. Zakres prowadzonych w ramach niniejszego Celu działań obejmie m.in. wyposażenie, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół i placówek specjalnych w narzędzia diagnostyczne i narzędzia wspierające prowadzenie zróżnicowanych form strategii edukacyjno-terapeutycznych, jak również dostosowanie infrastruktury oraz wyposażenia poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół i placówek specjalnych do potrzeb uczniów.

W ramach realizacji Celu przewiduje się także działania na rzecz upowszechniania edukacji przedszkolnej, obejmujące rozwój infrastruktury oraz poprawę wyposażenia dydaktycznego placówek przedszkolnych. Działania w tym zakresie skierowane zostaną jedynie do JST cechujących się szczególnie niskim odsetkiem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w relacji do średniej wojewódzkiej. Realizowane będą wyłącznie projekty zawierające kompleksową diagnozę edukacji przedszkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem analizy bieżących i prognozowanych potrzeb w zakresie dostępności miejsc edukacji przedszkolnej.

W ramach wszystkich ww. form interwencji możliwe będzie realizowanie działań służących likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o uniwersalne projektowanie lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia.

Przewiduje się realizację przedsięwzięć zintegrowanych – powyższe działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celu 4 (f) współfinansowanym ze środków EFS+.

Główne grupy docelowe

Dzieci biorące udział w edukacji przedszkolnej, uczniowie szkół i placówek podstawowych i ponadpodstawowych, nauczyciele, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, psychologowie i pedagodzy szkolni, rodzice/opiekunowie prawni, pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze prawa do nauki (art. 14). Realizowane działania prowadzić będą do zapewnienia wysokiej jakości edukacji na poziomie przedszkolnym, podstawowym i średnim, w tym także szerokiego dostępu do efektywnego kształcenia zawodowego.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności: zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dostosowanie interwencji do potrzeb poszczególnych grup docelowych, w szczególności dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci imigrantów) oraz zasadą koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki (w szczególności w ramach interwencji na rzecz szkolnictwa zawodowego).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W zakresie rozwoju edukacji przedszkolnej realizowane będą projekty na obszarach o szczególnie niskim odsetku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w relacji do średniej wojewódzkiej.

W pozostałych zakresach: obszar całego województwa.

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się zastosowania instrumentów terytorialnych.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Działania dotyczące rozwoju edukacji włączającej mają charakter wyłącznie niekomercyjny.

W obszarze rozwoju szkolnictwa zawodowego podmiotów potencjalnie objętych wsparciem jest zbyt mało, by uzasadnione było stworzenie odrębnego instrumentu wsparcia. Udział pracodawców w projektach dotyczących szkolnictwa zawodowego nie jest możliwy bez znaczącej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO067	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	0	1 318
5	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO125	Liczba wspartych szkół	sztuka	0	60

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR071	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy / rok	15 600	2021	15 740	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	121	10 114 028
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	122	9 632 407
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	124	20 000 000

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(ii)	01	39 746 435

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	rozwinięty	(ii)	33	39 746 435

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(iii) Wsparcie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja w obszarze infrastruktury społecznej, realizowana w szczególności w ramach koordynowanego przez SWP przedsięwzięcia strategicznego zdefiniowanego w RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Zintegrowany rozwój infrastruktury i usług społecznych w województwie pomorskim”.

Wspierane będą wyłącznie działania przyczyniające się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie, świadczenia ich w środowisku lokalnym oraz zapobiegania umieszczeniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego.

Zakres prowadzonych w ramach niniejszego Celu działań obejmie m.in. rozwój infrastruktury:

- a) służącej realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, asystenckich, specjalistycznych i innych wynikających z diagnozy grupy docelowej, w szczególności skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych lub seniorów,
- b) służącej wsparciu osób z niepełnosprawnościami, np. domów samopomocy, WTZ, ZAZ, CIS i KIS,
- c) mieszkalnictwa wspomaganego (treningowego i wspieranego) oraz chronionego,
- d) służącej interwencji kryzysowej,
- e) na rzecz osób w kryzysie bezdomności,
- f) służącej wsparciu dziennemu dzieci i młodzieży oraz seniorów.

Uzupełniając, wsparcie obejmie również poprawę warunków w istniejących obiektach infrastruktury społecznej (np. poprzez dostosowanie do standardów takich obiektów jak placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna), pod warunkiem rozpoczęcia procesu deinstytucjonalizacji w ww. placówkach.

W ramach wszystkich ww. form interwencji możliwe będzie realizowanie działań służących likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o uniwersalne projektowanie lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia.

W ramach powyższej interwencji, wspierany będzie rozwój Centrów Usług Społecznych jako preferowanej formuły realizacyjnej ww. wsparcia.

Preferowane będą projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie organizacji pozarządowych z instytucjami integracji i pomocy społecznej,
- 2) realizowane przez Centra Usług Społecznych lub prowadzące do powstania tego typu centrów,
- 3) wykorzystujące potencjał organizacji pozarządowych/podmiotów ekonomii społecznej/przedsiębiorstw społecznych jako realizatorów usług społecznych oraz jednocześnie przyczyniające się do wzmocnienia infrastrukturalnego i ekonomicznego ww. podmiotów.

Przewiduje się realizację przedsięwzięć zintegrowanych – powyższe działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 (h) oraz 4 (k) współfinansowanych ze środków EFS+.

Główne grupy docelowe

Osoby dotknięte/zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny, w szczególności osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielne i ich opiekunowie.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu/niesamodzielnych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy, zintegrowany i zdeinstytucjonalizowany).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Preferowane będą projekty realizowane na obszarach ponadprzeciętnego poziomu wykluczenia społecznego, tj. charakteryzujących się niekorzystnymi wskaźnikami w zakresie dochodów własnych gmin per capita, odsetka bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym oraz odsetka gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, instrumentu terytorialnego ZIT (dedykowanego w tym zakresie wyłącznie miejskiemu obszarowi funkcjonalnemu ośrodka wojewódzkiego) oraz innych instrumentów terytorialnych – programów rewitalizacji (w tym zakresie interwencja w ramach Celu ma charakter wspomagający dla działań prowadzonych w Celu 5 (i)).

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Rozwój infrastruktury społecznej jest kluczowy dla stworzenia możliwości świadczenia usług społecznych w środowisku lokalnym. Jedynie w przypadku niektórych usług (usługi opiekuńcze czy opieka długoterminowa), przedsięwzięcia infrastrukturalne posiadają potencjał do generowania przychodów, przy czym efekt ten będzie znacznie odroczony w czasie. Wsparcie w tym obszarze, ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO070	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania)	użytkownicy / rok	0	1 540

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR074	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej	użytkownicy / rok		2020			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(iii)	127	55 000 000

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(iii)	01	55 000 000

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(iii)	03	24 000 000
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(iii)	12	5 000 000
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(iii)	17	10 000 000
5	EFRR	rozwinięty	(iii)	33	16 000 000

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu wspierane będą działania na rzecz dostosowania zasobów organizacyjnych systemu ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb i populacyjnych wyzwań zdrowotnych oraz poprawy dostępności do skutecznych i efektywnych kosztowo metod profilaktyki, diagnostyki i terapii zgodnie z postępem wiedzy medycznej i uwzględnieniem osiągnięć nowoczesnych technologii, a także – jako element kompleksowych projektów – rozwój obszaru e-zdrowia (w tym telemedycyny i teleopieki).

Zakres realizowanych zadań obejmie w szczególności:

- a) rozwój i dostosowanie regionalnej bazy szpitalnej, w szczególności w zakresie alergologii, chorób zakaźnych, anestezjologii i intensywnej terapii, ginekologii, położnictwa i neonatologii oraz geriatry, a także inwestycje w infrastrukturę zdrowotną w ramach centrów zdrowotnych zapewniających kompleksową opiekę dla pacjentów w różnych grupach wiekowych oraz jednostkach chorobowych, m.in. takich jak: centrum pediatriczne, centrum chorób serca i naczyń, centrum onkologii, centrum narządu ruchu, centrum okulistyki, centrum chorób płuc, centrum urologii i andrologii, centrum leczenia mózgu,
- b) wsparcie infrastruktury ambulatoryjnej opieki specjalistycznej poprzez rozszerzenie działalności istniejących oraz tworzenie nowych poradni i innych struktur ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym tworzenie i rozwijanie centrów zdrowotnych zapewniających kompleksową opiekę dla pacjentów w różnych grupach wiekowych oraz jednostkach chorobowych, w szczególności w zakresie chorób metabolicznych oraz leczenia bólu,
- c) wsparcie infrastruktury podstawowej opieki zdrowotnej,
- d) tworzenie nowych i rozwijanie istniejących placówek wsparcia środowiskowej opieki zdrowotnej (przede wszystkim dla seniorów, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami, chorobami przewlekłymi, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz niesamodzielnych) w zakresie inwestycyjnym, w tym m.in. centra zdrowia psychicznego i hostele,
- e) rozszerzenie działalności rehabilitacji dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży w zakresie infrastruktury, w tym z wykorzystaniem i wzmocnieniem potencjału lecznictwa uzdrowiskowego,
- f) wsparcie zakładów opieki długoterminowej (w tym opieka paliatywna i hospicyjna) pod warunkiem rozpoczęcia procesu deinstytucjonalizacji w ww. placówkach,
- g) zakup sprzętu medycznego i aparatury medycznej,
- h) działania umożliwiające szybki i bezpieczny dostęp do opieki zdrowotnej na wypadek sytuacji kryzysowych w ochronie zdrowia, w szczególności reorganizacja, m.in. oddziałów chorób zakaźnych i innych komórek organizacyjnych zabezpieczających leczenie chorych,
- i) jako element kompleksowych projektów inwestycyjnych w podmiotach leczniczych przewiduje się także możliwość realizacji działań z zakresu e-zdrowia (z zachowaniem standardów krajowych) oraz systemowych rozwiązań z zakresu telemedycyny i teleopieki (w tym narzędzia wspierające opiekę koordynowaną), e-opieki, a także zastosowanie sztucznej inteligencji i big data w ochronie zdrowia.

W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez SWP, wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Jakość i bezpieczeństwo w podmiotach leczniczych”, w zakresie wdrożenia, monitorowania i rozszerzania wieloletniego planu działań w zakresie doskonalenia jakości rzeczywistej usług zdrowotnych poprzez Program doskonalenia jakości w jednostkach wykonujących działalność leczniczą, dla których podmiotem tworzącym lub właścicielem jest Województwo Pomorskie.

Preferowane będą projekty:

- 1) dające możliwość podwyższenia stopnia referencyjności podmiotu leczniczego,
- 2) przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych,
- 3) wykorzystujące nowoczesne technologie medyczne,
- 4) przyczyniające się do wzrostu znaczenia podstawowej i/lub ambulatoryjnej opieki zdrowotnej,
- 5) uwzględniające środowiskowe formy opieki,
- 6) wykorzystujące wolontariat.

Powyższe działania przyczynią się do udoskonalenia ośrodków świadczących wysokiej jakości usługi zdrowotne w zakresie leczenia podstawowego, ambulatoryjnego i specjalistycznego, dążących do zapewniania szerokiego spektrum usług e-zdrowia.

Co do zasady, wszystkie projekty powinny uwzględniać wzmocnienie koordynacji pomiędzy różnymi poziomami opieki zdrowotnej, w tym zwiększenie zaangażowania podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej.

Realizowane będą wyłącznie przedsięwzięcia wynikające z określonych w regionie deficytów i potrzeb zidentyfikowanych na podstawie analizy sytuacji demograficznej i epidemiologicznej, a także faktycznego zapotrzebowania oraz dostępności infrastruktury ochrony zdrowia. Realizowane będą wyłącznie projekty zgodne z Mapą Potrzeb Zdrowotnych.

Finansowane będą wyłącznie projekty zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań) akceptowanym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji EFSI w sektorze zdrowia.

Realizowane będą wyłącznie projekty uzasadnione z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) oraz zwiększenia dostępu do świadczeń zdrowotnych. Wszystkie projekty będą uwzględniać konieczność dostosowania placówki do obowiązujących przepisów prawa lub spełnienia bądź przewyższenia wymogów płatnika w zakresie udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych w ramach publicznego systemu ubezpieczeń zdrowotnych, a także wykorzystywać nowoczesne dostępne techniki i technologie.

Wszystkie podmioty lecznicze ubiegające się o wsparcie muszą funkcjonować w publicznym systemie ubezpieczeń zdrowotnych.

Przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury ochrony zdrowia przewidziane do realizacji w ramach Celu szczegółowego zostaną objęte wsparciem w ramach Programu pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii o celowości inwestycji (OCI) w ramach systemu Instrumentu Oceny Wniosków Inwestycyjnych w Sektorze Zdrowia (IOWISZ).

Przedsięwzięcia z zakresu e-zdrowia i telemedycyny przewidziane do realizacji jako element projektów kompleksowych mogą zostać objęte wsparciem, o ile wnioskodawca dysponuje ważną pozytywną opinią ministra właściwego ds. zdrowia w zakresie zgodności projektu z dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze zdrowia cyfrowego oraz jego komplementarności i

interoperacyjności z rozwiązaniami w zakresie e-zdrowia obowiązującymi na dzień złożenia wniosku o wydanie opinii.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy, w tym w szczególności mieszkańcy obszarów o niezadowalającej dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych, kadra podmiotów świadczących usługi zdrowotne.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze wszelkiej niedyskryminacji (art. 21), równości kobiet i mężczyzn (art. 23), integracji osób niepełnosprawnych (art. 26), ochrony zdrowia (art. 35), dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (art. 36). Realizowane działania prowadzić będą do wzmacniania dostępu do systemu ochrony zdrowotnej mieszkańców obszarów o niezadowalającej dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej.

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Interwencja będzie prowadzona na terenie całego województwa.

W zakresie przedsięwzięcia strategicznego pn. Jakość i bezpieczeństwo w podmiotach leczniczych preferowane będą projekty realizowane w Gdańsku, Sopocie, Gdyni, Wejherowie, Kościerzynie, Dzierżaninie, Słupsku, Prabutach, Starogardzie Gdańskim, Smażynie, Ustce, Zapowiedniku.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(v)	EFRR	Stabiej rozwinięty	RCO069	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby / rok	0	273 700
5	(v)	EFRR	Stabiej rozwinięty	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	0	17

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	(v)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR073	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy / rok	138 600	2020	186 100	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	128	33 498 649
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	129	18 933 307
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	131	6 311 103

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	01	58 743 059

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(v)	03	22 771 012
5	EFRR5	słabiej rozwinięty	(v)	33	35 972 047

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Planowane rodzaje działań

Wszystkie działania realizowane w ramach Celu przyczyniać się będą do wzmacniania roli kultury i zrównoważonej turystyki w procesie zwiększania spójności społecznej województwa.

W obszarze infrastruktury kultury, realizowane będą działania dotyczące:

- a) rozwoju infrastruktury kultury, w szczególności służącej integracji lokalnych społeczności (w tym imigrantów), z uwzględnieniem – w ramach szerszych projektów – kwestii wzmacniania roli nowych technologii w budowaniu oferty instytucji kultury, zapewnienia dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami oraz edukacji kulturalnej,
- b) przeciwdziałania procesowi degradacji zabytków oraz poprawy stanu zachowania obiektów i obszarów zabytkowych w powiązaniu z celami gospodarczym i społecznymi,
- c) przywracania wartości obiektom i zespołom zabytkowym oraz przestrzeniom zabytkowym i skupionym wokół obiektów/zespołów zabytkowych, m.in. poprzez nadanie im nowych funkcji lub rozwój funkcji dotychczasowych służących celom społecznym, kulturalnym i turystycznym,
- d) estetyzacji i podkreślenia walorów kulturowych przestrzeni publicznych w ramach układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych do rejestru zabytków, w szczególności w celu aktywizacji społecznej i obywatelskiej, jak również w celu promowania dobrych praktyk nawiązujących do koncepcji Nowego Europejskiego Bauhausu.

W ramach wszystkich ww. form interwencji możliwe będzie realizowanie działań służących likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o projektowanie uniwersalne lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia. Przewiduje się także realizację koordynowanych przez SWP programów skierowanych do wszystkich mieszkańców województwa, wpływających na wzrost wiedzy oraz zmianę zachowań i postaw w obszarze kultury i tożsamości regionalnej.

W obszarze infrastruktury turystyki realizowane będą przedsięwzięcia dotyczące:

- a) tworzenia i rozwoju turystycznych szlaków tematycznych, służących w szczególności aktywizacji społecznej,
- b) tworzenia i rozwoju produktów turystycznych w ramach zintegrowanej oferty turystyczno-kulturalno-zdrowotnej (w tym m.in. uzdrowiskowej, medycznej, kulinarnej stanowiącej część dziedzictwa kulturowego regionu), dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- c) rozwoju infrastruktury szlaków turystyki aktywnej (w tym rowerowej, wodnej, szlaków konnych),
- d) wsparcia rozwoju turystyki biznesowej.

Preferowane będą projekty:

- 1) ograniczające negatywny wpływ turystyki na środowisko naturalne,
- 2) dotyczące zintegrowanych produktów i usług turystycznych, wykorzystujących efekt współpracy i synergii w ramach współpracy międzysektorowej (m.in. w obszarze kultury, nauki, edukacji, integracji społecznej, rozrywki).

W obszarze infrastruktury turystyki działania realizowane będą w ramach koordynowanych przez SWP wybranych przedsięwzięć strategicznych zdefiniowanych w RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego tj. przedsięwzięcia:

- 1) pn. „Pomorskie Trasy Rowerowe – etap 2”, dotyczącego tras rowerowych o znaczeniu międzynarodowym Euro Velo (9/WTR, 10/13), w tym: modernizacja istniejących odcinków tras rowerowych i ciągów transportowych, budowa nowych odcinków tras rowerowych (i uzupełnienie brakujących odcinków), miejsca postojowe, oznakowanie,
- 2) pn. „Pomorskie Trasy Rowerowe – etap 3 – Trasa Subregionalna”, dotyczącego budowy nowej trasy rowerowej o znaczeniu międzynarodowym (Euro Velo 20) obejmującej budowę nowych

odcinków dróg rowerowych oraz modernizację istniejących odcinków tras rowerowych i ciągów transportowych, budowa / odbudowa / modernizacja kładek i mostów, miejsca postojowe, oznakowanie,

- 3) pn. „Pomorskie Szlaki Kajakowe. Etap II”, w tym m.in.: budowa i przebudowa pomostów, portów i przystani żeglarskich i kajakowych, poprawa dostępności do obiektów infrastruktury turystyki wodnej (przebudowa niskich mostów, linii energetycznych, torów wodnych, przenosek), oznakowanie, poprawa bezpieczeństwa, zakup wyposażenia i sprzętu dla edukacji żeglarskiej, utworzenie systemu zarządzania marinami,
- 4) pn. „Rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej, Zatoki Gdańskiej i Morza Bałtyckiego” dotyczącego turystyki żeglarskiej morskiej, w tym: budowa i przebudowa pomostów, portów i przystani żeglarskich, poprawa dostępności do portów i przystani żeglarskich, oznakowanie, poprawa bezpieczeństwa, zakup wyposażenia i sprzętu dla edukacji żeglarskiej, utworzenie systemu zarządzania marinami,
- 5) pn. „Pomorska Turystyka Konna”, dotyczącego rozwoju szlaków konnych, w oparciu o istniejące stadniny i ośrodki jeździeckie, w tym niezbędnej infrastruktury turystycznej oraz systemu oznakowania,
- 6) pn. „Pomorskie Kąpieliska”, dotyczącego bezpiecznych miejsc kąpielowych: budowa i rozbudowa infrastruktury kąpielisk (w tym poprawa dostępności dla osób o specjalnych potrzebach komunikacyjnych), zagospodarowanie plaż, montaż pomostów, budowa magazynów sprzętu wodnego i sanitariatów, poprawa bezpieczeństwa (w tym stanowiska ratowników),
- 7) pn. „Pomorska Strefa Uzdrowiskowa” w zakresie dotyczącym turystyki uzdrowiskowej, kreowania warunków do rozwoju elementów nowoczesnej infrastruktury uzdrowiskowej i czasu wolnego, w tym: tężnie, grzybki inhalacyjne, baseny solankowe, pawilony rekreacyjne, inne obiekty małej infrastruktury.

W ramach wszystkich ww. form interwencji możliwe będzie realizowanie działań służących likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o projektowanie uniwersalne lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia. Realizacja powyższych przedsięwzięć strategicznych będzie mieć bezpośrednie przełożenie na wzrost poziomu aktywizacji społecznej, przyczyni się także do rozwoju gospodarczego (np. w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy).

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy województwa pomorskiego, turyści.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze poszanowania różnorodności kulturowej (art. 22). Realizowane działania prowadzić będą do wzmocnienia roli kultury i turystyki jako obszarów stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy i zintegrowany) oraz zasadą wspierania postaw obywatelskich (głównie poprzez tworzenie warunków infrastrukturalnych dla wysokiej aktywności i samoorganizacji

mieszkańców oraz kształtowania i umacniania postaw społecznych, obywatelskich, edukacyjnych, kulturalnych i prozdrowotnych).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczegółne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

W zakresie przywracania wartości obiektom i zespołom zabytkowym oraz przestrzeniom zabytkowym i skupionym wokół obiektów/zespołów zabytkowych, preferowane będą projekty realizowane na obszarach koncentracji charakterystycznych dla regionu elementów dziedzictwa kulturowego.

W zakresie infrastruktury turystyki, preferowane będą projekty realizowane na obszarach:

- o wysokim potencjale turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- strefy obszarów jezior, rzek, pasa nadbrzeżnego i obszaru Dłty Wisły.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Wsparcie w obszarze kultury ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują bezpośrednich oszczędności, a strumień przychodów (których źródłem mogą być opłaty pobierane od odbiorców usług świadczonych z wykorzystaniem finansowanej infrastruktury) jest zbyt mały, aby zapewnić rentowność takich przedsięwzięć. Stąd, wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

W obszarze turystyki wsparcie ukierunkowane jest na rozwój strategicznej infrastruktury turystycznej o charakterze publicznym i otwartym, która stworzy podstawy do zaangażowania sfery prywatnej w przyszłości. Dlatego również w tym zakresie planuje się wsparcie bezzwrotne.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO077	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	3	85
5	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO135	Długość wspartych szlaków turystycznych	km	0	325

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
5	(vi)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCR077	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i	odwiedzający / rok	175 000	2020	365 000	IZ FEP	

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
					turystyczne objęte wsparciem						

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	165	61 135 797
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	166	25 220 431

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	01	86 356 228

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	12	10 000 000
5	EFRR	słabiej rozwinięty	(vi)	33	76 356 228

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.6 Pomorze bliżej obywateli (CP 5)

- ☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
- ☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS
- ☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i FS

(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Planowane rodzaje działań

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz rewitalizacji zdegradowanych obszarów w miastach poprzez kompleksowe, skoncentrowane terytorialnie działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki, realizowane na podstawie obowiązujących programów rewitalizacji, powiązane z lokalnymi politykami społecznymi – służące wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Interwencja obejmie m. in.:

- a) rozwój lokalnej infrastruktury służącej realizacji celów społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych, w szczególności powiązanej z działaniami na rzecz rozwoju usług społecznych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej,
- b) przywracanie lub nadawanie funkcji społecznym przestrzeniom publicznym (w tym terenom zielonym) poprzez podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego,
- c) dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych,
- d) działania aktywizujące lokalną społeczność, w szczególności dotyczące kształtowania postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne, także w ramach domów/klubów sąsiedzkich.

Wsparcie może być udzielone na jedynie część działań z ww. katalogu, ale pod warunkiem, iż stanowią one uzupełnienie/kontynuację już zrealizowanych przedsięwzięć na danym obszarze (niezależnie od źródła ich finansowania), a zakres interwencji wynikać będzie z przeprowadzonej diagnozy obszaru zdegradowanego.

W ramach wszystkich interwencji możliwe będzie również realizowanie działań służących likwidacji barier architektonicznych oraz poprawie dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, w szczególności w oparciu o projektowanie uniwersalne lub zastosowanie racjonalnego usprawnienia.

Ponadto, w ramach prowadzonej interwencji należy szczególnie zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni. Mając na uwadze potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, należy dążyć również do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikanie tworzenia powierzchni uszczelnionych.

Przewiduje się realizację przedsięwzięć zintegrowanych – powyższe działania będą bezpośrednio powiązane i będą mieć uzupełniający charakter w stosunku do interwencji prowadzonej w ww. zakresie w Celach 4 (h) i 4 (k) współfinansowanych ze środków EFS+. Ponadto, komplementarna interwencja wspomagająca powyższe działania prowadzona będzie w ramach Celów 2 (i) oraz 4 (iii).

Dofinansowane będą wyłącznie przedsięwzięcia:

- a) uzgodnione pomiędzy IZ a miastami uprawnionymi do wsparcia,
- b) partnerskie – partnerami w przedsięwzięciach koordynowanych przez jednostki samorządu terytorialnego będą m.in. organizacje pozarządowe, instytucje pomocy i integracji społecznej, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, kluby sportowe, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego oraz inne podmioty, których udział jest istotny dla realizacji lub osiągnięcia celów projektu. W przypadku współpracy z organizacjami pozarządowymi (pożytku publicznego), dopuszcza się także formułę zlecania zadań publicznych.
- c) uwzględniające zasady projektowania uniwersalnego,
- d) uwzględniające wymogi kształtowania ładu przestrzennego, korzystające z zasad zagospodarowania przestrzennego zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym

Wstępnie nie zidentyfikowano przedsięwzięć strategicznych.

Główne grupy docelowe

Mieszkańcy zdegradowanych obszarów w miastach.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia ogólnego, realizacja Celu przyczyni się do spełnienia postanowień Karty Praw Podstawowych UE – w szczególności w obszarze zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34). Realizowane działania prowadzić będą do rozwoju usług społecznych i zdrowotnych, a także przyjaznych przestrzeni publicznych, z poszanowaniem potrzeb osób z grup defaworyzowanych.

W powiązaniu z treścią artykułów zawartych w Karcie, działania w ramach Celu prowadzone będą zgodnie z zasadami horyzontalnymi wynikającymi z SRWP 2030, w szczególności zasadą spójności społecznej (przede wszystkim poprzez dopasowanie interwencji do potrzeb odbiorców i świadczenie wsparcia w sposób kompleksowy, zintegrowany i zdeinstytucjonalizowany), zasadą wspierania postaw obywatelskich (głównie poprzez tworzenie warunków infrastrukturalnych dla wysokiej aktywności i samoorganizacji mieszkańców oraz kształtowania i umacniania postaw społecznych, obywatelskich, edukacyjnych, kulturalnych i prozdrowotnych) oraz zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią (m.in. dzięki uwzględnieniu wymogów kształtowania ładu przestrzennego i efektywnemu wykorzystaniu zasobu przestrzeni).

W obszarze równość mężczyzn i kobiet, uwzględniania aspektu płci oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji Programu – obowiązywać będą zasady wskazane w Rozdziale I „Strategia programu”.

Szczególne terytoria docelowe, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych

Obszarami wyłącznie uprawnionymi do wsparcia będą zdegradowane obszary w miastach.

W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie innych instrumentów terytorialnych – programów rewitalizacji.

Przedsięwzięcia międzyregionalne i transnarodowe

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

W ramach realizacji Celu nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych (wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności).

Z uwagi na ograniczony potencjał do realizacji projektów na zdegradowanych obszarach miast wyznaczonych na podstawie programów rewitalizacji, które kwalifikowałyby się do objęcia wsparciem zwrotnym, interwencja będzie prowadzona w formie wsparcia bezzwrotnego.

Wskaźniki

Tabela 1. Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	RCO076	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	sztuki	0	25
6	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0	1 200
6	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRO148	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuki	0	25

Tabela 2. Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
6	(i)	EFRR	Słabiej rozwinięty	PLRR048	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0	2021	91 000	IZ FEP	

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1. Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
6	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	169	45 000 000

Tabela 2. Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
6	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	01	45 000 000

Tabela 3. Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)
6	EFRR	słabiej rozwinięty	(i)	17	45 000 000

Tabela 4. Wymiar 6 – tematy uzupełniające EFS+

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 5. Wymiar 7 – wymiar „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+, EFRR, FS i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (EUR)

2.7. Priorytet pomocy technicznej – EFS+

Planowane rodzaje działań

W ramach Priorytetu realizowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę, monitorowanie, certyfikację i ewaluację FEP 2021-2027. W tym zakresie będą finansowane wynagrodzenia oraz działania związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych takie jak: studia podyplomowe, szkolenia, warsztaty, konferencje, wizyty studyjne oraz inne formy przygotowania zawodowego. W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe, a także wdrożone nowoczesne metody zarządzania zasobami ludzkimi. Środkami finansowymi Osi wspieranie będą również wydatki administracyjne, organizacyjne i techniczne zapewniające odpowiedni standard środowiska pracy, taki jak odpowiednie powierzchnie biurowe oraz niezbędne wyposażenie i sprzęt. Ponadto, wsparcie zostanie skierowane na zadania związane z zamknięciem pomocy, w tym w ramach RPO WP 2014-2021, jak również podjęcie działań zmierzających do opracowania dokumentów programowych na potrzeby kolejnego okresu programowania. Wzmocnienie kompetencji pracowników, stworzenie im możliwości rozwoju zawodowego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych przełoży się na usprawnienie programowania oraz wdrażania, a tym także efektywniejsze zarządzanie Programem.

Wsparcie będzie również ukierunkowane na działania służące sprawniej realizacji kluczowych procesów wdrażania Programu poczynając od procesu wyboru projektów, poprzez zarządzanie finansowe, kontrolę i certyfikację. Ponadto zapewnione zostaną środki na wsparcie procesu monitorowania i analizowania postępów w realizacji Programu, badanie oddziaływania zaangażowanych środków na strukturę społeczno-gospodarczą województwa oraz ocenę stopnia realizacji przyjętych celów. Wsparciem objęta będzie również budowa, rozbudowa i utrzymanie systemu informatycznego zapewniającego sprawną obsługę procesu realizacji Programu, w tym informatyzację procesu wymiany dokumentów. Ze środków osi finansowane będą także przedsięwzięcia związane z przeprowadzeniem badań ewaluacyjnych, w tym analizy i ekspertyzy z zakresu wdrażania i zarządzania FEP 2021-2027.

Finansowane będą również działania informacyjno-promocyjne przyczyniające się do upowszechnienia informacji o możliwościach uzyskania wsparcia, tym samym wpływające na wzrost widoczności środków UE na terenie regionu, w tym portal internetowy poświęcony FEP 2021-2027. Wszystkie działania informacyjno-promocyjne będą komplementarne z działaniami realizowanymi w ramach PO PT oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Interwencja będzie obejmować także działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału beneficjentów i potencjalnych beneficjentów zaangażowanych w realizację Programu, poprzez organizację dedykowanych specjalistycznych szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych. Udzielane będzie także wsparcie eksperckie w postaci doradztwa przy przygotowaniu i weryfikacji dokumentacji dla projektów o charakterze strategicznym dla rozwoju województwa. Wsparcie obejmie również obsługę i organizację prac Komitetu Monitorującego oraz innych ciał doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Główne grupy docelowe

Wszystkie instytucje i podmioty zaangażowane w przygotowanie, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę, monitorowanie, certyfikację i ewaluację FEP 2021-2027, partnerzy, beneficjenci i potencjalni beneficjenci zaangażowanie w realizację Programu.

Odbiorcą działań informacyjnych i promocyjnych będzie m.in. ogół społeczeństwa województwa pomorskiego.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
				Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT			
				Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji			
				Liczba przeprowadzonych ewaluacji			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
7	EFS+	słabiej rozwinięty	179	
7	EFS+	słabiej rozwinięty	180	
7	EFS+	słabiej rozwinięty	181	
7	EFS+	słabiej rozwinięty	182	

Tabela 2: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS +

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 3: Wymiar 7 – „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+², EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)

2.8. Priorytet pomocy technicznej – EFRR

Planowane rodzaje działań

W ramach Priorytetu realizowane będą działania ukierunkowane na zapewnienie niezbędnego potencjału kadrowego wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w przygotowanie, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę, monitorowanie, certyfikację i ewaluację FEP 2021-2027. W tym zakresie będą finansowane wynagrodzenia oraz działania związane z podnoszeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych takie jak: studia podyplomowe, szkolenia, warsztaty, konferencje, wizyty studyjne oraz inne formy przygotowania zawodowego. W celu ograniczenia rotacji wyspecjalizowanych pracowników i zwiększenia ich motywacji stosowane będą bodźce finansowe i pozafinansowe, a także wdrożone nowoczesne metody zarządzania zasobami ludzkimi. Środkami finansowymi Osi wspieranie będą również wydatki administracyjne, organizacyjne i

² W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

techniczne zapewniające odpowiedni standard środowiska pracy, taki jak odpowiednie powierzchnie biurowe oraz niezbędne wyposażenie i sprzęt. Ponadto, wsparcie zostanie skierowane na zadania związane z zamknięciem pomocy, w tym w ramach RPO WP 2014-2021, jak również podjęcie działań zmierzających do opracowania dokumentów programowych na potrzeby kolejnego okresu programowania. Wzmocnienie kompetencji pracowników, stworzenie im możliwości rozwoju zawodowego poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych przełoży się na usprawnienie programowania oraz wdrażania, a tym także efektywniejsze zarządzanie Programem.

Wsparcie będzie również ukierunkowane na działania służące sprawnej realizacji kluczowych procesów wdrażania Programu poczynając od procesu wyboru projektów, poprzez zarządzanie finansowe, kontrolę i certyfikację. Ponadto zapewnione zostaną środki na wsparcie procesu monitorowania i analizowania postępów w realizacji Programu, badanie oddziaływania zaangażowanych środków na strukturę społeczno-gospodarczą województwa oraz ocenę stopnia realizacji przyjętych celów. Wsparciem objęta będzie również budowa, rozbudowa i utrzymanie systemu informatycznego zapewniającego sprawną obsługę procesu realizacji Programu, w tym informatyzację procesu wymiany dokumentów. Ze środków osi finansowane będą także przedsięwzięcia związane z przeprowadzeniem badań ewaluacyjnych, w tym analizy i ekspertyzy z zakresu wdrażania i zarządzania FEP 2021-2027.

Finansowane będą również działania informacyjno-promocyjne przyczyniające się do upowszechnienia informacji o możliwościach uzyskania wsparcia, tym samym wpływające na wzrost widoczności środków UE na terenie regionu, w tym portal internetowy poświęcony FEP 2021-2027. Wszystkie działania informacyjno-promocyjne będą komplementarne z działaniami realizowanymi w ramach PO PT oraz zgodne z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Interwencja będzie obejmować także działania ukierunkowane na wzmocnienie potencjału beneficjentów i potencjalnych beneficjentów zaangażowanych w realizację Programu, poprzez organizację dedykowanych specjalistycznych szkoleń, konsultacji i spotkań informacyjnych. Udzielane będzie także wsparcie eksperckie w postaci doradztwa przy przygotowaniu i weryfikacji dokumentacji dla projektów o charakterze strategicznym dla rozwoju województwa. Wsparcie obejmie również obsługę i organizację prac Komitetu Monitorującego oraz innych ciał doradczych zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Główne grupy docelowe

Wszystkie instytucje i podmioty zaangażowane w przygotowanie, wdrażanie, zarządzanie finansowe, kontrolę, monitorowanie, certyfikację i ewaluację FEP 2021-2027, partnerzy, beneficjenci i potencjalni beneficjenci zaangażowanie w realizację Programu.

Odbiorcą działań informacyjnych i promocyjnych będzie m.in. ogół społeczeństwa województwa pomorskiego.

Wskaźniki

Tabela 1: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
				Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT			
				Liczba uczestników			

				form szkoleniowych dla instytucji			
				Liczba przeprowadzo nych ewaluacji			

Orientacyjny podział zasobów programu (UE) według rodzaju interwencji

Tabela 1: Wymiar 1 – dziedzina interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)
8	EFRR	słabiej rozwinięty	179	
8	EFRR	słabiej rozwinięty	180	
8	EFRR	słabiej rozwinięty	181	
8	EFRR	słabiej rozwinięty	182	

Tabela 2: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS +

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)

Tabela 3: Wymiar 7 – „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+³, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (EUR)

³ W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

3. Plan finansowania

3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Tabela 1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR	słabiej rozwinięte	154 312 669	161 613 577	169 134 330	178 038 973	187 306 443	98 473 846	98 473 846	103 530 387	103 530 387	1 254 414 458
EFS+	słabiej rozwinięte	51 625 688	54 068 143	56 584 340	59 561 880	62 663 619	32 945 801	32 945 801	34 641 430	34 641 430	419 678 132
Ogółem	słabiej rozwinięte	205 938 357	215 681 720	225 718 670	237 600 853	249 970 062	131 419 647	131 419 647	138 171 817	138 171 817	1 674 092 590

3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Tabela 1. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Cel polityki	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia UE (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Orientacyjny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa współfinansowania
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
					(a) = (g)+(h)	(g)	(h)	(b)=(c)+(d)	(c)	(d)	(e)=(a)+(b)	(f)=(a)/(e)
CP 1	Priorytet 1	P/O	EFRR	Słabiej rozwinięte	201 750 851	169 261 967	32 488 884	35 603 092	3 560 310	32 042 782	237 353 943	85,00%
CP 2	Priorytet 2		EFRR	Słabiej rozwinięte	466 853 055	391 673 522	75 179 533	82 385 834	74 147 251	8 238 583	549 238 889	85,00%
CP 3	Priorytet 3		EFRR	Słabiej rozwinięte	250 721 768	210 346 868	40 374 900	44 245 018	44 245 018	0	294 966 786	85,00%
CP 4	Priorytet 4		EFS+	Słabiej rozwinięte	402 751 100	337 889 890	64 861 210	71 073 724	63 966 352	7 107 372	473 824 824	85,00%
CP 4	Priorytet 5		EFRR	Słabiej rozwinięte	239 845 722	201 222 242	38 623 480	42 325 716	40 209 431	2 116 285	282 171 438	85,00%
CP 5	Priorytet 6		EFRR	Słabiej rozwinięte	45 000 000	37 753 439	7 246 561	7 941 177	7 544 119	397 058	52 941 177	85,00%
PT	Priorytet 7		EFS+	Słabiej rozwinięte	16 927 032	14 201 011	2 726 021	2 987 124	2 987 124	0	19 914 156	85,00%
PT	Priorytet 8		EFRR	Słabiej rozwinięte	50 243 062	42 152 187	8 090 875	8 866 423	8 866 423	0	59 109 485	85,00%
EFRR ogółem				Słabiej rozwinięte	1 254 414 458	1 052 410 225	202 004 233	221 367 260	178 572 552	42 794 708	1 475 781 718	85,00%
EFS+				Słabiej rozwinięte	419 678 132	352 090 901	67 587 231	74 060 849	66 953 476	7 107 372	493 738 981	85,00%
Suma całkowita					1 674 092 590	1 404 501 126	269 591 464	295 428 108	245 526 028	49 902 080	1 969 520 698	85,00%

4. Warunki podstawowe

Tabela 1. Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
Horyzontalne warunki podstawowe							
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 1	tak	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 2	tak	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających) z wyjątkiem danych dotyczących finalnej ceny po wykonaniu zamówienia. Zgodnie jednak z aktualnym brzmieniem warunku, dane dotyczące finalnej ceny są wymagane tylko, jeśli krajowe systemy przewidują/gromadzą takie informacje.
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 3	tak	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zмовы przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 4	tak	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W/DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zмовы przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 5	tak	Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W/DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						DU20190002019/U/D20192019Lj.pdf	oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zmywu przetargowej UZP przekazuje stosowną informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 1	tak	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy.
Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 2	tak	Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Zgodnie z ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						DU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	projekty finansowane w ramach środków strukturalnych, notyfikuje je KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przed Komisją oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ustawa reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej polskim przedsiębiorcom, tj.: gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji związanych z pomocą publiczną.
Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 1	tak	Spełniony W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje monitorowanie, przygotowanie i zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach wskazanych 8 funduszy. Procedura dotyczy weryfikacji zgodności z	Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w zakresie programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednich Rzecznika Funduszy). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności w celu zweryfikowania stanu faktycznego i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj.	

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ Programu przygotowuje roczną zbiorczą informację o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP, w celu rozpatrzenia przez KM Programu oraz prowadzi w ww. obszarze. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.	
Skuteczne stosowanie i wdrażanie Karty praw podstawowych	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 2	tak	Spełniony W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP).	Procedura uwzględnia obowiązek IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Procedura obejmuje monitorowanie, przygotowanie i zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP i dotyczy wszystkich programów realizowanych w ramach wskazanych 8 funduszy. Procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w zakresie programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednich Rzecznika Funduszy). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności w celu zweryfikowania stanu	

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						faktycznego i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP w zależności od charakteru sprawy właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ Programu przygotowuje roczną zbiorczą informację o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP, w celu rozpatrzenia przez KM Programu oraz prowadzi w politykę informacyjną w ww. obszarze. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.	

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 1	tak	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. wypełnia wskazane kryteria poprzez ustanowienie ram całościowej polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, obejmujących: - określenie konkretnych celów i działań do osiągnięcia w oznaczonym czasie - wyznaczenie wskaźników realizacji tych celów (mierników) i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym czasie, - zapewnienie gromadzenia danych w zakresie dotyczącym realizacji celów i działań - ustanowienie mechanizmów monitoringu realizacji celów i działań, - zapewnienie wdrażania na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ustawodawstwa i standardów, stosownie do uzgodnionych zapisów Strategii.
Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 2	tak	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. wypełnia wskazane kryteria poprzez ustanowienie ram całościowej polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, obejmujących: - określenie konkretnych celów i działań do osiągnięcia w oznaczonym czasie - wyznaczenie wskaźników realizacji tych celów (mierników) i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym czasie,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- zapewnienie gromadzenia danych w zakresie dotyczącym realizacji celów i działań - ustanowienie mechanizmów monitoringu realizacji celów i działań, - zapewnienie wdrażania na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ustawodawstwa i standardów, stosownie do uzgodnionych zapisów Strategii.
Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFS + EFRR	Horyzontalne cały Program	tak	Kryterium 3	tak	Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218	Opracowano procedurę dla programów finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej informacji o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków. Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRI, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia KPON, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
Tematyczne warunki podstawowe							
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 1	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 2	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
inteligentnych specjalizacji						XXXI 21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 3	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI 21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						turystycznej-i-czasu-wolnego/	
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 4	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 5	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.1 Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji	EFRR	CP 1 CS (i) CS (iv)	tak	Kryterium 6	tak	– SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne: – SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.1	EFRR	CP 1 CS (i)	tak	Kryterium 7	tak	– SRWP 2030	Przyjęto następujące dokumenty strategiczne:

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnych specjalizacji		CS (iv)				https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego https://strategia2030.pomorskie.eu/2021/07/30/rps-w-zakresie-gospodarki-ryнку-pracy-oferty-turystycznej-i-czasu-wolnego/	– SRWP 2030, w której jedną z zasad horyzontalnych jest zasada koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki, zgodnie z którą interwencja publiczna powinna być ukierunkowana na uruchomienie i wykorzystywanie potencjałów istotnych dla regionu branż gospodarczych – RPS w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego, który określa mechanizm, zasady oraz tryb identyfikacji i weryfikacji inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego
1.2 Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	CP 1	tak	Kryterium 1	tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. https://mc.bip.gov.pl/programy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	Narodowy Plan Szerokopasmowy w zakresie zapewnienia stacjonarnego dostępu do internetu wskazuje lukę inwestycyjną i finansową spełnienia w Polsce następujących celów Europejskiej Agendy Cyfrowej oraz Komunikatu ws. społeczeństwa gigabitowego (rozdział 3): a) powszechny dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s do roku 2020, b) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do przepustowości mierzonych w Gb/s, dla wszystkich

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							gospodarstw domowych do roku 2025, c) dostęp do internetu o przepustowości co najmniej 1 Gb/s dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego do roku 2025; d) dostęp do w pełni rozwiniętych komercyjnych usług w sieciach 5G w co najmniej 1 głównym mieście do 2020 roku oraz dostęp do usług w sieciach 5G we wszystkich głównych obszarach miejskich oraz wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych do roku 2025 (rozdział 4).
1.2 Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	CP 1	tak	Kryterium 2	tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. https://mc.bip.gov.pl/prോഗamy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	NPS zawiera (rozdział 5) zapisy spełniające kryterium w zakresie modeli interwencji publicznych uzasadnionych różnymi modelami inwestycyjnymi, które zapewniają m.in. dostępność usług w sensie ekonomicznym i otwartość sieci, a także są dostosowane do różnych form i źródeł pomocy finansowej, adekwatnej do zidentyfikowanych zawodności rynku. Modele interwencji publicznej zostały zdelimitowane w odniesieniu do źródła pochodzenia środków przeznaczonych na wsparcie inwestycji szerokopasmowych (środki europejskie/środki krajowe i quasi-komercyjne) oraz na formę wsparcia (bezzwrotna dotacja, instrumenty zwrotne i pomoc zwrotna, partnerstwo publiczno-prywatne oraz inwestycje kapitałowe).
1.2 Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	CP 1	tak	Kryterium 3	tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r.	NPS w rozdziale 5 i 6 zawiera opis środków służących podaży i popytowi, w tym bezpośrednio usprawniających inwestycje szerokopasmowe oraz wzmacniające wykorzystanie usług dostępu do sieci wysokich przepustowości. Działania wspierające inwestycje szerokopasmowe zostały skupione wokół

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						https://mc.bip.gov.pl/prോഗ്രamy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	eliminowania barier administracyjno-prawnych w telekomunikacyjnym procesie inwestycyjnym i działań o charakterze wykonawczym (od odpowiedzialnej aktywności regulacyjnej krajowego organu regulacyjnego dla rynku telekomunikacyjnego – Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej – oraz organu ochrony konkurencji – Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – do ogólnokrajowych kampanii informacyjnych dotyczących inwestycji szerokopasmowych). Z kolei działania wspierające popyt na usługi dostępu do szybkiego internetu polegać będą m.in. na udostępnianiu narzędzi agregujących popyt, kampaniach społecznych wzmacniających świadomość korzyści płynących z korzystania z szybkiego internetu oraz ewentualnych działaniach finansowych, wspierających potrzebujących użytkowników końcowych w zapewnieniu możliwości korzystania z tych usług.
1.2 Krajowy lub regionalny plan sieci szerokopasmowej	EFRR	CP 1	tak	Kryterium 4	tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. https://mc.bip.gov.pl/prോഗ്രamy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	Departament Telekomunikacji funkcjonujący w strukturze urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw informatyzacji pełni funkcję Broadband Competence Office i krajowego punktu kontaktowego do spraw rozwoju sieci szerokopasmowych.
1.2 Krajowy lub regionalny plan sieci	EFRR	CP 1	tak	Kryterium 5	tak	Narodowy Plan Szerokopasmowy (NPS) przyjęty uchwałą nr 27	Monitoring będzie prowadzony przez koordynatora NPS we współpracy z regulatorem rynku telekomunikacyjnego – Prezesem Urzędu

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
szerokopasmowej						Rady Ministrów z dnia 10 marca 2020 r. https://mc.bip.gov.pl/prോഗramy-realizowane-w-mc/narodowy-plan-szerokopasmowy.html	Komunikacji Elektronicznej przy użyciu standardowych wskaźników monitoringowych.
2.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR, FS	CP 2 CS (i)	nie	Kryterium 1	nie	Spełnienie warunku stanowić będzie aktualizacja Długoterminowej strategii renowacji budynków (DSRB) jako wymóg wynikający z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Przekazany Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Długoterminowa strategia renowacji budynków wyznacza cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050, które zostały określone w scenariuszu rekomendowanym renowacji budynków, a także przedstawia analizę różnych wariantów realizacji renowacji: 1. scenariusz szybkiej i głębokiej termomodernizacji, 2. scenariusz termomodernizacji etapowej, 3. scenariusz rekomendowany (rozdział 9). Ponadto, zawiera szczegółowe zestawienie krajowych polityk oraz narzędzi finansowych wspierających renowację budynków, do których przedstawiono wykaz środków budżetowych (rozdział 5). Dodatkowo DSRB zawiera orientacyjną skalę wsparcia renowacji budynków (rozdział 9), oraz wskazuje mechanizmy ułatwiające inwestorem podejmowanie i przeprowadzanie renowacji budynków (rozdział 8). DSRB zawiera wytyczne w zakresie dalszych działań dotyczących wsparcia renowacji budynków w Polsce. DSRB poza wypełnieniem wymogów wynikających z warunku 2.1, spełnia również wymagania nałożone art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR, FS	CP 2 CS (i)	nie	Kryterium 2	Nie	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	Kryterium dotyczące działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii należy uznać za spełnione w oparciu o przekazany do Komisji Europejskiej w dniu 30 grudnia 2019 r. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Ponadto, w dniu 16 czerwca 2021 r., za pośrednictwem Stałego Przedstawiciela RP przy UE, przekazano do Dyrekcji Generalnej ds. Energii (DG ENER) Komisji Europejskiej dokument pn. Informacja w sprawie metod i środków stosowanych w Polsce służących wdrożeniu art. 7, 7a i 7b dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej - zawierający opis szczegółowej metody funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 7a oraz 7b ww. dyrektywy. W wymienionych dokumentach zawarto informacje na temat działań podjętych i planowanych na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii, w tym m.in. łącznej kwoty wymaganych oszczędności w zakresie końcowego wykorzystania energii w terminie do 31 grudnia 2030 r.
2.2. Zarządzenie w sektorze energii	EFRR, FS	CP 2 CS (i) CS (ii)	tak	Kryterium 1	tak	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	– 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r., – 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie, – wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, – redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej. Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.2. Zarządzenie w sektorze energii	EFRR, FS	CP 2 CS (i) CS (ii)	tak	Kryterium 2	tak	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. https://www.gov.pl/web/aktywa-panstwowe/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030-przekazany-do-ke	KPEiK zawiera działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej: Bezpieczeństwa energetycznego, Wewnętrznego rynku energii, Efektywności energetycznej, Obniżenia emisyjności, Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. KPEiK wyznacza cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r. : – 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do 2005 r.,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							– 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowym środkom unijnych, w tym na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: 14% udziału OZE w transporcie i roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. Średniorocznie, – wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, – redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej. Krajowe założenia i cele polskiej polityki energetyczno-klimatycznej szczegółowo opisane zostały w rozdziale drugim dokumentu, natomiast rozdział trzeci wskazuje polityki i środki mające służyć ich realizacji. Analizę skutków planowanych polityk i środków przedstawiono w Załączniku nr 2 do KPEiK.
2.3. Skuteczne wspieranie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej Unii	EFRR, FS	CP 2 CS (ii)	tak	Kryterium 1	tak	Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150000478/U/D20150478Lj.pdf	Instrumenty służące osiągnięciu celu OZE: – Głównym mechanizmem jest aukcyjny system wsparcia. W ramach aukcji OZE zakontraktowano w I. 2016-2018 - ok. 2000 MW, w 2019 r. – ok. 3000 MW, w 2020 - ok. 2500 MW oraz ok. 2500 MW w 2021 r. Nowelizacja ustawy OZE przedłuży okres udzielania pomocy publicznej w systemie aukcyjnym oraz systemach FIT/FIP. – Systemy cen i premii gwarantowanych FIT/FIP dedykowanych małym wytwórcom OZE w technologii biogazowej, biomasowej oraz hydroenergetycznej.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							– Prosumencki system opustów oparty o rozliczenia energii z mikroinstalacji w ramach net-meteringu. – Program "Mój Prąd" do 2020 roku zapewnił wsparcie dla 1200 MW. W lipcu 2021 r. rozpoczął się nabór do jego 3. edycji. Kolejna, poszerzona o nowe elementy, tj. punkty ładowania samochodów elektrycznych czy magazyny energii jest w trakcie przygotowania. – Programy "Energia Plus" dla przedsiębiorców i „Agroenergia” dedykowany rolnikom. – Morskie farmy wiatrowe umożliwią skokowy przyrost mocy zainstalowanej OZE. Rozwój tej technologii będzie stanowić centralny element do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych.
2.3. Skuteczne wspieranie wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej Unii	EFRR, FS	CP 2 CS (ii)	tak	Kryterium 2	tak	Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączenia instalacji do sieci (Dz. U. 2017 poz. 1084), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/W DU20170001084/O/D20171084.pdf	

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami	EFRR, FS	CP 2 CS (iv)	tak	Kryterium 1	tak	Uchwała Rady Ministrów przyjęta w dniu 8 stycznia 2018 r. https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-krzysowego	Spełniony Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie, 2) typologię zagrożeń, 3) matrycę ryzyka, 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego;
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami	EFRR, FS	CP 2 CS (iv)	tak	Kryterium 2		Uchwała Rady Ministrów przyjęta w dniu 8 stycznia 2018 r. https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-krzysowego	Spełniony Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: – współpraca między siłami uczestniczącymi – zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju – procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							– procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania – komunikację ryzyka – organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, – zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód – procedury uruchamiania rezerw strategicznych – priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami	EFRR, FS	CP 2 CS (iv)	tak	Kryterium 3		Uchwała Rady Ministrów przyjęta w dniu 8 stycznia 2018 r. https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-krzysowego	Spełniony Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne, 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych i redukcji ryzyka 3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie 4) część B KPZK : zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa 5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości: – współpraca między siłami uczestniczącymi – zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							– procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, – procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania – komunikację ryzyka – organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, – zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód – procedury uruchamiania rezerw strategicznych – priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	CP 2 CS (v)	nie	Kryterium 1	tak	Plan inwestycji obejmujący ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG dotyczący oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi 98/83/WE, tj.: 1. VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków	Warunek w części dotyczącej wody pitnej spełniony jest poprzez przyjęcie Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, który zawiera ocenę stanu wdrożenia dyrektywy 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wraz z wykazem inwestycji wymaganych do wdrożenia tej dyrektywy oraz do spełnienia wymagań wynikających z jej rewizji, dyrektywy 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. W Programie zawarto również szacunkowe koszty wskazanych inwestycji, w tym koszty wynikające z wymogu badania większej liczby parametrów jakości wody, jak i modernizacji sieci dystrybucji wody z uwzględnieniem jej wieku i planów amortyzacji. W Programie oceniono możliwości finansowania inwestycji z zysków pochodzących z opłat od użytkowników oraz, w przypadku potrzeby ich

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Komunalnych (KPOŚK), 2. Program inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.	uzupełnienia, wskazano także możliwe źródła finansowania ze środków krajowych i zagranicznych. Niespełniony w części dot. KPOŚK.
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	CP 2 CS (v)	nie	Kryterium 2	nie	Plan inwestycji obejmujący ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG dotyczący oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi 98/83/WE, tj.: 1. VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), 2. Program inwestycyjny w	Uznany za spełniony przez PL w odniesieniu do Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Niespełniony w części dot. KPOŚK.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.	
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	CP 2 CS (v)	nie	Kryterium 3	nie	Plan inwestycji obejmujący ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG dotyczący oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi 98/83/WE, tj.: 1. VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), 2. Program inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody	Uznany za spełniony przez PL w odniesieniu do Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Niespełniony w części dot. KPOŚK.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						przeznaczonej do spożycia przez ludzi.	
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w sektorze wodno-ściekowym	EFRR, FS	CP 2 CS (v)	nie	Kryterium 4	nie	Plan inwestycji obejmujący ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG dotyczący oczyszczania ścieków komunalnych i dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi 98/83/WE, tj.: 1. VI aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), 2. Program inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.	Uznany za spełniony przez PL w odniesieniu do Programu inwestycyjnego w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Niespełniony w części dot. KPOŚK.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	CP 2 CS (vi)	tak	Kryterium 1	tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf	Spełniony KPGO 2022 z nowo dodanym w 2021 r. załącznikiem zawiera aktualną w odniesieniu do obszaru całego kraju analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi dla poszczególnych rodzajów odpadów z uwzględnieniem ilości, składu morfologicznego i źródeł ich powstawania.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Aktualizacja KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Analiza Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB), stanowiąca podstawę do opracowania ww. załącznika do KPGO 2022, jako elementu realizującego m.in. warunek 2.6 w części dot. określenia luki inwestycyjnej w sektorze odpadowym, zawiera analizę dotyczącą aktualnego stanu, w tym ocenę istniejącego potencjału instalacji gospodarki odpadami i PSZOK oraz prognozy zmian ilości i jakości wytwarzanych w Polsce odpadów komunalnych w perspektywie lat 2019-2035. Analizę sporządzono na podstawie danych wejściowych dla 2018 r. (najnowsze dostępne). Bazą do określenia zapotrzebowania inwestycyjnego była przeprowadzona analiza ilościowa i jakościowa wytwarzania odpadów komunalnych w szczególności na podstawie danych GUS, sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi i dostępnych badań składu morfologicznego.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	CP 2 CS (vi)	tak	Kryterium 2	tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Aktualizacja KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Uznany za spełniony przez PL KPGO zawiera ocenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym zakresu rzeczowego i terytorialnego selektywnego zbierania oraz środków usprawniających jej działanie, a także potrzeby nowych systemów zbiórki. W wyniku tej oceny w KPGO wskazano potrzebę wprowadzenia jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju, które następnie zostały określone w rozporządzeniu ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						MP20210000509/O/M20210509.pdf	Załącznik do KPGO 2022, na podstawie przeprowadzonej analizy potrzeb w zakresie systemu selektywnego zbierania, wskazuje, że w kolejnych latach powinien nastąpić rozwój PSZOK wraz z punktami napraw i wymiany rzeczy używanych oraz określa potrzeby w tym zakresie.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	CP 2 CS (vi)	tak	Kryterium 3	tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Aktualizacja KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Uznany za spełniony przez PL Na rzecz realizacji kryterium została przeprowadzona Analiza IOŚ-PIB oraz opracowany i opublikowany w roku 2021 Załącznik do KPGO 2022, w których zawarto ocenę potrzeb inwestycyjnych w skali kraju w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, infrastruktury selektywnego zbierania odpadów oraz instalacji do przetwarzania odpadów. Po przeprowadzonych analizach zidentyfikowano jako priorytetowe instalacje do recyklingu oraz działania inwestycyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów. W załączniku przedstawiono również informacje o źródłach finansowania kosztów eksploatacji i utrzymania instalacji w kraju.
2.6. Aktualizowane planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR, FS	CP 2 CS (vi)	tak	Kryterium 4	tak	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20160000784/O/M20160784.pdf Aktualizacja KPGO - Załącznik dot. luki inwestycyjnej	Uznany za spełniony przez PL Uchwalanie i obowiązywanie planów gospodarki odpadami reguluje ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, zgodnie z którą plany gospodarki odpadami opracowuje się na poziomie krajowym i wojewódzkim. WPGO powinien być zgodny z KPGO i służyć realizacji zawartych w nim celów, które należy uznać jako uniwersalne w skali całego kraju. Wobec tego Załącznik do KPGO 2022 – ocena luki inwestycyjnej - zawiera oszacowanie potrzeb na moce przerobowe instalacji w skali kraju.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20210000509/O/M20210509.pdf	Funkcjonująca i planowana infrastruktura wraz z lokalizacją i przepustowością dotyczące odpadów komunalnych określone są natomiast wprost w planach inwestycyjnych (załącznik do WPGO), w których procesie przyjmowania bierze udział minister do spraw klimatu, aby zapewnić jednolite zasady planowania w gospodarce odpadami dla całego kraju. W uzasadnionych przypadkach KPGO 2022 określa kryteria lokalizacji instalacji i obiektów gospodarki odpadami, tj. w zakresie: lokalizacji PSZOKów; instalacji dla odpadów medycznych i weterynaryjnych; składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, np. z grupy 01, 06 i 10 i innych również niebezpiecznych np. z procesów oczyszczania spalin.
2.7. Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR, FS	CP 2 CS (vii)	tak	Kryterium 1	tak	Priorytetowy Plan Działań w zakresie finansowania europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na lata 2021-2027 http://www.gdos.gov.pl/files/artykuly/5073/PAFicon.pdf	Przekazany Komisji Europejskiej w dniu 9 kwietnia 2021 r. Działania dotyczące utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują m.in. : • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, w tym: – ekstensywna gospodarka rolna, rybicka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk – zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych – wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							- przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego - zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych - restytucja gatunków zagrożonych - udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych - utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt. • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: - opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 - monitoring sieci Natura 2000 - badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000 - budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 1	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 2	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
odpowiednim poziomie						uchwały SWP 376 XXXI 21 SRWP2030 120421 .pdf	Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 3	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwały SWP 376 XXXI 21 SRWP2030 120421 .pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 4	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwały SWP 376 XXXI 21 SRWP2030 120421 .pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 5	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwały SWP 376 XXXI 21 SRWP2030 120421 .pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP)

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						21_SRWP2030_120421.pdf	projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 6	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 7	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3	Nie	Kryterium 8	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
3.1 Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3 CS (ii)	Nie	Kryterium 9	tak	SRWP 2030 https://strategia2030.pomorskie.eu/wp-content/uploads/2021/06/Zalacznik-do-uchwaly_SWP_376_XXXI_21_SRWP2030_120421.pdf	Zakończono realizację prac prowadzonych z uwzględnieniem wszystkich kryteriów częściowych determinujących wypełnienie warunku podstawowego. Całościowe spełnienie warunku wymaga przyjęcia przez Zarząd Województwa Pomorskiego (ZWP) projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji, którego składowym elementem będzie Regionalny Plan Transportowy.
4.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	CP 4 CS (a) CS (b)	Tak	Kryterium 1	tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne .	Uznany za spełniony przez PL Urząd pracy ma obowiązek przygotować IPD dla każdego bezrobotnego w terminie 60 dni od dnia rejestracji w urzędzie. Urząd pracy ustalając sytuację bezrobotnego i dostosowując dla niego pomoc bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Ww. informacje pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w wywiadzie (w tym z wykorzystaniem kwestionariusza udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy). Powiatowy urząd pracy w okresie realizacji IPD ma obowiązek kontaktować się z bezrobotnym co najmniej raz na 60 dni w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							działań przewidzianych w IPD. Ww. kontakt może być realizowany przez powiatowy urząd pracy w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną / pocztową. http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf
4.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	CP 4 CS (a) CS (b)	Tak	Kryterium 2	tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne .	Powiatowe urzędy pracy w ramach usługi pośrednictwa pracy przyjmują i realizują oferty pracy przestrzegając zasady jawności ofert pracy. Każda przyjęta i realizowana oferta pracy przez urząd pracy jest automatycznie przekazywana do internetowej bazy ofert pracy udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy, której rolę pełni obecnie Centralna Baza Ofert Pracy (CBOP). CBOP to nieograniczony dostęp do aktualnej informacji o ofertach pracy w kraju i za granicą, upowszechnionych przez sieć EURES. CBOP umożliwia także prezentowanie informacji o organizowanych przez powiatowe urzędy pracy stażach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, a także organizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy szkoleniach, targach i giełdach pracy, praktykach studenckich organizowanych w instytucjach publicznych oraz wyszukiwanie praktyk i staży zgłaszanych przez pracodawców. CBOP jest zintegrowana z innymi systemami takimi jak Wortal PSZ (psz.praca.gov.pl), praca.gov.pl, SyriuszStd (wykorzystywanym przez powiatowe urzędy pracy), WUP Viator (wykorzystywanym przez wojewódzkie urzędy pracy). CBOP dostępna z komputera, tabletu i smartfona.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
4.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	CP 4 CS (a) CS (b)	Tak	Kryterium 3	tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne.	Uznany za spełniony przez PL Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 5, rozdział 8, art. 22), http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150001240/U/D20151240Lj.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf W procesie kształtowania, wdrażania, monitorowania i przeglądu działań na rzecz aktywnej polityki rynku pracy podstawową rolę odgrywają: 1. system rad rynku pracy, działających przy ministrze właściwym do spraw pracy, marszałku województwa (WUP), i starosty (PUP). W skład rad rynku pracy wchodzi m.in. przedstawiciele wszystkich reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, organów samorządu terytorialnego i przedstawiciele nauki. Konsultacje społeczne aktów prawnych regulujących całość zasad i procedur funkcjonowania PSZ, prowadzone na

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							każdym etapie prac nad projektowanym rozwiązaniem 2. Rola Rady Dialogu Społecznego. Przegląd otoczenia prawnego rynku pracy, jego kształt oraz stan są również przedmiotem prac Rady Dialogu Społecznego, a wprowadzanie zmian prawa dotyczących aktywnych polityk rynku pracy przed ich wdrożeniem jest przedmiotem konsultacji w tej instytucji dialogu. 3. Rola Konwentu Dyrektorów Wojewódzkich Urzędów Pracy i Rada Forum Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy.
4.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	CP 4 CS (a) CS (b)	Tak	Kryterium 4	tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne.	Uznany za spełniony przez PL Spełnienie kryterium zapewnia Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (rozdział 8, art.22) i Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej . http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf https://www.gov.pl/web/rodzina/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy/bezrobocie-rejestrowane Minister wł. ds. pracy, wspólnie z Prezesem GUS prowadzi badanie "Bezrobotni i poszukujący pracy zarejestrowani w urzędach pracy", w którym zbierane są m. in. dane nt. liczby aktywizowanych bezrobotnych w rozbiciu na formy aktywizacji. Minister wł. ds. pracy corocznie dokonuje analizy efektywności wybranych form aktywizacji bezrobotnych realizowanych przez PUP,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							finansowanych z Funduszu Pracy. Kluczowe mierniki to efektywność zatrudnieniowa i kosztowa. W POWER 2014-2020 realizowany jest projekt „Wypracowanie metodologii i wdrożenie monitorowania efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od zakończenia działań urzędu pracy”. Minister wł. do spraw pracy publikuje na str. internetowej corocznie katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej rozumianych jako usługi i instrumenty rynku pracy finansowane ze środków Funduszy Pracy, dla których w danym roku są określone wskaźniki, o których mowa w art. 4 ust. 11 pkt 2 lit b i c ustawy Opiniowanie planów i sprawozdań Funduszu Pracy należy do kompetencji rad rynku pracy, a monitoring i ocenę polityk rynku pracy realizuje Rada Dialogu Społecznego.
4.1 Ramy strategiczne polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy	EFRR, EFS+	CP 4 CS (a) CS (b)	Tak	Kryterium 5	tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/akty-prawne .	Uznany za spełniony przez PL Spełnienie kryterium zapewnia: Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Rozdział V, art. 50 ust. 1, art. 53) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20040991001/U/D20041001Lj.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2011 r., poz. 920)

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111550920/O/D20110920.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych (Dz. U. z 2009 r., poz. 1160) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20091421160/O/D20091160.pdf Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych (Dz. U. z 2014 r., poz. 497) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140000497/O/D20140497.pdf „Plan realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce” (GdM) opiera się na funkcjonowaniu 4 podstawowych filarów wsparcia dla młodych osób: • Urzędów pracy (szeroki wachlarz form aktywizacji zawodowej, podnoszenia kompetencji, wspierania przedsiębiorczości oraz zachęt zatrudnieniowych dla pracodawców). • Ochotniczych Hufców Pracy -działania edukacyjne i wychowawcze jednostek OHP oraz projekty aktywizacji zawodowej, umożliwiające ukończenie szkoły, nabycie nowych kompetencji, kwalifikacji czy zawodu, zdobycie zatrudnienia. • Projektów wyłanianych w konkursach na szczeblu centralnym i regionalnym (projekty wyłania na szczeblu centralnym MRiPS,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							regionalnym -WUP). Rodzaje wsparcia z EFS dla osób młodych zostały określone w: dokumencie Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, Oś priorytetowa I pn. Osoby młode na rynku pracy, dokumencie Szczegółowy Opis Priorytetów POWER 2014-2020. Programu pożyczkowego „Pierwszy biznes — Wsparcie w starcie”, realizowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego.
4.2 Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR, EFS+	CP 4	Nie	Kryterium 1	tak	Dokumenty rządowe w zakresie równego traktowania m.in. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Programie Dostępność Plus 2018-2025, Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w	Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT). Uznany za spełniony przez PL KPDRT obejmuje następujące priorytety: Polityka antidyskryminacyjna, Praca i zabezpieczenia społeczne, Edukacja, Zdrowie, Dostęp do dóbr i usług, Budowanie świadomości, Gromadzenie danych i badania, Koordynacja. Zidentyfikowano następujące wyzwania dla równości między kobietami a mężczyznami: 1. Niższy poziom zatrudnienia kobiet 2. Luka płacowa i luka emerytalna na niekorzyść kobiet 3. Niski odsetek kobiet na najwyższych stanowiskach 4. Niski poziom kobiet w STEM

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Polsce na lata 2021-2030.	
4.2 Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR, EFS+	CP 4	Nie	Kryterium 2	tak	Dokumenty rządowe w zakresie równego traktowania m.in. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Programie Dostępność Plus 2018-2025, Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.	Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT). Uznany za spełniony przez PL Główne działania i zadania przewidziano w II Priorytecie – Praca i zabezpieczenia społeczne. Obejmują one: działania na rzecz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów; włączenia społecznego pod kątem równouprawnienia płci; zwiększania zatrudnienia kobiet, zwłaszcza w starszych grupach wiekowych oraz żyjących w ubóstwie; zwiększenia udziału kobiet na stanowiskach kierowniczych oraz prowadzących działalność gospodarczą również w obszarach nowych technologii. Uzupełnienie głównych obszarów interwencji o dążenie do równości płac kobiet i mężczyzn za tą samą wykonywaną pracę lub pracę o równej wartości oraz wyeliminowanie różnic w płacach i emeryturach ze względu na płeć. Priorytetem praca i zabezpieczenie społeczne na rzecz równego traktowania obejmuje działania w kilku obszarach m.in. w zakresie wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, promowania kobiet na stanowiskach kierowniczych, wspierania różnych grup społecznych narażonych na dyskryminację na rynku pracy, zarządzania różnorodnością oraz klauzul społecznych w zamówieniach publicznych.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
4.2 Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR, EFS+	CP 4	Nie	Kryterium 3	tak	Dokumenty rządowe w zakresie równego traktowania m.in. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Programie Dostępność Plus 2018-2025, Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.	Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT). Uznany za spełniony przez PL Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania opracowuje i przedkłada Radzie Ministrów, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, zawierające m.in. raport z realizacji KPDRT. Sprawozdanie Pełnomocnika jako projekt aktu normatywnego, w rozumieniu uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), podlega szerokim uzgodnieniom i konsultacjom. Ponadto, celem wsparcia działań Koordynatora Programu, powołany zostanie Zespół, którego zadaniem będzie cykliczne monitorowanie osiągania zakładanych wskaźników, ujętych w załączniku nr 1 do KPDRT. Powołanie Zespołu nastąpi na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów. Zadania Zespołu Monitorującego KPDRT mogą także odnosić się do sygnalizowania ryzyka w realizacji poszczególnych priorytetów, a także wskazywania na poziom osiąganych zmian w życiu społecznym i gospodarczym. W przypadku działań podjętych w ramach realizacji programu, które będą wymagały zmian legislacyjnych, wszelkie projekty aktów normatywnych będą poddane szerokim konsultacjom społecznym i publicznym, zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 190 – Regulamin Pracy Rady Ministrów.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
4.2 Krajowe ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia płci	EFRR, EFS+	CP 4	Nie	Kryterium 4	tak	Dokumenty rządowe w zakresie równego traktowania m.in. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Programie Dostępność Plus 2018-2025, Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.	Spełnieniem warunku będzie przyjęcie Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2021-2030 (KPDRT). Uznany za spełniony przez PL Zapewniono, że przygotowanie, monitorowanie i ewaluacja Programu przeprowadzane jest z udziałem organizacji pozarządowych, interesariuszy i partnerów społecznych. KPDRT poddano szerokim konsultacjom : • „Zgłoś pomysł” 4.07-19.11.2020 r. poprzez formularz internetowy na stronie Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania. • publicznym 24.11-18.12.2020 r. - przedłużonym o 12 dni. • w BIP MRiPS • z KWIRST (17.11.2020 r.-11.05.2021r., przekroczono ustawowy termin o 5 m-cy). Realizacja działań przez odpowiedzialne podmioty uwzględnia współpracę z organizacjami pozarządowymi. Współpraca zarówno z samorządami jak i z organizacjami pozarządowymi będzie przebiegała w różnorodny sposób, w zależności od sposobu obranego przez instytucję wiodącą np. na zasadzie powierzenia realizacji zadania publicznego, konkursu czy zamówień publicznych. Szczegóły ujęto w priorytecie Koordynacja, który wymienia formy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie KPDRT odbywać się będzie zgodnie z informacjami ujętymi w kryterium 3.
4.3 Ramy strategiczne	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f)	nie	Kryterium 1	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-	Uznany za spełniony przez PL Ramy strategiczne zostały określone w

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach		CS (g) CS (ii)				umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto: 1) w zakresie kryterium 1: prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, 2) w zakresie kryterium 1a: system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 2	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy strategiczne zostały określone w 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania VI Doradztwo zawodowe, Temat działania 19: Tworzenie

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							efektywnych mechanizmów informowania o zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i umiejętności na poziomie krajowym i regionalnym. Ponadto: 1) w zakresie kryterium 1: prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, 2) w zakresie kryterium 1a: system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów ELA, monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych.
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 3	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych, Priorytet 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju i możliwości wykorzystania umiejętności, 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszar oddziaływania I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych. Ponadto: a) akty prawne podkreślające równy dostęp do kształcenia (m.in.: ustawa Prawo oświatowe, ustawa o systemie oświaty, ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego), b) przedsięwzięcie MEiN: „Włączeni w edukację”.
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 4	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy strategiczne zostały określone w: 1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności, 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – wszystkie Obszary oddziaływania poprzez wskazanie podmiotów kluczowych dla realizacji Tematu działania. Dodatkowo ma zastosowanie w szczególności rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji), 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: projekt MEiN: „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 5	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy zostały określone w: 1. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytet 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji międzyresortowej oraz międzysektorowej w zakresie rozwoju umiejętności oraz rozdział 10. „Wdrażanie i monitorowanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030”, 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – rozdział 3. „Zasady realizacji Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 jako polityki publicznej”, 3. Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji – rozdział 8 ustawy (Koordynacja funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji), 4. Ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – art. 4c ustanawiający: a) Radę Programową do spraw kompetencji, b) sektorowe rady do spraw kompetencji. Ponadto: a) funkcjonowanie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, b) projekt MEiN „Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu krajowym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie”.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 6	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy zostały określone w: 1. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), 2. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 1. Podnoszenie poziomu umiejętności kluczowych u dzieci, młodzieży i osób dorosłych; 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się nastawionej na aktywny i ciągły rozwój umiejętności; 4. Zbudowanie efektywnego systemu diagnozowania i informowania o obecnym stanie i zapotrzebowaniu na umiejętności; 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...), 3. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: I Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i dorosłych; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; V Rozwijanie umiejętności w miejscu pracy; VI Doradztwo zawodowe; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto: a) funkcjonowanie Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku, b) przedsięwzięcie MEiN: „Lokalne Ośrodki Wiedzy i Edukacji”, c) projekt FRSE: „Szansa - nowe możliwości dla dorosłych”, d) program Senior+.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 7	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/ https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	Uznany za spełniony przez PL Ramy zostały określone w: 1. ustawie Karta Nauczyciela – Rozdział 7a: Finansowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, 2. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe, 3. ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Dział XII Finansowanie systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz gospodarka finansowa uczelni (m.in. „Doktorat wdrożeniowy”), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2. Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...); 6. Wyrównywanie szans w dostępie do rozwoju (...), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.
4.3 Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu	EFRR, EFS+	CP 4 CS (f) CS (g) CS (ii)	nie	Kryterium 8	tak	https://efs.mein.gov.pl/zintegrowana-strategia-umiejetnosci-2030-czesc-ogolna/	Uznany za spełniony przez PL Ramy zostały określone w:

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach						https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zintegrowana-strategia-umiejtnosci-2030-czesc-szczegolowa-dokument-przyjety-przez-rade-ministrow	1. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu (...), 2. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, 3. Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej ws. warunków, jakie musi spełnić osoba ubiegająca się o uzyskanie dyplomu zawodowego (...), 4. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część ogólna) – Priorytety: 2 Rozwijanie i upowszechnianie kultury uczenia się (...); 5 Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów (...), 5. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030 (część szczegółowa) – Obszary oddziaływania: III Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące; IV Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną; VII Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną; VIII Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności. Ponadto funkcjonowanie: a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, b) Narodowego Centrum Nauki, c) Sieci Badawczej Łukasiewicz, d) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, e) Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.
4.4 Krajowe ramy strategiczne	EFRR, EFS+	CP 4 CS (h) CS (i)	tak	Kryterium 1	tak	Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w	Uznany za spełniony przez PL Diagnoza w Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu (KPPUiWS)

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa		CS (k) CS (l) CS (iii)				sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą "Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" - ustawa 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t. j. z późn. zm.); - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8210); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478); - ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.);	dotyczy ubóstwa i wykluczenia społecznego,. Dokument zawiera analizę danych ogólnokrajowych oraz według makroregionów, stopnia urbanizacji, typów gospodarstw domowych. W diagnozie uwzględnione zostały takie problemy jak ubóstwo dzieci, bezdomność, ograniczony dostęp do usług społecznych oraz specyficzne potrzeby grup zagrożonych wykluczeniem. Diagnoza zawiera również informacje dotyczące dostępu do edukacji, w tym edukacji wczesnej i opieki. Opisany został obszar wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, wykluczenia mieszkaniowego, ubóstwa osób pracujących i osób starszych oraz przedstawiona została sytuacja cudzoziemców - tytuły pobytowe, dostęp do usług. Diagnoza obejmuje również usługi w ramach pomocy społecznej - usługi w miejscu zamieszkania a domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione. Przy opracowaniu diagnozy opierano się m.in. na danych Głównego Urzędu Statystycznego, Eurostatu oraz sprawozdaniach resortowych.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						- ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 poz. 1787) - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2007 poz. 1378 t.j.); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), - ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 t.j.)	
4.4 Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia	EFRR, EFS+	CP 4 CS (h) CS (i) CS (k) CS (l) CS (iii)	tak	Kryterium 2	tak	Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą "Krajowy Program	Uznany za spełniony przez PL KPPUiWS koncentruje się na : – przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, – przeciwdziałaniu bezdomności,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
społecznego i ograniczenia ubóstwa						Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" - ustawa 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t. j. z późn. zm.); - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8210); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478); - ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.); - ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu	– rozwijaniu usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i innych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, – wspieraniu osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, – wspieraniu integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy. We wszystkich obszarach uwzględniono działania na rzecz przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej, zgodnie z paradygmatem deinstytucjonalizacji zgodnie z dokumentem pn. Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 poz. 1787) - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2007 poz. 1378 t.j.); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), - ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 t.j.)	
4.4 Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa	EFRR, EFS+	CP 4 CS (h) CS (i) CS (k) CS (l) CS (iii)	tak	Kryterium 3	tak	Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą "Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu.	Uznany za spełniony przez PL W celu spełnienia kryterium dodatkowo opracowywana jest z udziałem grupy ekspertów z zakresu poszczególnych obszarów Strategia rozwoju usług społecznych (SRUS), która będzie realizowana w obszarach: 1. opieki nad dzieckiem, w tym z niepełnosprawnością,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030" - ustawa 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t. j. z późn. zm.); - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8210); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478); - ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.); - ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 poz. 1787) - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o	2. opieki nad osobami starszymi i przewlekle somatycznie i psychicznie chorymi, 3. niezależnego życia – wsparcia osób z niepełnosprawnościami, 4. wsparcia osób bezdomnych, Deinstytucjonalizacja obejmować będzie np: 1. priorytetowe podejście do usług społecznych realizowanych w środowisku nad usługami stacjonarnymi 2. rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług, które ograniczą opiekę instytucjonalną 3. wykorzystanie potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na rzecz rozwoju nowych usług środowiskowych 4. zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako ostatni i najmniej pożądany element systemu 5. rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego 6. wdrożenie systemu koordynacji i standaryzacji usług społecznych – funkcja koordynatora usług społecznych; 7. wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2007 poz. 1378 t.j.); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), - ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 t.j.)	
4.4 Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa	EFRR, EFS+	CP 4 CS (h) CS (i) CS (k) CS (l) CS (iii)	tak	Kryterium 4	tak	Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą "Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030"	Uznany za spełniony przez PL KPPUiWS opracowano we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i interesariuszy problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uwzględniono rezultaty pracy niezależnych tematycznych grup eksperckich dla obszarów: rodzina i dziecko, os. starsze, os. z niepełnosprawnościami, os. z zaburzeniami psychicznymi, os. bezdomne i cudzoziemcy. Grupy eksperckie wypracowały założenia, wykorzystane następnie do zaplanowania działań w KPPUiWS. Monitorowanie KPPUiWS odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy,

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						- ustawa 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t. j. z późn. zm.); - ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 8210); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478); - ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. poz. 1818, z późn. zm.); - ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 poz. 1787) - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	zwłaszcza organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych Programem. W resorcie właściwym ds. rodziny i zabezpieczenia społecznego powołany będzie Zespół ds. realizacji działań KPPUiWS, z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych w obszarach objętych KPPUiWS, administracji centralnej, samorządów wojewódzkich i lokalnych. Dane do monitorowania realizacji działań będą zbierane zgodnie z przyjętym harmonogramem w ramach każdego z Priorytetów.

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						(Dz. U. 2007 poz. 1378 t.j.); - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. z 2020 r. poz. 551), - ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 t.j.)	
4.5 Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	CP 4 CS (h)	tak	Kryterium 1	tak	https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	Uznany za spełniony przez PL Program integracji kontynuuje poprzednie, szeroko zakrojone działania na rzecz wyrównania szans Romów i ich integracji społecznej i obywatelskiej. Wskazuje cztery tzw. szczególne grupy wsparcia (rozdz. 4.5.3.), w tym m.in.: kobiety i dziewczęta romskie oraz młodzież romską. Dokument opisuje mierniki i wskaźniki (rozdz. 4.4.), służące monitorowaniu osiągania założonych celów (rozdz. 4.2.).
4.5 Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	CP 4 CS (h)	tak	Kryterium 2	tak	https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	Uznany za spełniony przez PL Program integracji zapewnia narzędzia monitorowania osiągania celów (rozdz. 4.6.4.) i ewaluacji (rozdz. 4.6.5.). Jednocześnie, zapewnia możliwość ewentualnej modyfikacji metod i środków służących realizacji celów Programu

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	integracji. Poza standardową sprawozdawczością, Program integracji kładzie nacisk na zbieranie danych, „mapujących” sytuację społeczności romskiej i umożliwiającą pogłębioną analizę pojawiających się problemów.
4.5 Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	CP 4 CS (h)	tak	Kryterium 3	tak	https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	Uznany za spełniony przez PL Włączenie problematyki romskiej do realizowanych polityk publicznych zostało opisane w Programie integracji (rozdz. 3), w tym zwłaszcza w odniesieniu do polityki społecznej, rynku pracy, przestępstw z nietolerancji, nienawiści i ksenofobii, bezpłatnej pomocy prawnej oraz podtrzymania tożsamości kulturowej.
4.5 Krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz integracji Romów	EFS+	CP 4 CS (h)	tak	Kryterium 4	tak	https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/rada-ministrow-uchwalila-nowy-program-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2030	Uznany za spełniony przez PL Włączenie właściwych interesariuszy zostało zapewnione na etapie projektowania założeń Programu integracji, m.in. przez system konsultacji społecznych – projekt został skierowany do 53 organizacji pozarządowych, głównie romskich, biorących dotychczas udział w realizacji poprzedniego Programu integracji, a także do jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto, MSWiA w trybie roboczym na bieżąco monitoruje prowadzone działania, co dało możliwość takiego skonstruowania Programu, który uwzględnił pojawiające się problemy. Dla zapewnienia udziału Romów w procesie tworzenia zadań Program integracji podtrzymał wymóg prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego corocznych konsultacji na poziomie lokalnym z

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							przedstawicielami społeczności romskiej. Partycypacja Romów na poziomie regionalnym jest zapewniona poprzez udział w komisjach oceniających wnioski w urzędach wojewódzkich, a na poziomie centralnym poprzez udział przedstawicieli Romów w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (mechanizmy te zostały opisane w rozdz. 4.5.2.)
4.6 Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR EFS +	CP 4 CS (d) CS (k) CS (v)	nie	Kryterium 1	nie	Uznany za pełniony przez Polskę Spełnienie warunku zapewni przyjęcie: • mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 5 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz), • Policy paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030”,	Spełnienie kryterium zapewni publikacja mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendowanymi kierunkami działań będzie obejmować okres 5 lat. Coroczna aktualizacja MPZ dotyczyć będzie danych statystycznych i wyników analiz. Analizy przedstawione w mapie potrzeb zdrowotnych z jednej strony stanowią diagnozę systemu ochrony zdrowia, a z drugiej, dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego dostępu do opieki, wspieranie odporności oraz poprawy jakości. Uwzględniają one obszary szczególnie istotne, takie jak podstawową opiekę zdrowotną, profilaktykę. Mapy potrzeb uwzględniają rekomendowane kierunki działań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na terenie województw, tj. regionalne różnice w zdrowotności społeczeństwa i dostępności do opieki zdrowotnej. W czerwcu 2020 r. na stronie www.basiw.mz.gov.pl zostały zamieszczone dane statystyczne i analizy w formie zaawansowanego narzędzia analitycznego stanowiące bazę danych

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						Ram strategicznych w zakresie deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia na lata 2021-2030 (Strategia Deinstytucjonalizacji zapewnia spełnienie warunku w tym zakresie.	statystycznych i analiz zarówno dla całego kraju, jak też dla poszczególnych województw.
4.6 Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR EFS +	CP 4 CS (d) CS (k) CS (v)	nie	Kryterium 2	nie	Uznany za pełniony przez Polskę Spełnienie warunku zapewni przyjęcie: - mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 5 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz), - Policy paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość	Spełnieniem kryterium jest przyjęcie Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030” wraz załącznikami tj. ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi. Dokument będzie wdrażany w drodze uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Zakłada on działania w czterech głównych wzajemnie zależnych obszarach: pacjenta, procesów, rozwoju i finansów. Celem tej polityki publicznej jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia. Efektom realizacji polityki ma być wydłużenie życia i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. Obecnie w analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązuje się nie tylko do długości życia, ale

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego o (tak/nie)	Kryteria	Spełnienie kryteriów (tak/nie)	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							również do jego jakości. Niezbędne do tego jest zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli.
4.6 Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFRR EFS +	CP 4 CS (d) CS (k) CS (v)	nie	Kryterium 3	nie	Uznany za pełniony przez Polskę Spełnienie warunku zapewni przyjęcie: • mapa potrzeb zdrowotnych (MPZ) na kolejny okres w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendacjami będzie obejmować okres 5 lat, co roku aktualizowane będą dane statystyczne i wyniki analiz), • Policy paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość	Dokument Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030, zawiera ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi stanowiącymi jako załącznik. Przyjęcie dokumentu „Zdrowa przyszłość”, w tym w szczególności załączników, przyczyni się: – w zakresie opieki nad osobami starszymi – do poprawy jakości życia i zdrowia seniorów i ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, rozwój form opieki dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej), – w zakresie opieki psychiatrycznej – do wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii i innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i inwestycje infrastrukturalne).

5. Instytucje Programu

Tabela 1. Instytucje Programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty	e-mail
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Pomorskiego	Mieczysław Struk	m.struk@pomorskie.eu
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Dominik Zalewski, Dyrektor Departamentu Audytu Środków Publicznych w Ministerstwie Finansów	sekretariat.das@mf.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów		sekretariat.IP@mf.gov.pl

6. Partnerstwo

W polityce regionalnej prowadzonej przez SWP zasada wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa posiada kluczowe znaczenie – została ona bowiem wskazana jako zasada horyzontalna w SRWP 2030. Jej uwzględnienie na wszystkich etapach przygotowania i zarządzania FEP 2021-2027 ma na celu wypracowanie regionalnego konsensusu co do dokonanych rozstrzygnięć, ułatwienie dialogu przy podejmowaniu decyzji, a także zaangażowanie partnerów w realizację, monitorowanie i ewaluację Programu.

Dla zapewnienia aktywnego udziału partnerów na wczesnych etapach przygotowania Programu powołany został Zespół konsultacyjny w ramach programu FEP 2021-2027 – uchwałą nr 1101/202/20 ZWP z dnia 26 listopada 2020 r. W jego skład weszli przedstawiciele strony rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz środowisk gospodarczych i naukowych. Zespół jest organem wspierającym ZWP w przygotowaniu projektu FEP 2021-2027. Do jego zadań należy w szczególności:

- wypracowanie celów i zakresu Programu, uwzględniających efekty dotychczasowych prac poświęconych celom polityki spójności, efekty negocjacji pakietu legislacyjnego na lata 2021-2027 oraz uzgodnienia dotyczące Wieloletnich Ram Finansowych;
- uzgodnienie wspólnych rozwiązań dla właściwych dokumentów programowych;
- zapewnienie komplementarności inwestycji polityki spójności zapisanych w krajowych i regionalnych programach i ich zgodności z celami krajowych i europejskich dokumentów strategicznych;
- zapewnienie komplementarności RPO z innymi instrumentami UE i Krajowym Planem Odbudowy i Zwiększania Odporności.

W ramach prac Zespołu, jego członkowie dyskutowali nad kształtem FEP 2021-2027, przede wszystkim w zakresie zagadnień horyzontalnych, zakresu tematycznego, ram finansowych oraz instytucjonalnych.

Szczególne znaczenie dla praktycznej realizacji zasady partnerstwa miały również konsultacje społeczne Programu, które trwały 58 dni (od 4 sierpnia do 30 września 2021 r.). Do udziału w konsultacjach zaproszono szerokie grono osób i instytucji, w szczególności przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych, administracji rządowej, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, środowisk akademickich oraz osoby prywatne.

Konsultacje miały szeroki charakter – pomimo trwającej pandemii zorganizowano ponad 30 konferencji i spotkań. W okresie trwania procesu konsultacyjnego, 79 osób i instytucji skorzystało z możliwości wyrażenia opinii na temat dokumentu, przekazując łącznie 587 uwag. Proces konsultacji został podsumowany w Raporcie z przebiegu i wyników konsultacji projektu programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 przyjętym uchwałą nr 1027/297/21 ZWP z dnia 28 października 2021 r.

Ponadto, na etapie realizacji Programu partnerzy (w tym partnerzy społeczni oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego) zostaną aktywnie włączeni w proces wdrażania, monitorowania i ewaluacji m.in. poprzez udział w pracach Komitetu Monitorującego FEP 2021-2027.

Wymiar praktyczny zasady partnerstwa przekłada się również na premiowanie przedsięwzięć realizowanych w sposób partnerski. W ramach FEP 2021-2027 promowana będzie współpraca podmiotów prowadząca do zintegrowanej i uzgodnionej realizacji inicjatyw rozwojowych, poprawy koordynacji podejmowanych działań, a także do zwiększonej efektywności i skuteczności

wydatkowania środków publicznych, z uwzględnieniem zaangażowania w procesy decyzyjne i wykonawcze partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Jako przykład posłużyć mogą preferencje dla projektów partnerskich w wybranych celach Programu (np. w obszarze edukacji, włączenia społecznego czy ...), a także zastosowane w Programie instrumenty terytorialne bazujące na współpracy szerokiego spektrum podmiotów (ZIT, RLKS oraz programy rewitalizacji).

Ponadto, w ramach Programu przeznaczona została kwota na budowanie zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego – w ramach celu 4 (I), współfinansowanego ze środków EFS+. Interwencja obejmie w szczególności działania dotyczące wdrożenia mechanizmów kompleksowego wsparcia aktywności obywatelskiej poprzez tworzenie trwałych platform współpracy organizacji pozarządowych z przedsiębiorcami i sektorem publicznym, służących wsparciu oddolnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych oraz budowania tożsamości lokalnej i regionalnej.

7. Komunikacja i widoczność

Komunikacja o Programie

Komunikacja o Programie to informowanie o jego ofercie, rezultatach i wpływie PS na rozwój regionu i UE w zakresie obszarów objętych interwencją Programu.

Szczególne miejsce w komunikacji mają działania podnoszące świadomość społeczeństwa o roli i wartości dodanej wsparcia UE w ww. zakresie i wartościach reprezentowanych przez PS.

Przekaz dotyczący celów Programu i poszczególnych projektów (zwłaszcza o znaczeniu strategicznym) powiązany jest z informowaniem o celach rozwojowych UE opartych na wspólnych wartościach, upowszechniających idee integracji europejskiej, rozumianych jako przestrzeń budowy współpracy i dbania o wszystkich członków wspólnoty.

W efekcie, przekaz ten ma na celu zwiększyć widoczność korzyści dla mieszkańców w codziennym życiu i tym samym podnieść świadomości roli i znaczenia UE.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji o polityce spójności i marce FE.

Działania komunikacyjne prowadzone są przez IZ, IP oraz IK UP we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami województwa pomorskiego.

Cel główny

Pomoc w wykorzystaniu FE dla rozwoju województwa pomorskiego i podnoszenie świadomości na temat znaczenia FE i roli UE w rozwoju regionu.

Cele szczegółowe

- aktywizacja do sięgania po FE,
- wsparcie w realizacji projektów,
- zapewnienie wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w regionie realizowanych z udziałem FE oraz znaczenia przynależności do UE i roli w kształtowaniu przyszłości Europy.

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów z wyłączeniem działań mających inny zakres np.: promowania instytucji lub osób oraz działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe

- potencjalni beneficjenci,
- beneficjenci,
- ogół społeczeństwa woj. pomorskiego, w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do każdej grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne grupy odbiorców, zaś wybór konkretnych kanałów i narzędzi jest powiązany z wyznaczonymi celami.

Kanały komunikacji to:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, Internet, kino),
- reklama zewnętrzna,
- media społecznościowe (kanały własne),

- wydarzenia informacyjne i promocyjne,
- publikacje i materiały audio-video,
- portal FE – wspólna platforma internetowa dla wszystkich programów,
- serwis internetowy Programu,
- sieć PIFE.

W komunikacji znaczący nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów i zaangażowanie ich w rolę ambasadorów marki FE oraz odbiorców efektów FE.

W celu utrzymania wysokiego poziomu świadomości na temat osiągnięć polityki spójności oraz roli i znaczenia wsparcia pochodzącego z UE do realizacji celów rozwojowych kraju i UE, szczególnie istotne jest prowadzenie działań komunikacyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa.

Aby wesprzeć i zaktywizować beneficjentów do promocji projektów, IZ opracowuje m.in. przewodnik określający sposób i zakres prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych oraz wzory grafik.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ i IP wynosi ... euro, w tym ... euro wsparcia z EFRR i EFS+. Kwoty w podziale na grupy docelowe oraz cele określone są w rocznych planach.

Monitoring i ewaluacja

Działania komunikacyjne podlegają stałej ewaluacji i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych.

Badania społeczeństwa pod kątem oceny wiedzy i świadomości, rozpoznawalności FE i dostarczenia użytecznych rekomendacji dla prowadzonych działań realizowane są na poziomie krajowym.

Badania realizowane na poziomie regionalnym są uzupełnieniem analiz, ewaluacji, itp. prowadzonych na poziomie krajowym.

Monitoringowi i ocenie podlegają wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania w tym m.in.:

- Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój województwa pomorskiego.
- Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w województwie pomorskim.
- Odsetek mieszkańców województwa pomorskiego uważających, że osobiście korzystają z FE.

Ocena bieżąca i strategiczna działań komunikacyjnych dotyczących FE jest podstawą do planowania kolejnych działań w tym obszarze i podejmowania ewentualnych działań naprawczych.